

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ
ΤΩΝ ΑΛΒΑΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ: ΜΙΑ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ ΛΙΝΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ANNA (Α.Μ.4812)

ΛΙΛΗ ΕΛΕΝΗ (Α.Μ. 4738)

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2017

Copyright@ XXXX Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΣΕΥΠ, ΤΕΙ Κρήτης.
<http://www.teicrete.gr/koinerg/koinwnikis.html>

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης Π.Ε. αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία των Ευσταθίου Άννα και Λιλή Ελένη, της επιβλέπουσας καθηγήτριας Πελεκίδου Λίνα και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας και προστατεύονται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, οφείλουμε θερμές ευχαριστίες στην επιβλέπουσα καθηγήτρια, κ. Πελεκίδου Λίνα , η οποία μας καθοδήγησε με τις χρήσιμες παρεμβάσεις-συμβουλές της. Εν συνεχεία, δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε το υπόλοιπο προσωπικό του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Κρήτης με το οποίο συνεργαστήκαμε (καθηγητές – υπόλοιπο προσωπικό) και το οποίο ευχαριστούμε για τις γνώσεις-δεξιότητες που αποκτήσαμε καθώς και την ουσιαστική συνεργασία που αναπτύξαμε. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους συμμετέχοντες της έρευνας, που χωρίς αυτούς δεν θα είχε πραγματοποιηθεί.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός μελέτης: Ο σκοπός της εν λόγω μελέτης είναι η συνειδητοποίηση και η ενεργοποίηση των μελών της Αλβανικής κοινότητας για τα ζητήματα της αυτοοργάνωσης τους.

Μεθοδολογία: Η μεθοδολογία της παρούσας μελέτης είναι η ποιοτική έρευνα. Για την συλλογή των πληροφοριών χρησιμοποιήσαμε την ημι-δομημένη συνέντευξη και δυο διαφορετικά δείγματα από το νομό Ηρακλείου. Το πρώτο δείγμα αποτελείτο από επιστήμονες που έχουν εργασιακή εμπειρία σε μεταναστευτικά θέματα και το δεύτερο από ενδιαφερόμενους από την αλβανική κοινότητα.

Αποτελέσματα: Οι κύριες ενότητες για τις οποίες συγκεντρώθηκαν πληροφορίες και από τα δύο δείγματα ήταν: Από την ανάλυση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν προέκυψε από τους ειδικούς ότι οι μετανάστες από την Αλβανική κοινότητα έχουν πλέον κοινωνικοποιηθεί και ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία μετά από 2 δεκαετίες και ότι αυτό που είναι απαραίτητο για την βελτίωση της ζωής τους είναι να οργανωθούν σε συλλόγους μέσα από τους οποίους θα μπορέσουν να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα και να συμμετέχουν από κοινού στη λήψη αποφάσεων για την επίλυση των ζητημάτων που τους αφορούν. Από το δείγμα των Αλβανών μεταναστών προέκυψε η ανάγκη αυτοοργάνωσης τους , καθώς μέσα από αυτή θα καταφέρουν να διατηρήσουν τα χαρακτηριστικά τους και παράλληλα να διεκδικούν συλλογικά τα δικαιώματά τους.

Συμπέρασμα: Από την έρευνα προέκυψε ότι οι μετανάστες που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα δύο δεκαετίες έχουν κοινωνικοποιηθεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό καθώς πολλοί από αυτούς έχουν δικό τους σπίτι και δουλειά. Η βασικότερη δυσκολία τους είναι η εύρεση εργασίας την οποία αντιμετωπίζει και ο ελληνικός πληθυσμός καθημερινά. Θετικό στην ένταξη των μεταναστών είναι η βελτίωση των υπηρεσιών τα τελευταία χρόνια οι οποίες έχουν γίνει πιο αποτελεσματικές και εξυπηρετικές

απέναντι στους μετανάστες, καθώς και η παρουσία των φορέων στην κοινότητα , έχει συμβάλει σημαντικά στην ενημέρωση ,ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τόσο του ντόπιου όσο και του μεταναστευτικού πληθυσμού σε μεταναστευτικά θέματα. Παρόλα αυτά και από τα δύο δείγματα προκύπτει η ανάγκη της ύπαρξης ενός συλλόγου και συγκεκριμένα της Ένωσης Αλβανών μέσα από την οποία οι μετανάστες επιθυμούν να διατηρήσουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους καθώς έχουν την δυνατότητα να διεκδικήσουν συλλογικά τα αιτήματα που τους απασχολούν.

ABSTRACT

Study objective: The purpose of this study is to raise awareness and empower members of the Albanian community on issues of self-organization.

Methodology:

The methodology of the present study is qualitative research. For the collection of information we used the semi-structured interview and two different samples from the prefecture of Heraklion. The first sample consisted of scientists with work experience in immigration issues and the second interested parties in the Albanian community.

Results: The main sections for which information was collected from both samples were: The analysis of the information gathered has stood up from the experts that the immigrants from Albanian community have now become socialized and integrated into Greek society after two decades and that what is necessary to improve their lives is to organize themselves in clubs through them Which will be able to preserve their cultural identity and to participate jointly in decision-making to resolve the issues that concern them. From the sample of Albanian immigrants has emerged the need for self-organization, as through them they will be able to keep their characteristics and at the same time to collectively claim their rights.

Conclusion: The survey found that immigrants who have settled in Greece for two decades have been socialized to a considerable extent because many of them have their own home and work. Their main difficulty is finding work that the Greek population faces daily too. A positive contribution to the integration of immigrants is the improvement of services in recent years that have become more effective and helpful towards immigrants and the presence of the community in the community has contributed significantly to the information, sensitization and information of both the native and migrant Immigration issues. Nevertheless, both samples the need for a college to emerge in particular the Albanian Union, through which migrants wish to preserve their cultural characteristics as they have the opportunity to collectively claim their demands.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
Σκοπός μελέτης: Ο σκοπός της εν λόγω μελέτης είναι η συνειδητοποίηση και η ενεργοποίηση των μελών της Αλβανικής κοινότητας για τα ζητήματα της αυτοοργάνωσης τους.	4
ABSTRACT	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο :Κοινωνική ένταξη & Κοινωνική ενσωμάτωση	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: Κοινωνική Ένταξη αλβανικών κοινοτήτων στην Ελλάδα – Ιστορική Αναδρομή	20
2.1 Μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα.....	20
2.2 Η μετανάστευση των Αλβανών	21
2.3 Η ένταξη και ενσωμάτωση των Αλβανών στην ελληνική κοινωνία	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Αυτό-οργάνωση μεταναστών και συμμετοχή στα κοινά	29
3.1 Ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στις επιτροπές	32
3.2 Σύντομη αναδρομή της συνεργασίας με την αλβανική κοινότητα στο Δ. Ηρακλείου	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: Συνέπειες της κοινωνικής εργασίας στην ένταξη των μετακινούμενων πληθυσμών	36
4.1 Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην ένταξη των παιδιών μεταναστών στο ελληνικό σχολείο.....	41
4.2 Συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην εκπαίδευση ενηλίκων	42
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: «Μεθοδολογία Έρευνας»	45
5.1 Σκοπός και στόχοι μελέτης.....	45
5.2. Μέθοδος: Ποιοτική προσέγγιση.....	45
5.3. Ερευνητικό Εργαλείο	45
5.4. Οι θεματικές ενότητες	46
5.5.Δείγμα-Δειγματοληψία.....	46
5.6.Μεθοδολογία ανάλυσης στοιχείων.....	47

5.7. Εκτίμηση δυσκολιών για την πραγματοποίηση της μελέτης	47
5.8. Ηθικά διλήμματα	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: «Ανάλυση Αποτελεσμάτων από ενδιαφερόμενους»	48
6.1. Δημογραφικά στοιχεία	48
6.1.1. Κοινωνική ένταξη και κοινωνικό κλίμα	49
Σύνθεση γειτονιάς-κοινωνικό κλίμα.....	49
Καθημερινότητα μεταναστών στο Ηράκλειο	50
Καθημερινότητα 2ης γενιάς.....	51
Δίκτυο- σχέσεις	52
Δυσκολίες κοινωνικής ένταξης μεταναστών	53
Σχέδια για το μέλλον	55
Μνήμες	56
Αποτίμηση των στόχων της ζωής τους.....	56
Κοινωνική ένταξη μεταναστών στην χώρα υποδοχής.....	57
6.1.2. Στάση –αντίληψη μεταναστών	59
Στάση- αντίληψη μεταναστών για την οικονομική κατάσταση των ελλήνων	59
Στάσεις -αντιλήψεις μεταναστών για τον ρατσισμό.....	60
Άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων μέσω επικοινωνίας.....	60
Στάσεις και αντιλήψεις ντόπιων για την εργασιακή κουλτούρα των μεταναστών	61
Αίτια μετανάστευσης.....	62
6.1.3. Αντιλήψεις προσδοκίες για τη λειτουργία της ένωσης	62
Ο ρόλος της ένωσης	63
Διάθεση συμμετοχής μελών στην ένωση	63
Στάση-αντίληψη για την συλλογική ταυτότητα	64
Στόχοι της ένωσης	65
Εμπειρίες από συμμετοχή σε σύλλογο	66
Προτεραιότητες της ένωσης.....	66
Ο ρόλος του συμβουλίου στη λειτουργία της ένωσης	68
6.1.4. Ενεργοποίηση- προτάσεις για δράσεις της ένωσης	68
Προτεινόμενες δράσεις.....	68
Τρόποι υποστήριξης της ένωσης από τα μέλη	71
Συνεργασία της ένωσης με άλλες υπηρεσίες- φορείς.....	72

Λόγοι συνεργασίας με άλλους φορείς – υπηρεσίες – συλλόγους	72
6.2 «Ανάλυση αποτελεσμάτων από τους ειδήμονες».....	73
6.2.1 Προφίλ ειδημόνων.....	73
6.2.2 Πληροφορίες & στόχοι φορέα/υπηρεσίας/ συλλόγου	74
Συνεργασία με άλλους φορείς	76
6.2.3. Κοινωνικό κλίμα και διαφορετικότητα	76
Αλλαγές στη ζωή των μεταναστών με την πάροδο των χρόνων	76
Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ομοεθνείς τους	77
Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ντόπιους και την ευρύτερη κοινότητα	78
Απόψεις για την στάση της κοινότητας στο ζήτημα της μετανάστευσης	79
Στάσεις -αντιλήψεις των συνεντευξιαζόμενων για την διαφορετικότητα των ρατσισμό, τα στερεότυπα και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών	80
6.2.4. Ζητήματα-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες.....	82
Δυσκολίες και προβλήματα μεταναστών	82
Στάσεις -αντιλήψεις ειδημόνων για τα αίτια δυσκολιών.....	83
Προβλήματα/δυσκολίες μεταναστών της αλβανικής κοινότητας	84
Αντίληψη ειδημόνων για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την αλβανική κοινότητα.....	85
Απόψεις ειδημόνων για τους τρόπους ένταξης των μεταναστών.....	85
6.2.5. Προτάσεις αντιμετώπισης ζητημάτων-ενεργοποίησης.....	86
Προτάσεις για επίλυση προβλημάτων και εξάλειψη στερεοτύπων-συμβολή κοινωνικών φορέων	87
Απόψεις ειδήμονα για τα οφέλη της ύπαρξης της ένωσης αλβανών ηρακλείου.....	88
Προτάσεις και κινήσεις για την Ένωση Αλβανών Ηρακλείου	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : «Συζήτηση».....	92
7.1 «Ενδιαφερόμενοι»	92
7.1.1. Δημογραφικά στοιχεία	92
7.1.2. Κοινωνική ένταξη και κοινωνικό κλίμα.....	93
Σύνθεση γειτονιάς & καθημερινότητα μεταναστών.....	93
Δυσκολίες & ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης μεταναστών.....	94
Σχέδια για το μέλλον	96
7.1.3. Στάσεις -αντιλήψεις μεταναστών	97

Στάση – αντίληψη μεταναστών για την οικονομική κρίση	97
Ρατσισμός και στερεότυπα	97
Αίτια μετανάστευσης.....	98
7.1.4. Ενεργοποίηση και προτάσεις για την λειτουργία της ένωσης.....	98
Η ένωση.....	98
7.2 «Ειδήμονες»	99
7.2.1. Πληροφορίες/ στόχοι των φορέων/υπηρεσιών/συλλόγων.....	99
Συνεργασία με άλλους φορείς	99
7.2.2. Κοινωνικό κλίμα και διαφορετικότητα	100
Αλλαγές στη ζωή των μεταναστών με την πάροδο των χρόνων	100
Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ομοεθνείς τους	100
Σχέσεις -στάσεις μεταναστών με ντόπιους και την ευρύτερη κοινότητα.....	101
Απόψεις για την αντιμετώπιση της κοινότητας σε θέματα μετανάστευσης.....	102
Στάσεις -αντιλήψεις των συνεντευξιαζόμενων για την διαφορετικότητα των ρατσισμό, τα στερεότυπα και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.	103
7.2.3. Ζητήματα-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες.....	104
Δυσκολίες και προβλήματα μεταναστών	104
Στάσεις αντιλήψεις ειδημόνων για τα αίτια δυσκολιών	105
Δυσκολίες/προβλήματα μεταναστών από την Αλβανία	106
Αντιλήψεις ειδημόνων για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την αλβανική κοινότητα.....	106
Τρόποι ένταξης μεταναστών	107
7.2.4. Προτάσεις για ενεργοποίηση.....	107
Προτάσεις για επίλυση προβλημάτων και εξάλειψη στερεοτύπων-Συμβολή κοινωνικών φορέων.....	108
Απόψεις ειδημόνων για τα οφέλη της ύπαρξης της ένωσης Αλβανών	109
Προτάσεις και δράσεις για την Ένωση Αλβανών Ηρακλείου.....	110
7.2.5. Περιορισμοί έρευνας	111
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	113
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	118
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	125

ΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα ανέκαθεν ήταν μια χώρα της οποίας ο πληθυσμός συνήθιζε να μεταναστεύει. Ήταν μια χώρα όπου δεν είχε γνωρίσει το φαινόμενο της μετανάστευσης ως χώρα υποδοχής μέχρι το 1990. Από τότε όμως κι έπειτα, η εισροή οικονομικών μεταναστών από τις Βαλκανικές χώρες επηρέασε την κοινωνική της σταθερότητα καθώς οι γηγενείς κλήθηκαν να συμβιώσουν με άτομα διαφορετικού πολιτισμικού, ιστορικού, πολιτικού και κοινωνικού επιπέδου. Σύμφωνα με τους Μπάγκαβο και Παπαδοπούλου (2006:354) “ οι Αλβανοί, όπως έδειξαν τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι η πολυπληθέστερη μεταναστευτική ομάδα στην Ελλάδα, όπου κάνουν έντονη την παρουσία τους τόσο στη περιοχή της πρωτεύουσας όσο και στην υπόλοιπη χώρα”.

Με τον όρο αυτοοργάνωση που αναφέρεται στον τίτλο της πτυχιακής, νοείται ο πυλώνας που έχει ως συνιστώσες την επικοινωνία, την προσαρμοστικότητα, τη μάθηση, την ανατροφοδότηση, τη διασύνδεση και τη γέννηση της αλλαγής (Κανδυλάκη, 2009). Επομένως, η διευκόλυνση των μεταναστών στην κοινωνική τους ένταξη, προβλέπει πολιτικές που ενισχύουν την ισότιμη πρόσβαση της μειονότητας στις ευκαιρίες για εργασία, εκπαίδευση, υγεία, κοινωνική φροντίδα και τέλος, την άρση κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων σε βάρος των μεταναστευτικών ομάδων. (Ζαϊμάκης, 2011). Με τον τρόπο αυτό η ομάδα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται, να εκφράζει απόψεις και να εμπλέκεται σε δράσεις, διεκδικώντας τα δικαιώματά τους.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω γίνεται αντιληπτή η ανάγκη των μεταναστών να δημιουργούν ομάδες μέσα από τις οποίες θα διατηρούν τα πολιτιστικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους, διεκδικώντας επιπλέον συλλογικά τα δικαιώματά τους.

Ο Douglas (1997) υποστηρίζει ότι η δυναμική της ομάδας συμβάλλει στην διαμόρφωση του χαρακτήρα της αλληλεπίδρασης των μελών της, στο επίπεδο συμμετοχής κάθε μέλους, στον βαθμό συνοχής της ομάδας, στις αξίες και στους ρόλους της. Επίσης, αναφέρεται στους παράγοντες που επηρεάζουν την δυναμική μιας ομάδας. Η αλληλοεκτίμηση των μελών, οι ρόλοι που θα κληθούν να πάρουν, οι

κανόνες της ομάδας αλλά και η επαφή με την ευρύτερη κοινότητα ,είναι μερικοί από αυτούς.

Στο βιβλίο του ο Σταθόπουλος (2000) αναφέρεται στη χρησιμότητα της ύπαρξης μίας ομάδας και τα οφέλη της ομαδικής δράσης. Υποστηρίζει πως όλοι μαζί έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιτύχουν τον εκάστοτε επιθυμητό στόχο από το να ενεργεί ο καθένας μόνος του. Επίσης, μέσω της συλλογικότητας η αντιμετώπιση προβλημάτων είναι ευκολότερη καθώς υπάρχουν πολλές πιθανές εναλλακτικές λύσεις. Έπειτα, στα πλαίσια της ομάδας δίνεται η δυνατότητα στα μέλη να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να συμμετέχουν ενεργά σε αυτές. Τέλος, χαρακτηριστικά ο Σταθόπουλος (2000:224) αναφέρει: <<η αλληλεπίδραση των ατόμων και η συμμετοχή τους με απόψεις καλά διατυπωμένες και τεκμηριωμένες, καταλήγει σε μία ομαδική απόφαση που είναι καλύτερη από την πιο καλή απόφαση μόνον ατόμου>>.

Για να μπορέσει να διατηρηθεί μια ομάδα πρέπει να υπάρχει συμμετοχή των μελών της. Στο βιβλίο του Σταθόπουλου (2005), γίνεται αναφορά στον Ιατρίδη(1972:114) ο οποίος δίνει τον ορισμό της έννοιας της συμμετοχής. Χαρακτηριστικά αναφέρει:<< η συμμετοχή των κατοίκων και των πληθυσμιακών ομάδων στη λήψη των αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους δεν είναι μόνο βασική εννοιολογική αρχή ελευθερίας και δημοκρατίας, αλλά αποτελεί επίσης προϋπόθεση επεμβάσεων για σχεδιασμένη κοινωνική αλλαγή και βασικό οργανωτικό στοιχείο της αναπτύξεως της μεταβιομηχανικής κοινωνίας.>>. Επίσης ο Σταθόπουλος (2005) υποστήριξε ότι ο πολίτης μέσω της συμμετοχής του μπορεί να εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με κάποιο κοινωνικό θέμα, να συνεργαστεί με τους ειδικούς καθώς και να συμβάλει στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής ανάπτυξης, να διατηρήσει την ταυτότητα του και να νιώσει ασφάλεια.

Η πτυχιακή εργασία, αποτελείται από δύο μέρη, το θεωρητικό και το ερευνητικό μέρος. Το θεωρητικό μέρος, χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια. Αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους ορισμούς της κοινωνικής ένταξης της ενσωμάτωσης και της αφομοίωσης. Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την Αλβανία καθώς παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή της διαδικασίας της κοινωνικής τους ένταξης. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη σημασία της αυτοοργάνωσης και της συμμετοχής των

μεταναστών στα κοινά καθώς και στους τρόπους που μπορούν οι μεταναστευτικές ομάδες να οργανώνονται. Τέλος, το τέταρτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών καθώς και στις πρακτικές αυτής.

Το δεύτερο μέρος της πτυχιακής είναι η έρευνα που διεκπεραιώθηκε μέσω ποιοτικής μεθόδου και η οποία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το ένα μέρος είναι η πραγματοποίηση της έρευνας σε ειδήμονες και το δεύτερο μέρος σε ενδιαφερόμενους με κοινούς θεματικούς άξονες που αφορούν στα προφίλ των συνεντευξιαζόμενων, στα ζητήματα μετανάστευσης, στις απόψεις για τον ρατσισμό και την διαφορετικότητα και τέλος τις απόψεις για τη λειτουργία και τους τρόπους αυτοοργάνωσης των μεταναστών μέσα σε έναν σύλλογο και συγκεκριμένα της Ένωσης Αλβανών Ηρακλείου.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο :Κοινωνική ένταξη & Κοινωνική ενσωμάτωση

Η μετανάστευση έχει αναμφισβήτητα δημιουργήσει σημαντικά ζητήματα στις κοινωνίες υποδοχής των μεταναστών (Morales & Giugni, 2011). Οι μετανάστες οι οποίοι εισέρχονται στις κοινωνίες υποδοχής των διαφόρων χωρών κάνουν σημαντικές προσπάθειες κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης σε αυτές (Morales & Giugni, 2011). Οι συζητήσεις σχετικά με το πώς οι δημόσιες πολιτικές μπορούν να προωθήσουν πιο αποτελεσματικά την ενεργό εμπλοκή και συμμετοχή των μεταναστών και των παιδιών τους στην πολιτική και δημόσια ζωή των χωρών όπου ζουν αποτελούν τον πυρήνα επιστημονικών και δημόσιων πολιτικών συζητήσεων (Morales & Giugni, 2011).

Ο κύριος προβληματισμός που υπάρχει στις χώρες υποδοχής μεταναστών βρίσκεται, στο κατά πόσον είναι έτοιμες προκειμένου να δεχτούν το μεγάλο όγκο των μεταναστών και κυρίως κάτω από ποιες προϋποθέσεις και βάσει ποιων ενεργειών είναι δυνατόν να τους εντάξουν αποτελεσματικά και επιτυχημένα, προκειμένου η συνύπαρξη με τους κατοίκους της κοινωνίας να είναι ομαλή (Κασιμάτη, 2016).

Σύμφωνα με τον Fourie (2007), η κοινωνική ένταξη, αναφέρεται σε όλες τις προσπάθειες και τις πολιτικές, οι οποίες δημιουργούνται για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών σε άτομα από όλες τις κατηγορίες, ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας ή άλλων κατηγοριοποιημένων διακρίσεων. Οι κοινωνικές ομάδες, οι οποίες έχουν συνήθως να αντιμετωπίσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι, επομένως, και οι κατηγορίες εκείνες, στις οποίες πρέπει να προσανατολίζονται οι προσπάθειες για την ενίσχυση της ένταξης.

Σύμφωνα με τον ορισμό του Cahmore (1994), η έννοια της ένταξης, αφορά μια κατάσταση όπου διαφορετικές εθνικές ομάδες διατηρούν τη μοναδικότητά τους και τα όρια τους ενώ ταυτόχρονα συμμετέχουν εξίσου με τον ντόπιο πληθυσμό στις βασικές διαδικασίες παραγωγής, διανομής αγαθών και υπηρεσιών και διοίκησης (Κασιμάτη, 2016).

Το θέμα γενικότερα της κοινωνικής ένταξης δεν είναι καινούργιο και κατά καιρούς έχουν προταθεί διάφοροι ορισμοί του, καθώς ήδη από τη δεκαετία του 1970

γίνεται χρήση του όρου, ο οποίος σήμερα ακόμη χρησιμοποιείται και συγγέεται με άλλες έννοιες όπως «αφομοίωση», «συνοχή» ή «ενσωμάτωση», ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιείται και ως αντίθετο της έννοιας του «κοινωνικού αποκλεισμού», κάτι το οποίο δε θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο (Silver, 2010). Για παράδειγμα, οι Entzinger & Biezeveld (2003) χρησιμοποιούν την «ένταξη» ως συνώνυμο της «συνοχής», βασιζόμενοι στο γεγονός ότι οι κοινωνίες με υψηλό επίπεδο κοινωνικής συνοχής είναι οι κοινωνίες εκείνες, στις οποίες μπορούν να ενταχθούν οι μετανάστες περισσότερο εύκολα.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ο όρος της κοινωνικής ένταξης εξετάζεται τις περισσότερες φορές σε σύγκριση με τον όρο του κοινωνικού αποκλεισμού (Cameron, 2006), αν και γίνεται αντιληπτό, ότι κάτι τέτοιο δε θα έπρεπε να υφίσταται, καθώς σε ορισμένους τομείς μια κοινωνική ομάδα μπορεί να εντάσσεται και να ενσωματώνεται σε μια κοινωνία, ενώ να αποκλείεται από άλλους (Jackson, 1999).

Η Παγκόσμια Τράπεζα ορίζει την κοινωνική ένταξη ως την διαδικασία για τη βελτίωση της ικανότητας, των ευκαιριών, και της αξιοπρέπειας των ανθρώπων μιας κοινωνίας, οι οποίοι βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω κυρίως χαρακτηριστικών της ταυτότητά τους, προκειμένου να λάβουν ενεργό μέρος σε όλους τους τομείς της κοινωνία (World Bank, 2013).

Όσον αφορά την κοινωνική ενσωμάτωση, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (United Nations, 1994), υπάρχουν τουλάχιστον δύο διαφορετικοί τρόποι κατανόησης της έννοιας αυτής. Για μερικούς, είναι ένας περιεκτικός στόχος, ο οποίος περιλαμβάνει ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα για όλους τους ανθρώπους. Σε αυτή την περίπτωση, η ενσωμάτωση συνεπάγεται βελτίωση της ζωής των ατόμων και των ευκαιριών που τους δίδονται. Για κάποιους άλλους, η έννοια της κοινωνικής ενσωμάτωσης έχει μια αρνητική χροιά, καθώς σύμφωνα με αυτούς συνεπάγεται μια ανεπιθύμητη επιβολή ομοιομορφίας.

Όσον αφορά την κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, αφορά στην ουσία την ανασύσταση της σχέσης του ατόμου με την κοινωνία υποδοχής, με την έννοια ότι οι μετανάστες, οι οποίοι έχουν ενταχθεί στην κοινωνία καταγωγής τους θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια νέα κοινωνία (Παπαδοπούλου, χ.χ.)

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών βασίζεται στα αμοιβαία δικαιώματα, αλλά και τις υποχρεώσεις, τις οποίες πρέπει να έχουν οι νόμιμοι πολίτες τρίτων χωρών, στις χώρες που διαμένουν, συγκριτικά με αυτά που έχουν οι πολίτες της χώρας που τους υποδέχεται. Με την έννοια αυτή, η κοινωνία υποδοχής θα πρέπει να εξασφαλίζει ίσα δικαιώματα στους μετανάστες που εισέρχονται σε αυτήν, με αυτά που έχει ήδη η κοινωνία εξασφαλίσει στους κατοίκους της, ενώ οι μετανάστες, από την πλευρά τους, θα πρέπει να σέβονται τους κανόνες και τις αξίες που χαρακτηρίζουν τις κοινωνίες, ενώ ταυτόχρονα να συμμετέχουν ενεργά σε αυτή, χωρίς όμως να εγκαταλείπουν την ταυτότητα τους (European Commission, 2004). Σύμφωνα με τα παραπάνω, η διαδικασία της ένταξης αποτελεί μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ των δυο μερών, δηλαδή των μεταναστών και της κοινωνίας υποδοχής.

Η κοινωνική ένταξη αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς θεωρείται ότι αποτελεί βασικό πυλώνα της ανάπτυξης των χωρών και της κοινωνικής συνοχής. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών (European Agenda for Integration - well integrated migrants enrich the EU economically and culturally), η Ευρώπη πρέπει να υιοθετήσει θετική στάση ως προς τη διαφορετικότητα και να εγγραφεί για τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ίση μεταχείριση τους, στη βάση του αμοιβαίου σεβασμού των διαφορετικών πολιτισμών και παραδόσεων (European Commission, 2011).

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (Ν. 3386/2005), η κοινωνική ένταξη των μεταναστών, αποσκοπεί στη χορήγηση δικαιωμάτων στους υπηκόους τρίτων χωρών, τα οποία διασφαλίζουν αφ' ενός την αναλογικώς ισότιμη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Χώρας και, αφ' ετέρου, αποβλέπουν στην υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων και αξιών της ελληνικής κοινωνίας, ώστε να ικανοποιούνται οι στόχοι των δράσεων του ολοκληρωμένου προγράμματος, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παραγράφου 4 του επόμενου άρθρου, με παράλληλη διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας.

Σύμφωνα με τον Carrera (2006), τα ευρωπαϊκά κράτη έχουν υιοθετήσει διαφορετικά μοντέλα κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης. Για παράδειγμα, σε χώρες, όπως η Ολλανδία και η Σουηδία, υιοθετείται ένα πολυπολιτισμικό μοντέλο

ένταξης (multicultural model), το οποίο βασίζεται στο σεβασμό και την προστασία της πολυπολιτισμικότητας, η οποία δημιουργείται με την εισροή των μεταναστών στις χώρες υποδοχής τους και στοχεύει στην προστασία της μοναδικότητας και της ταυτότητας τους. Από την άλλη πλευρά στη Γαλλία υιοθετείται το προσομοιωτικό μοντέλο (assimilationism model), το οποίο έχει ως βάση του την ισότητα των πολιτών και την πλήρη αφομοίωση των μεταναστών στις κυρίαρχες παραδοσιακές εθνικές αξίες και την αντίληψη της κοινής ταυτότητας της κοινωνίας υποδοχής. Τέλος, σε χώρες όπως το Βέλγιο, η Αυστρία και η Γερμανία χρησιμοποιείται το μοντέλο του αποκλεισμού (exclusionist model), το οποίο χαρακτηρίζεται από περιοριστική και άκαμπτη νομοθεσία και αυστηρές πολιτικές. Στο πλαίσιο αυτό, οι ανωτέρω έννοιες που περιλαμβάνονται στο χαρακτηρισμό «άκαμπτη νομοθεσία» αναφέρονται κυρίως στις νομικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου οι μετανάστες να έχουν πρόσβαση στις πολιτικές των χωρών και να διαμένουν σε αυτές.

Όπως αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών σχετικά με την ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών, οποιοδήποτε μοντέλο και να χρησιμοποιούν τα κράτη, θα πρέπει οι χώρες να αναλάβουν δράσεις προκειμένου να εξασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των μεταναστών στα διάφορα επίπεδα της κοινωνίας, πχ. Εργασιακό καθεστώς, εκπαίδευση, καταπολέμηση των διακρίσεων κτλ. Τα ανωτέρω προϋποθέτουν την ύπαρξη ενός σαφώς ορισμένου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση των μεταναστών και θα τους παρέχει δικαιώματα αντίστοιχα με αυτά που έχουν οι πολίτες της κοινωνίας υποδοχής, προκειμένου να αντιμετωπισθεί ο οποιοσδήποτε είδους ρατσισμός δημιουργείται έναντι της εν λόγω κοινωνικής ομάδας. Επιπλέον, η αποτελεσματική ένταξη των μεταναστών προϋποθέτει ότι οι μετανάστες θα αντιμετωπίζονται με σεβασμό από την κοινωνία υποδοχής, τόσο σε προσωπικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτισμού, παραδόσεων και αξιών. Η πρόσβαση των μεταναστών στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, στις κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και η παροχή στους μετανάστες αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική τους ένταξη. Τέλος, οι κοινότητες των μεταναστών θα πρέπει σύμφωνα με την εν γένει ευρωπαϊκή πολιτική να έχουν ισότιμη συμμετοχή στη διαμόρφωση πολιτικών της χώρας διαμονής τους (European Commission, 2011).

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (Ν. 3386/2005), η κοινωνική ένταξη των μεταναστών, αποσκοπεί στη χορήγηση δικαιωμάτων στους υπηκόους τρίτων χωρών, τα οποία διασφαλίζουν αφ' ενός την αναλογικώς ισότιμη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της χώρας και, αφ' ετέρου, αποβλέπουν στην υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων και αξιών της ελληνικής κοινωνίας, ώστε να ικανοποιούνται οι στόχοι των δράσεων του ολοκληρωμένου προγράμματος, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παραγράφου 4 του επόμενου άρθρου, με παράλληλη διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: Κοινωνική Ένταξη αλβανικών κοινοτήτων στην Ελλάδα – Ιστορική Αναδρομή

2.1 Μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα

Η Ελλάδα υπήρξε και συνεχίζει να είναι μια χώρα «εξαγωγής» μεταναστών, παρόμοια με τις υπόλοιπες χώρες της Νότιας Μεσογείου (Triandafyllidou & Veikou, 2002). Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, καθώς και ο εμφύλιος πόλεμος διέκοψαν την εξέλιξη της χώρας σε διάφορα επίπεδα και η γεωργία αποτέλεσε τον μοναδικό τομέα στον οποίο μπορούσε να απασχοληθεί το ανθρώπινο δυναμικό. Παρόλα αυτά, ο γεωργικός τομέας δεν ήταν αρκετά μεγάλος για να απορροφήσει το συνολικό ελληνικό εργατικό δυναμικό, με αποτέλεσμα η ανεργία να γίνει το πιο σοβαρό πρόβλημα που έπληξε τη μεταπολεμική Ελλάδα και οδήγησε σε σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις. Η λύση που προτάθηκε ήταν μετανάστευση των Ελλήνων, σε χώρες όπως η Γαλλία, το Βέλγιο και κυρίως η Γερμανία. Ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό αυτής της μεταναστευτικής ροής των Ελλήνων ήταν ότι ήταν κυρίως προσωρινού χαρακτήρα. Την περίοδο της μετανάστευσης των Ελλήνων (1950-1981), οι Έλληνες απασχολούνταν ως εργάτες με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Η μετανάστευση θεωρήθηκε ως εύλογη λύση με πολλαπλά αποτελέσματα (αντιμετώπιση της ανεργίας, χρήση των εμβασμάτων που αποστέλλονταν από τους μετανάστες για τη σταθεροποίηση του ισοζυγίου πληρωμών και απόκτηση δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αργότερα στην ελληνική βιομηχανία). Αν και σε πρώτη φάση, η μετανάστευση των Ελλήνων είχε θετικά αποτελέσματα για τη χώρα, στη συνέχεια η κατάσταση αντιστράφηκε και οι μετανάστες, όπως συνέβη και με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες του Νότου ξεκίνησαν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους (Siadima, 2001).

Σήμερα, το σκηνικό της μετανάστευσης έχει αντιστραφεί και η Ελλάδα από χώρα εξαγωγής μεταναστών έγινε χώρα υποδοχής τους, με αποτέλεσμα, η μετανάστευση να έχει αναδειχθεί ως ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά ζητήματα με σοβαρές πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις (Siadima, 2001). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 1991, στην Ελλάδα ζούσαν 167.000 μετανάστες, το 2001 (σύμφωνα με τα στοιχεία από την απογραφή του πληθυσμού) ο αριθμός των μεταναστών ανήλθε σε 797.093 άτομα (54,5% άνδρες

και 45,5% γυναίκες), και μέχρι το 2007 εκτιμάται ότι οι μετανάστες είχαν φτάσει στα 1.247.000 άτομα (Triandafyllidou et al., 2009).

Οι σημαντικότερες μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα ξεκίνησαν τη δεκαετία του 1990, με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, τη διάλυση της ΠΓΔΜ και το βομβαρδισμό του Κοσόβου. Επίσης, σημαντικό μέρος των μεταναστών, σε χώρες όπως η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα, την περίοδο εκείνη προέρχονταν από μη ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Αλγερία, η Λιβύη, η Συρία, η Ιορδανία και το Ιράκ (Siadima, 2001).

Η Ελλάδα ήταν τελείως απροετοίμαστη για την εισροή τόσων μεταναστών και υιοθέτησε διαφορετική πολιτική για την εκάστοτε ομάδα. Μεταξύ της εισροής μεταναστών στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1990 υπήρχαν δύο ομάδες που είχαν ιδιαίτερα προνόμια και αντιμετωπιζόνταν με ιδιαίτερο τρόπο. Η πρώτη ομάδα ήταν πρόσφυγες από την πρώην ΕΣΣΔ, οι οποίοι είχαν ελληνική καταγωγή, οι αποκαλούμενοι Πόντιοι Παλινοστούντες. Σε αυτούς δόθηκε η ελληνική υπηκοότητα και ενεργοποιήθηκε η διαδικασία ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία. Η δεύτερη ομάδα που είχε ιδιαίτερο προνόμιο και μεταχείριση ήταν η αλβανικής καταγωγής Έλληνες που κατοικούσαν στη Βόρεια Ήπειρο. Αυτοί δεν αντιμετωπιζόνταν ως Έλληνες πολίτες αμέσως, αλλά τους αναγνώρισαν την ελληνική υπηκοότητα (Triandafyllidou & Veikou, 2002).

Η αύξηση του αριθμού των μεταναστών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, καθώς και η ποικιλομορφία, η οποία δημιουργείται, λόγω της συνεχόμενης εισροής μεταναστών από διάφορες χώρες στη χώρα μας είχε ποικίλες συνέπειες. Μια από τις σημαντικότερες οι δημογραφικές αλλαγές που έχουν προκληθεί στην Ελλάδα, δεδομένου ότι οι μεταναστευτικές ροές έχουν συμβάλει στη φυσική αύξηση του πληθυσμού της χώρας (Robolis, 2009).

2.2 Η μετανάστευση των Αλβανών

Από την ανεξαρτησία της, το 1912, η Αλβανία ήταν η φτωχότερη και από τις πιο υπανάπτυκτες ευρωπαϊκές χώρες. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη ότι η μετανάστευση των Αλβανών ήταν πάντα πολύ ισχυρή. Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, οι περισσότεροι από τους μετανάστες έφυγαν για την Ιταλία, η οποία είχε σχεδόν την Αλβανία ως προτεκτοράτο της, ακόμη και πριν από την εισβολή και την κατάληψη της το 1939. Κατά τα πρώτα χρόνια του

Κομμουνισμού, μετά το Β Παγκόσμιο Πόλεμο, η μετανάστευση από την Αλβανία ήταν ως επί το πλείστον πολιτική, καθώς πολλοί από εκείνους που συνδέονταν με τους αντιπάλους του κομμουνισμού, σε συνεργασία με την Ιταλία και τη Γερμανία, εγκατέλειψαν τη χώρα. Όταν το Κομμουνιστικό Κόμμα ενοποιήθηκε σε όλη τη χώρα, και ιδιαίτερα μετά το 1948, και την κατάρρευση όλων των δεσμών με τη γειτονική Γιουγκοσλαβία, η μετανάστευση ήταν απαγορευμένη. Ο αυστηρός έλεγχος των συνόρων και η απειλή για αυστηρή τιμωρία, όχι μόνο για τους μετανάστες, αλλά και για τους συγγενείς τους που έμεναν πίσω, σχεδόν διέκοψε τη μετανάστευση από την Αλβανία (Hajdinjak 2005).

Η μεγαλύτερη μεταναστευτική ροή των Αλβανών άρχισε το 1990, όταν το κομμουνιστικό καθεστώς άρχισε να καταρρέει, καθώς μετά από τέσσερις δεκαετίες αυτοεπιβαλλόμενης απομόνωσης, η κομμουνιστική κυβέρνηση χορήγησε τελικά στους Αλβανούς πολίτες το δικαίωμα να εκδώσουν διαβατήρια και να ταξιδέψουν στο εξωτερικό. Πριν από τις πρώτες δημοκρατικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν το Μάρτιο του 1991, περισσότεροι από 50.000 άνθρωποι έχουν εγκαταλείψει τη χώρα, ενώ μέχρι το τέλος του 1992, ακόμη 250.000 τους ακολούθησαν (Barjaba, 2004).

Οι βασικές μεταναστευτικές ροές των Αλβανών στην Ελλάδα ήρθαν μετά την κατάρρευση του κομμουνιστικού μπλοκ στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα οι εν λόγω ροές ξεπέρασαν τις 500.000 μετανάστες, οι οποίοι ήρθαν από την Αλβανία στην Ελλάδα. Η Ελλάδα δεν ήταν προετοιμασμένη για μια τέτοια τεράστια εισροή και δεν είχε υιοθετήσει μια αντίστοιχη αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική. Οι αρχικές αντιδράσεις των Ελλήνων πολιτικών, των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνίας γενικότερα ήταν αρνητικές (Adamczyk, 2016).

Ειδικότερα, οι πολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια μετά την πτώση του Ανατολικού Μπλοκ και της Σοβιετικής Ένωσης είχε ποικίλες συνέπειες στις χώρες των Βαλκανίων, συμπεριλαμβανομένης της Αλβανίας. Η κατάρρευση της οικονομίας και το κλείσιμο των κρατικών επιχειρήσεων συνέβαλαν σε μια τεράστια αύξηση της ανεργίας στην Αλβανία. Οι Αλβανοί προσπάθησαν να φτάσουν τις πρεσβείες των δυτικών χωρών και να κάνουν όλες τις απαραίτητες διαδικασίες για να εγκαταλείψουν τη χώρα. Οι περισσότεροι προέβαιναν σε αιτήσεις για πολιτικό άσυλο. Παρόλα αυτά καμία Πρεσβεία δεν ήταν σε θέση να ασχοληθεί και να

εξυπηρετήσει ένα τέτοιο μεγάλο αριθμό αιτούντων και, επιπλέον, λόγω του ότι το κομμουνιστικό καθεστώς είχε καταρρεύσει στην Αλβανία τα κίνητρα των Αλβανών ήταν αυστηρά οικονομικά και όχι πολιτικά (Hajdinjak 2005).

Παρόλα αυτά οι Αλβανοί δεν παραιτήθηκαν από την ιδέα της εξόδου από τη χώρα και μεταξύ των ετών 1991 και 1992, υπήρξε μια μαζική προσπάθεια διαφυγής τους προς τη Δυτική Ευρώπη σε μια αναζήτηση για καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας και μια καλύτερη ζωή. Εκτιμάται ότι μέχρι το τέλος του 1991, περίπου 200.000 Αλβανοί είχαν εγκαταλείψει τη χώρα. Οι Αλβανοί από τις βαλκανικές χώρες (πρώην Γιουγκοσλαβία) κυρίως προσπάθησαν να φτάσουν στη Γερμανία και την Ελβετία, ενώ κύριος στόχος των περισσότερων ήταν η Ελλάδα και η Ιταλία (Hajdinjak 2005), καθώς αν και οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης ήταν περισσότερο ελκυστικές ήταν πιο δύσκολο να τις προσεγγίσουν, λόγω των περιοριστικών μέτρων στη μεταναστευτική πολιτική τους και τα καλά προστατευμένα τους σύνορα (Rovolis & Tragaki, 2006), ενώ η Ελλάδα και η Ιταλία επιπλέον, ήταν ιδανικές επιλογές λόγω της εγγύτητάς τους στην Αλβανία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η μαζική φυγή των Αλβανών ήταν σίγουρα παράνομη και ιδιαίτερα εύκολη ειδικά για την Ελλάδα, της οποίας τα σύνορα δεν ήταν προετοιμασμένα να σταματήσουν τη μαζική έξοδο των Αλβανών (Hajdinjak 2005).

Σύμφωνα με τις Triandafyllidou & Veikou (2002), γενικότερα η Ελλάδα, την περίοδο εκείνη έγινε χώρα προσέλκυσης παράνομων μεταναστών και ειδικότερα, ότι μεταξύ των ετών 1991 και 1996, περίπου 600.000 παράνομοι μετανάστες ήρθαν στην Ελλάδα, εκ των οποίων περίπου το 35% ήταν Αλβανοί.

Σημαντική πρόοδος επιτελέστηκε το 1998, οπότε η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε συμφωνία με την κυβέρνηση στα Τίρανα, η οποία επέτρεψε τους πολίτες της Αλβανίας να έχουν εποχιακή εργασία στην Ελλάδα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Την περίοδο εκείνη θεσπίστηκε και η Λευκή Κάρτα, με την οποία δινόταν στους μετανάστες εξάμηνη διαμονή στην Ελλάδα και δυνατότητα νόμιμης απασχόλησης τους το διάστημα αυτό. Επιπλέον, υπήρχε η δυνατότητα χορήγησης Πράσινης Κάρτας, η οποία έδινε στους μετανάστες άδεια παραμονής 1-3 ετών και ταυτόχρονα αποτελούσε άδεια εργασίας. Περισσότερα από 376.000 άτομα επωφελήθηκαν από το νέο νόμο για τη μετανάστευση, εκ των οποίων 240.000 ήταν Αλβανοί (Hatziprokopiou, 2003).

Την περίοδο εκείνη, οι Αλβανοί δούλευαν για τους Έλληνες και αυτή ήταν η μόνη σχέση που δημιουργούνταν μεταξύ των δυο πληθυσμών, η οποία όμως δημιουργούσε ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα στην ελληνική οικονομία. Μάλιστα, η Αλβανική κοινότητα χρησιμοποιείτο στην κατασκευή διαφόρων έργων με απόγειο σημείο την κατασκευή των ολυμπιακών έργων. Μετά το 2004, η διάθεση της κοινωνίας έναντι της αλβανικής κοινότητας άρχισε να αλλάζει (Adamczyk, 2016).

Η οικονομική κατάσταση άρχισε να επιδεινώνεται, ο αριθμός των μεταναστών που σταδιακά αυξάνονταν άρχισε να ενοχλεί την ελληνική κοινωνία, και ξεκίνησαν οι κατηγορίες ότι η εισροή των μεταναστών αποτελούσαν την αιτία για την επιδείνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων της χώρας. Οι εν λόγω αντιλήψεις μάλιστα έγιναν ένα από τα συνθήματα πολλών πολιτικών κομμάτων, τα οποία υπόσχονταν αλλαγή. Η αρνητική στάση απέναντι στους αλλοδαπούς γινόταν την περίοδο εκείνη αντιληπτή στις ομιλίες των πολιτικών, στους κύκλους των δημοσιογράφων ακόμα και του κλήρου και εντεινόταν ακόμη περισσότερο, πριν ακόμα και το ξέσπασμα της οικονομικής ύφεσης. Το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2009, αποτέλεσε το αποκορύφωμα της αρνητικής στάσης απέναντι στους ξένους. Το κοινωνικό κλίμα εντάθηκε καθώς οι μετανάστες θεωρήθηκε από πολλούς ότι ευθύνονται για την καταστροφική κατάσταση της Ελλάδα (Adamczyk, 2016).

Μια σειρά από μελέτες έχουν δείξει ότι οι Αλβανοί, μεταξύ όλων των μεταναστών που ζουν στη χώρα μας, είναι μακράν ο πιο αντιπαθής λαός στην Ελλάδα τον οποίο ακολουθούν και χαρακτηρίζουν μια σειρά από αρνητικά στερεότυπα, που τροφοδοτούνται από αναφορές των μέσων ενημέρωσης, για τους Αλβανούς. Πολλοί Έλληνες είναι ιδιαίτερα εχθρικοί και φοβούνται της αλβανική κοινότητα, καθώς θεωρούν ότι είναι εκείνοι οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στο οργανωμένο έγκλημα και συχνά κατηγορούνται ως ο κύριος λόγος για την αύξηση των ποσοστών εγκληματικότητας στη χώρα (Niessen et al., 2003).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, πολιτικοί ή δημόσιοι φορείς, όπως η αστυνομία, προέβησαν σε δηλώσεις, οι οποίες συνέβαλαν στη δημιουργία της αντίληψης του κοινού για τους Αλβανούς ως εγκληματίες. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, παρότι ειδικά τα τελευταία χρόνια δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε θέματα όπως η διαχείριση της μετανάστευσης, οι οικονομικές πτυχές της και τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών, ακόμα, στις περισσότερες περιπτώσεις προτιμούν

να έχουν μια προκατειλημμένη προσέγγιση, προς την αλβανική κοινότητα της Ελλάδας, τονίζοντας την εγκληματικότητα μόλις ενός μικρού μέρους αυτής (Niessen et al., 2003). Ωστόσο, στην πραγματικότητα οι μελέτες έδειξαν ότι τουλάχιστον τα πρώτα χρόνια εισροής τους στην Ελλάδα, οι Αλβανοί συμμετείχαν σε ποσοστό μόνο 4,5% των εγκλημάτων και όχι παραπάνω από αυτό (Vidali, 1999).

2.3 Η ένταξη και ενσωμάτωση των Αλβανών στην ελληνική κοινωνία

Η στάση της ελληνικής κοινωνίας έχει αλλάξει σταδιακά έναντι των μεταναστών, γενικότερα και της αλβανικής κοινότητας ειδικότερα. Σε πρώτη φάση, όλοι οι μετανάστες αντιμετώπιζονταν με καχυποψία, δυσαρέσκεια και ρατσισμό. Ειδικότερα, μετά το 2000, οι μετανάστες ήταν επωφελείς για την Ελληνική οικονομία, ενώ οι Αλβανοί ιδίως συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στις δομικές κατασκευές που απαιτούνταν για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Τα παραπάνω ήταν στοιχεία τα οποία συνέβαλαν στη σταδιακή ενσωμάτωση τους και την ομαλή ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία (Kokkali, 2011).

Γενικότερα, υπάρχουν περιπτώσεις που οι Αλβανοί έχουν ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία ομαλά και άλλες περιπτώσεις και τομείς από τους οποίους αποκλείονται ή αποτελούν μια «παραφωνία» της τοπικής κοινωνίας. Για παράδειγμα, η ενσωμάτωση των Αλβανών στην αγορά εργασίας της Ελλάδας παρουσιάζει μια μάλλον σύνθετη εικόνα ένταξης & αποκλεισμού, με την έννοια ότι αν και δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αποκλεισμό των Αλβανών από την αγορά εργασίας δεν μπορούμε ούτε να αναφερθούμε σε πλήρη και επιτυχημένη ένταξη τους. Λόγω κυρίως της ανεπαρκούς κοινωνικής τους ασφάλισης δεν τους παρέχεται ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης για παράδειγμα εργασίας, όπως στους υπόλοιπους εργαζόμενους στην Ελλάδα (πχ επίδομα ανεργίας). Όσον αφορά τις πληρωμές τους, σε σύγκριση με το μέσο όρο των πληρωμών (για την ίδια εργασία, η οποία γίνεται από έναν Έλληνα εργαζόμενο), είναι συνήθως πολύ χαμηλότερες (Kokkali, 2011).

Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα, το οποίο δεν επιτρέπει να μιλήσουμε για πλήρη και αποτελεσματική ένταξη των Αλβανών μεταναστών, αλλά και γενικότερα των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία είναι η στέγαση τους. Δεδομένου ότι ο χώρος διαμονής των μεταναστών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα αποκλεισμού ή ενσωμάτωσής τους, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία των μεταναστών στην Ελλάδα έχουν οργανωθεί σε κοινότητες και συλλόγους σε συγκεκριμένες περιοχές του τόπου διαμονής τους. Σχεδόν όλοι οι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων και των Αλβανών αναφέρουν ως ένα από τα βασικότερα προβλήματα της καθημερινής ζωής τους, ότι οι Έλληνες δεν τους ενοικιάζουν εύκολα χώρο κατοικίας (Λαγουδάκη, 2006).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες διευκολύνουν την ένταξη και την ενσωμάτωση των Αλβανών στην ελληνική κοινωνία. Η πρώτη και κυρίαρχη προϋπόθεση είναι η οικογενειακή κατάσταση των Αλβανών, με την έννοια ότι σε γενικές γραμμές, οι οικογένειες και ζευγάρια γίνονται πολύ περισσότερο αποδεκτοί από τις τοπικές κοινωνίες από τους μεμονωμένους μετανάστες (κυρίως του ανδρικού φύλου), οι οποίοι - σε πολλές περιπτώσεις - απομονώνονται από το σύνολο της κοινωνίας. Η άφιξη των γυναικών συνέβαλε στη σημαντική αλλαγή του τρόπου αντιμετώπισης των Αλβανών μεταναστών, οι οποίοι ως επί το πλείστον αντιμετωπίζονταν από την ελληνική κοινωνία με καχυποψία (Kokkali, 2010).

Στην προσπάθεια ένταξης τους στην ελληνική κοινωνία, οι Αλβανοί μετανάστες προέβησαν σε διάφορες ενέργειες, προκειμένου να επιτύχουν την ενσωμάτωσή τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι πολλοί αντικατέστησαν το αλβανικό τους όνομα, στο δημόσιο τουλάχιστον βίο τους, με ελληνικό, ενώ παρουσιάζονταν ως χριστιανοί ορθόδοξοι. Αυτό δε σημαίνει κατ' ανάγκη ούτε ότι στην προσωπική τους ζωή δε χρησιμοποιούσαν το πραγματικό τους όνομα, ούτε ότι ασπάστηκαν το χριστιανισμό (Kokkali, 2011).

Η Ελλάδα καθυστέρησε αρκετά να οριοθετήσει ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τη μεταναστευτική πολιτική. Σύμφωνα με το άρθρο 65 του Ν. 3386/2005, οι δράσεις κοινωνικής ένταξης μπορούν να εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών, των οποίων το νομικό καθεστώς εισόδου και διαμονής ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου, πρωτίστως δε σε εκείνους που έχουν μόνιμη εργασία στη χώρα, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, τα οποία γίνονται δεκτά στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για την οικογενειακή επανένωση. Η επιτυχής ολοκλήρωση των δράσεων συναρτάται με τη χορήγηση σε αυτούς συγκεκριμένων δικαιωμάτων ανάλογων με εκείνα των ημεδαπών. Από τις δράσεις κοινωνικής ένταξης μπορούν να ωφελούνται, επίσης, οι υπήκοοι τρίτων χωρών δεύτερης και τρίτης γενιάς, οι οποίοι έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα, καθώς και οι πρόσφυγες και τα άτομα που τελούν υπό καθεστώς διεθνούς προστασίας.

Σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο και συγκεκριμένα το άρθρο 66 αυτού, η ομαλή προσαρμογή και ένταξη αλλοδαπών, οι οποίοι μένουν νόμιμα στη χώρα και με γνώμονα τη διαφορετικότητα και την πολιτισμική τους ιδιαιτερότητα προϋποθέτει την αποφυγή οποιασδήποτε διάκρισης σε βάρος τους, ανεξαρτήτως

φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετήσιων χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, αναπηριών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, την επιδίωξη εφαρμογής ίσης μεταχείρισης, σε κάθε πτυχή της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας, το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, την υποστήριξη, ανάδειξη και προβολή της προσωπικής τους συμβολής στις δραστηριότητες τους, αλλά και των προσπαθειών τους για αυτοεξυπηρέτηση και προσωπική συμμετοχή στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους, την υποβοήθηση της συνοχής των οικογενειών τους και την ενίσχυση των υφιστάμενων υποστηρικτικών κοινωνικών δικτύων τους.

Θα πρέπει συμπερασματικά να αναφερθεί το γεγονός ότι όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν ότι οι μετανάστες και οι απόγονοί τους, ενσωματώνονται και συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά στην κοινωνία. Θεωρείται ότι ακόμη και σήμερα, παρόλες τις προσπάθειες που έχουν γίνει στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής δεν λείπουν φαινόμενα ξενοφοβίας και ρατσισμού, τα οποία τροφοδοτούν τη δημιουργία διακρίσεων και στερεοτύπων κατά των μεταναστών και προκαλούν ανησυχίες σε πολλά κράτη μέλη, παρόλο που τα κράτη μέλη προωθούν την ισότιμη συμμετοχή των μεταναστών και των απογόνων τους στην κοινωνία, ώστε να μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (European Union Agency for Fundamental Rights Helping to make fundamental rights a reality for everyone in the European Union).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Αυτό-οργάνωση μεταναστών και συμμετοχή στα κοινά

Στα πλαίσια της επιπολιτισμοποίησης, οι διαφορετικές μεταξύ τους ομάδες έχουν την ανάγκη να διατηρούν τα δικά τους ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά ,να έχουν τον δικό τους τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς και ταυτοχρόνως, οι διαφορετικές ομάδες να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός κοινού τρόπου αντίληψης του κόσμου (Χρυσόχοου,2011). Ο Ζαϊμάκης (2011), στο βιβλίο του επισυνάπτει πως η πολιτική της πολυπολιτισμικότητας ,τονίζει τη σημασία της ακεραιότητας των πολιτισμικών ομάδων και το δικαίωμα τους να διατηρούν τη συλλογική τους ταυτότητα και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους ."Ομάδα είναι ένα σύνολο ατόμων που βρίσκονται σε επαφή μεταξύ τους ,που υπολογίζουν ο ένας τον άλλον και που συνειδητοποιούν ότι ανήκουν στην ίδια κοινότητα"(Κατσορίδου - Παπαδοπούλου,2009 :50).

Οι μετανάστες κατά τη διάρκεια παραμονής τους στην Ελλάδα και προκειμένου να διατηρήσουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους και την κουλτούρα τους, διαμορφώνουν γκέτο μέσα στα οποία συναθροίζονται και επικοινωνούν και αλληλεπιδρούν με τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας μεταναστών. Παρόλα αυτά, έχει υποστηριχτεί πως οι μετανάστες στο γκέτο, στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν την κουλτούρα τους και να αποκτήσουν την ασφάλεια που δε τους παρέχεται έξω από αυτό, ενισχύουν τις κοινωνικές διακρίσεις και τις πολιτισμικές αποστάσεις από τους έξω, επιβραδύνοντας έτσι την διαδικασία της κοινωνικής τους ένταξης(Ζαϊμάκης, 2011). Άλλες πάλι εθνοτικές ομάδες, δημιουργούν την συλλογικότητα τους προκειμένου να διατηρήσουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, παράλληλα όμως συμμετέχουν στις βασικές λειτουργίες της κοινωνίας, στην οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα που βιώνουν (Μπάγκαβος και Παπαδοπούλου, 2006).

Η συμμετοχή στον κοινό πολιτισμό, σημαίνει ότι οι άνθρωποι έχουν ένα κοινό τρόπο να αντιλαμβάνονται τη σχέση τους με το κοινωνικό και το φυσικό περιβάλλον, έναν κοινό τρόπο να δημιουργούν τις σχέσεις τους, να εκφράζουν τις σκέψεις και τα

συναισθήματά τους, να βάζουν σε προτεραιότητες τις δραστηριότητες τους και τα καθήκοντά τους, διατηρώντας τις πολιτισμικές τους αξίες, τα ήθη και τα έθιμα. Οι ομάδες οργανώνονται γιατί τα μέλη που την απαρτίζουν, νιώθουν ασφάλεια και την ελευθερία για αυτοέκφραση. Συγκεκριμένα, οι άνθρωποι έχουν την αίσθηση ότι ανήκουν σε μία συλλογικότητα ,η οποία χαρακτηρίζεται από έναν κοινό τρόπο θεώρησης του κόσμου(Χρυσόχοου, 2011). Επιπροσθέτως έχει υποστηριχτεί πως ο ευεργετικός ρόλος των εθνοτικών ομάδων και συλλόγων αυτοοργάνωσης των μεταναστών ,επιτρέπει στους μετανάστες να αντλήσουν αυτοπεποίθηση και δύναμη καθώς πολλές φορές έχουν ρόλο διαμεσολαβητή μεταξύ μετανάστη και κράτους(Κατσούλης, 1991). Ο Λαμπριανίδης και η Λυμπεράκη (2001) έχουν υποστηρίξει ακόμα πως από μεριά του κράτους θα πρέπει να ενθαρρύνει τις δράσεις των συλλόγων αυτών και να αναγνωρίζει τις ανάγκες και τα προβλήματα τους. Με τον όρο αυτοοργάνωση, νοείται ο πυλώνας που έχει ως συνιστώσες την επικοινωνία, την προσαρμοστικότητα, τη μάθηση ,την ανατροφοδότηση τη διασύνδεση και τη γέννηση της αλλαγής (Κανδυλάκη, 2009).

Συγκεκριμένα, έχει παρατηρηθεί πως ο τρόπος με τον οποίο οργανώνονται οι αλβανικές μεταναστεύσεις στην Ελλάδα συνδέονται με τη νεότερη αλβανική ιστορία και κουλτούρα. Οι μετανάστες πολύ συχνά αναφέρονται σε συλλογικές ταυτότητες στις οποίες αποδίδουν τη σημασία του εθνικού πολιτισμού (Μουσιδής και Παπαδοπούλου,2011) .

Ύστερα από τα παραπάνω, προκύπτει το ερώτημα για το ποια είναι τα οφέλη μίας ομάδας και γιατί κρίνεται αναγκαίο η ύπαρξη ομάδων στην κοινωνία που ζούμε. Σύμφωνα λοιπόν με τον Douglas (1997) υποστήριξε, ότι η δυναμική της ομάδας συμβάλλει στην διαμόρφωση του χαρακτήρα της αλληλεπίδρασης των μελών της, στο επίπεδο συμμετοχής κάθε μέλους , στον βαθμό συνοχής της ομάδας, στις αξίες και στους ρόλους της. Επίσης, αναφέρεται στους παράγοντες που επηρεάζουν την δυναμική μιας ομάδας. Η αλληλοεκτίμηση των μελών , οι ρόλοι που θα κληθούν να πάρουν ,οι κανόνες τις ομάδας αλλά και η επαφή με την ευρύτερη κοινότητα ,είναι μερικοί από αυτούς.

Στο βιβλίο του ο Σταθόπουλος (2000) αναφέρεται στη χρησιμότητα της ύπαρξης μίας ομάδας και τα οφέλη της ομαδικής δράσης. Υποστηρίζει πως όλοι μαζί έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιτύχουν τον εκάστοτε επιθυμητό στόχο από το να

ενεργεί ο καθένας μόνος του. Επίσης, μέσω της συλλογικότητας η αντιμετώπιση προβλημάτων είναι ευκολότερη καθώς υπάρχουν πολλές πιθανές εναλλακτικές λύσεις. Έπειτα, στα πλαίσια της ομάδας δίνεται η δυνατότητα στα μέλη να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να συμμετέχουν ενεργά σε αυτές. Τέλος, χαρακτηριστικά ο Σταθόπουλος (2000:224) αναφέρει: "η αλληλεπίδραση των ατόμων και η συμμετοχή τους με απόψεις καλά διατυπωμένες και τεκμηριωμένες, καταλήγει σε μία ομαδική απόφαση που είναι καλύτερη από την πιο καλή απόφαση μόνον ατόμου".

Για να μπορέσει να διατηρηθεί μια ομάδα πρέπει να υπάρχει συμμετοχή των μελών της. Στο βιβλίο του Σταθόπουλου (2005), γίνεται αναφορά στον Ιατρίδη(1972:114) ο οποίος δίνει τον ορισμό της έννοιας της συμμετοχής. Χαρακτηριστικά αναφέρει:" η συμμετοχή των κατοίκων και των πληθυσμιακών ομάδων στη λήψη των αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους δεν είναι μόνο βασική εννοιολογική αρχή ελευθερίας και δημοκρατίας, αλλά αποτελεί επίσης προϋπόθεση επεμβάσεων για σχεδιασμένη κοινωνική αλλαγή και βασικό οργανωτικό στοιχείο της αναπτύξεως της μεταβιομηχανικής κοινωνίας". Επίσης ο Σταθόπουλος (2005) υποστήριξε ότι ο πολίτης μέσω της συμμετοχής του μπορεί να εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με κάποιο κοινωνικό θέμα, να συνεργαστεί με τους ειδικούς καθώς και να συμβάλλει στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής ανάπτυξης, να διατηρήσει την ταυτότητα του και να νιώσει ασφάλεια. Επιπροσθέτως, μέσα από την συμμετοχή, τα άτομα διεκδικούν και υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους, ενισχύουν τη συλλογική δικτύωση και τέλος, σε πολιτικό επίπεδο, ενισχύεται η τοπική δημοκρατία μέσα από τη συμμετοχική διεργασία και την εμπλοκή των ιδιαίτερων ομάδων (Ζαϊμάκης, 2011) .

Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτει ο εξής προβληματισμός: πως μπορούν να οργανωθούν οι ομάδες μεταναστών για να επιτύχουν τους στόχους τους και να συμμετέχουν στην κοινωνική πραγματικότητα; Αυτό το ερώτημα είναι και ο σκοπός της παρούσας μελέτης, με από παράδειγμα την μειονοτική ομάδα μεταναστών από την Αλβανία που διαμένουν στην πόλη του Ηρακλείου Κρήτης και συγκεκριμένα της Ένωσης Αλβανών Ηρακλείου με την οποία συνεργάζεται το Εργαστήριο Διαπολιτισμικής Αγωγής και Δράσης. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι η δημιουργία επιτροπών έργου. Σύμφωνα με τον Dunham (1971), η επιτροπή είναι μία ομάδα, με περιορισμένο αριθμό μελών τα οποία εκλέγονται με σκοπό να έχουν την

ευθύνη για την διερεύνηση, μελέτη , απόφαση και δράση σε θέματα τα οποία αποτελούν κοινό στόχο για την ομάδα. Από τον ορισμό αυτό γίνεται αντιληπτό ότι το τελικό αποτέλεσμα είναι ευθύνη όλων των μελών που συμμετέχουν στην ομάδα. Εν συνεχεία, θα αναφερθούμε στους λόγους συγκρότησης επιτροπών, όπως παρουσιάζονται στο βιβλίο του Σταθόπουλου (2000).

Οι λόγοι συγκρότησης επιτροπών σχετίζεται με την κατανομή εξουσίας στο εσωτερικό αλλά και εξωτερικό της ομάδας. Για την αποφυγή κατάχρησης εξουσίας, θεωρείται χρήσιμο η διασφάλιση της δημοκρατίας καθώς και συλλογική λήψη αποφάσεων. Επίσης ,οι επιτροπές έχουν το πλεονέκτημα ότι λαμβάνουν υπόψιν και αξιολογούν όλες τις απόψεις, κρίνοντας αντικειμενικά και βάση της εμπειρίας και της γνώσης. Τέλος, ένας ακόμη λόγος συγκρότησης επιτροπών είναι ότι τα μέλη υλοποιούν τις αποφάσεις τις οποίες πήραν τα ίδια. Έχει υποστηριχθεί από τον Ζαλβανό (1996) πως μία ομάδα έχει περισσότερα πλεονεκτήματα στη λήψη αποφάσεων απ' ότι ένα άτομο. Περιληπτικά. Αναφέρονται τα εξής:

- πολλά άτομα μπορούν να συλλέξουν περισσότερες πληροφορίες από ένα άτομο.
- πολλά άτομα μαζί μπορούν να εκπροσωπήσουν μία απόφαση που πρέπει να ληφθεί.
- πολλά άτομα μαζί μπορούν να έχουν διαφορετικές μεταξύ τους λύσεις και ιδέες για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
- υπάρχει δέσμευση συμμετοχής από τα άτομα όταν έχουν ενεργό ρόλο μέσα στην ομάδα.

3.1 Ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στις επιτροπές

Στις επιτροπές έργου που δημιουργούνται από τις ομάδες των μεταναστών ο κοινωνικός λειτουργός είναι παρών για την στήριξη τους των επιτροπών καθώς έχει ειδικές γνώσεις για τον αποτελεσματικό τρόπο λειτουργίας μιας επιτροπής. Ακόμα συμμετέχει στις συνεδριάσεις της επιτροπής εκφράζοντας τις επαγγελματικές του θέσεις και παρουσιάζει τεκμηριωμένα τις απόψεις και τις ενδεχόμενες λύσεις έτσι ώστε η επιτροπή να έχει πλήρη ενημέρωση πριν από την λήψη αποφάσεων.

Επιπροσθέτως , βρίσκεται δίπλα στις επιτροπές αυτές διαθέτοντας τις γνώσεις και τις δεξιότητες του για θέματα επικοινωνίας και ομαδικής συμπεριφοράς, συμβάλλοντας επίσης στην επίλυση των συγκρούσεων, όπου είναι απόλυτα φυσικό να υπάρξουν κατά τη διάρκεια της λήψης αποφάσεων, καλλιεργώντας ταυτόχρονα το πνεύμα της ομαδικότητας, της εμπιστοσύνης, της κατανόησης και του σεβασμού. Δηλαδή, ο κοινωνικός λειτουργός στηρίζει τα μέλη της ομάδας να κινητοποιούνται και να έχουν θετικό και ενεργητικό ρόλο μέσα στην επιτροπή. Επιπροσθέτως, αναλαμβάνει να κρατάει τα πρακτικά των συνεδριάσεων, να ετοιμάζει τα δελτία τύπου και διαμεσολαβεί εκ μέρους της ομάδας να επικοινωνήσει με υπηρεσίες του δημοσίου. Τέλος, ένας από τους βασικούς στόχους του κοινωνικού λειτουργού είναι να εκπαιδεύσει τα μέλη των επιτροπών σε θέματα λειτουργίας ,έτσι ώστε με το πέρασμα του καιρού η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού να περιορίζεται και η ομάδα να αναλαμβάνει και να φέρνει σε πέρας το έργο της(Σταθόπουλος, 2000).

Συμπερασματικά λοιπόν, το θετικό στοιχείο που ανακύπτει είναι ότι όσα περισσότερα άτομα συμμετέχουν , τόσο καλύτερη είναι η ενημέρωση , καθώς επίσης, η συλλογικότητα, η αλληλεπίδραση των ατόμων και η ενεργή συμμετοχή τους με την έκφραση απόψεων ,οδηγεί σε ομαδικές αποφάσεις που θεωρούνται καλύτερες από τις ατομικές (Σταθόπουλος,2000). Επιπροσθέτως, ο Douglas(1997), υποστήριξε πως η εμπλοκή του ατόμου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων προσφέρει στο μέλος γνώση και εμπειρία καθώς επίσης οι ικανότητες του μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ομάδα προς όφελος της. Ο βαθμός συνοχής της ομάδας εξαρτάται από την ικανότητα των μελών να την λειτουργούν και να τη εξελίσσουν. Ο Τσαούσης (2006:102)αναφέρει χαρακτηριστικά: "Η ενεργός συνείδηση της ζωής του "εγώ" με τον "άλλον", που εκδηλώνεται ως "ταυτότητα", αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνικής συνοχής". Ακόμα η συνοχή της ομάδας σημαίνει αποδοχή και αλληλεπίδραση των μελών που την απαρτίζουν γεγονός, που έλκει και ενισχύει τα μέλη της να παραμείνουν μέσα στην ομάδα. Οι θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και η θέση του ατόμου μέσα στην ομάδα μαζί με τους κοινούς σκοπούς της ,συμβάλλουν επίσης στη διατήρηση της συνοχής της ομάδας(Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, 2009). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως η κοινωνική συνοχή παραπέμπει στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την κοινωνική συνοχή είναι ο σεβασμός στη διαφορετικότητα ,η ισότητα ευκαιριών για

όλους και οι θετικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων (Κανδυλάκη,2009).

Παραπάνω αναφέρθηκε πως οι αλληλοεπιδράσεις και η επικοινωνία των μελών ενός συλλόγου μεταναστών και συγκεκριμένα της Ένωσης Αλβανών Ηρακλείου διαμορφώνουν την πολυπλοκότητα του συστήματος, η οποία έχει την ικανότητα να ισορροπήσει και να αυτοοργανωθεί(Κανδυλάκη, 2009).

Η συμμετοχή των μεταναστευτικών ομάδων στην κοινωνία θεωρείται μία από τις στρατηγικές κοινοτικής αλλαγής, όπου:" προκύπτει όταν η κοινωνική πραγματικότητα μετασχηματίζεται και όταν η τοπική κοινωνία επινοεί νέους τρόπους χειρισμού των προβλημάτων της"(Ζαϊμάκης,2011:146). Εν συνεχεία, ο Ζαϊμάκης, αναφέρει πως αυτές οι αλλαγές έχουν ως στόχο την κάλυψη των αναγκών της κοινότητας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων . Μία από τις στρατηγικές κοινοτικής αλλαγής είναι η συμμετοχή της ομάδας στον πολιτικό σχεδιασμό και στην εφαρμογή προγραμμάτων, στα οποία θεωρείται σημαντικό να έχουν ενεργό ρόλο. Με τον τρόπο αυτό η ομάδα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται, να εκφράζει απόψεις και να εμπλέκεται σε δράσεις ,διεκδικώντας παράλληλα τα δικαιώματά τους. Η κοινοτική δράση αφορά στην οργάνωση της μεταναστευτικής κοινότητας με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν την ομάδα. Η οργανωμένη ομάδα μεταναστών έχει την δυνατότητα να διεκδικεί παροχές και υπηρεσίες από το κράτος, να αναπτύξει κοινωνικά δίκτυα, να προστατεύει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, να διοργανώνει δράσεις και τέλος, να συμβάλλει στην κοινωνική αλλαγή (Ζαϊμάκης, 2011).

3.2 Σύντομη αναδρομή της συνεργασίας με την αλβανική κοινότητα στο Δ. Ηρακλείου

Το Εργαστήριο Διαπολιτισμικής Αγωγής και Δράσης αναπτύσσει δράσεις στην πόλη του Ηρακλείου από το 2007 έως σήμερα, σε ζητήματα που αφορούν την διαπολιτισμικότητα και την διαφορετικότητα, καθώς επίσης σχεδίασε παρεμβάσεις, δράσεις αλλά και συνεργασίες για την αυτό-οργάνωση των μεταναστών. Έτσι ξεκίνησε η συνεργασία με τους μετανάστες από την Αλβανική κοινότητα.

Για τις ανάγκες της σύστασης του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων στο Δ. Ηρακλείου, έπρεπε να δεσμευτούν τόσο οι εκπρόσωποι των μεταναστευτικών ομάδων όσο και οι εκπρόσωποι των θεσμών που ασχολούνται και δραστηριοποιούνται σε θέματα μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης. Έτσι, η ομάδα εργασίας των υπευθύνων του εν λόγω εργαστηρίου σε συνεργασία με τους συναδέλφους του Γραφείου Κοινωνικής Πολιτικής-Καινοτόμων Δράσεων-Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των φύλων επικοινωνήσε με τα πρόσωπα κλειδιά των μεταναστευτικών ομάδων που διέμεναν στην πόλη του Ηρακλείου, για να τους ενημερώσει για τα σημαντικά ζητήματα της εκπροσώπησης τους στο ΣΕΜ-Π (οφέλη, συμμετοχή, δράσεις). Ακόμα, τους προέτρεψαν σε ζητήματα αυτοοργάνωσης τους και δεσμεύτηκαν σε συνεργασία και συνεχή υποστήριξη στα βήματα που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν. Στο πλαίσιο αυτό, συνομίλησαν με πρόσωπα κλειδιά από την Αλβανία δημιουργώντας μια ομάδα πυρήνα με την οποία δούλεψαν μαζί μέχρι να την διευρύνουν, να την ενημερώσουν και να την συνδέσουν με την τοπική κοινότητα. Από το 2011 μέχρι σήμερα συνεχίζεται η συνεργασία του εργαστηρίου με το ΣΕΜ-Π και με την Ένωση Αλβανών η οποία συστάθηκε επισήμως τον Δεκέμβριο του 2015 και σκοπός είναι η στήριξη της Ένωσης Αλβανών στην αυτοοργάνωση της. Με τον όρο αυτοοργάνωση, νοείται ο πυλώνας που έχει ως συνιστώσες την επικοινωνία, την προσαρμοστικότητα, τη μάθηση, την ανατροφοδότηση, τη διασύνδεση και τη γέννηση της αλλαγής. (Κανδυλάκη, 2009) Επομένως, η διευκόλυνση των μεταναστών στην κοινωνική τους ένταξη, προβλέπει πολιτικές που ενισχύουν την ισότιμη πρόσβαση της μειονότητας στις ευκαιρίες για εργασία, εκπαίδευση, υγεία, κοινωνική φροντίδα και τέλος, την άρση κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων σε βάρος των μεταναστευτικών ομάδων. (Ζαϊμάκης, 2011). Με τον τρόπο αυτό η ομάδα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται, να εκφράζει απόψεις και να εμπλέκεται σε δράσεις, διεκδικώντας τα δικαιώματά της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: Συνέπειες της κοινωνικής εργασίας στην ένταξη των μετακινούμενων πληθυσμών

Οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από πολιτισμική πολυμορφία με κοινότητες μεταναστών με διαφορετική θρησκεία και διαφορετικά εθνοτικά πολιτισμικά γνωρίσματα. Για αυτό τον λόγο οι παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας θα πρέπει να είναι προσεχτικές και βασισμένες σε γνώσεις των αρχών της πολυπολιτισμικότητας. Οι κοινωνικοί λειτουργοί που συνεργάζονται με μεταναστευτικές κοινότητες θα πρέπει να έχουν ως στόχο την ανάδειξη των προβλημάτων της ομάδας και την κάλυψη αυτών μέσω συνεργασίας με τις τοπικές υπηρεσίες και την διαμεσολάβηση για τη συνεργασία των θεσμών της κοινότητας με την μεταναστευτική ομάδα και τέλος πρέπει να συμβάλλει στην ενίσχυση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας (Ζαϊμάκης, 2011). Επιπροσθέτως, πολύ σημαντικό στην παρέμβαση με μετανάστες είναι ότι ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να βλέπει τον μετανάστη ως άτομο με μοναδική αξία όπου είναι ικανό να θέτει στόχους και να τους πραγματοποιεί, εφόσον έχει κίνητρο για αλλαγή και οι κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες του το επιτρέπουν (Καλλινικάκη, 2009). Η πολυπολιτισμική προσέγγιση συμβάλλει στην προώθηση των ίσων ευκαιριών, στην καταπολέμηση στερεοτυπικών αντιλήψεων και στην υιοθέτηση του μοντέλου πολιτισμικού πλουραλισμού, σε διαφορετικές πολυπολιτισμικές ομάδες. (Κανδυλάκη, 2009).

Η Taylor (1997) υποστήριξε πως οι πρακτικές της κοινωνικής ένταξης πρέπει να στηρίζονται σε μία πολιτική αναγνώρισης των φυλετικών θρησκευτικών και εθνοτικών χαρακτηριστικών αποφεύγοντας την πολιτισμική ομογενοποίηση και διεκδικώντας την ακεραιότητα των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων και τη διαμόρφωση συλλογικότητας με σκοπό την διατήρηση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Ο Μπάγκαβος και η Παπαδοπούλου (2006), υποστηρίζουν πως η κοινωνική ένταξη των μεταναστών είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, για την οποία υπάρχουν κάποια στάδια για την πραγματοποίησή της, τα οποία είναι τα εξής:

1. η νομιμοποίηση της μετανάστευσης στην Ελλάδα και
2. η ένταξη των μεταναστών στην ελληνική αγορά εργασίας

Η κοινωνική εργασία όπως αναφέρθηκε, έχει ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Μέσα από την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της διασφάλισης των ανθρώπινων δικαιωμάτων, δημιουργείται η κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Έτσι, οι επαγγελματίες κοινωνικής εργασίας, στο πλαίσιο της παρέμβασής τους με τις μεταναστευτικές ομάδες, είναι χρήσιμο να είναι πολιτισμικά ευαισθητοποιημένοι και κατάλληλα προετοιμασμένοι έτσι ώστε, να μην να εστιάζουν την προσοχή τους στην ενδυνάμωση και τη διαμεσολάβηση για την ισότιμη πρόσβαση των μεταναστών στις υπηρεσίες της κοινωνίας, αλλά και να εναντιωθούν στις κοινωνικές και πολιτισμικές διακρίσεις(Κανδυλάκη, 2009).

Υποστηρίζεται πως οι πολιτικές ένταξης των μεταναστών έχουν ως στόχο την άρση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η συμβολή της κοινωνικής εργασίας είναι η αναγνώριση των προβλημάτων και των αναγκών των μεταναστευτικών ομάδων και η προώθηση των κατάλληλων πολιτικών για την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεχούς υποστήριξης στους μετανάστες και σχεδιάζοντας αποτελεσματικές παρεμβάσεις. Επιπροσθέτως, η κοινωνική εργασία συμβάλλει σημαντικά στην ενδυνάμωση των μεταναστευτικών ομάδων, παρέχοντας ταυτόχρονα υποστήριξη, έτσι ώστε οι μετανάστες να καταφέρουν με τη σειρά τους να αντιλαμβάνονται την κοινωνική πραγματικότητα και να αναλαμβάνουν τον έλεγχο της κατάστασης. Βασική προϋπόθεση στο έργο του επαγγελματία κοινωνικού λειτουργού με μεταναστευτικές κοινότητες είναι η διαμεσολάβηση, επικοινωνία και διεπιστημονική συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών της περιοχής που φιλοξενούν μετανάστες με απώτερο σκοπό τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης. Επιπροσθέτως, οι κοινωνικοί λειτουργοί μέσω των προηγούμενων, της προστασίας και του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα, ταυτίζεται με την κοινωνική δικαιοσύνη και κατά συνέπεια την κοινωνική ένταξη των μεταναστών(Κανδυλάκη, 2009).

Επιπροσθέτως, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών κάνει λόγο στην πολιτική της Ε.Ε. σε θέματα που αφορούν την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών, υποστηρίζοντας ότι έχουν πραγματοποιηθεί πολλές μελέτες, δράσεις και προγράμματα ενταξιακού χαρακτήρα, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι μετανάστες να συμμετέχουν στις δράσεις των τοπικών κοινωνιών, καθώς επίσης να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες χωρίς διακρίσεις, διεκδικώντας τα δικαιώματά τους και καταπολεμώντας τον ρατσισμό. Ακόμα, υποστηρίζεται πως η κοινωνική ένταξη αποτελεί μία "από τα κάτω" διαδικασία με βάση τις ανάγκες των μεταναστών που

αφορούν την πρόσβαση στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση, στην εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής και στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Για την επίτευξη της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών προτείνονται κάποια μέτρα που εστιάζουν:

1. στη δημιουργία νομοθετικού πλαισίου για την ύπαρξη ισοτιμίας και σεβασμού στα δικαιώματα
2. στην πραγματοποίησή δράσεων για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων
3. στο σεβασμό των διαφορετικών πολιτισμών, παραδόσεων και αξιών των μεταναστών
4. στην πρόσβαση των μεταναστών στην αγορά εργασίας , αναγνωρίζοντας της επαγγελματικές δεξιότητες και λαμβάνοντας υπόψιν τις προηγούμενες εργασιακές εμπειρίες
5. στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής
6. στην πρόσβαση στους τομείς υγείας
7. στην πρόσβαση αξιοπρεπούς στέγασης
8. στην βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης με την ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής των μεταναστών ,την ενδυνάμωση της εκπροσώπησής τους, την ενίσχυση και ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στα κοινά και στις διαδικασίες χάραξης και εφαρμογής των πολιτικών κοινωνικής ένταξης.
9. στην ενίσχυση της αλληλεπίδρασης των γηγενών και των μεταναστών μέσω προγραμμάτων και κοινωνικών δράσεων, έτσι ώστε να καταπολεμηθεί η απομόνωση των μεταναστών
10. στην υποστήριξη των μεταναστών πριν από την αναχώρησή τους από την χώρα υποδοχής, στη διάρκεια της παραμονής τους στη χώρα υποδοχής και στην προετοιμασία της προσωρινής ή μόνιμης επιστροφής τους στις χώρες τους. (http://www.ekke.gr/open_books/EntaxiMetanaston.pdf)

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως έχει υποστηριχτεί ότι η κοινωνική ένταξη των μεταναστών συνδέεται άρρηκτα με τομείς της καθημερινής ζωής του ατόμου όπως εργασία ,κατοικία, γλώσσα και εκπαίδευση στο ελληνικό σχολείο (Μωυσίδης και Παπαδοπούλου. 2011).

Η παρουσία της κοινωνικής εργασίας στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών γίνεται αισθητή με τη δημιουργία προγραμμάτων εκμάθησης της γλώσσας υποδοχής στους μετανάστες. Έχει ειπωθεί πως μία από τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης των μεταναστών είναι η γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής ,η οποία είναι μία από τις βασικές ανάγκες των μεταναστών προκειμένου να συναναστρέφονται τόσο με τους γηγενείς όσο με και τις υπηρεσίες της τοπικής κοινωνίας. Επιπροσθέτως, έχει υποστηριχτεί πως οι γλωσσικές δεξιότητες και ιδιαίτερα η δεξιότητα της γραφής, αποτελεί βασικό εφόδιο κατά της γκετοποίησης και της δημιουργίας ενός πυρήνα με κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα. Για αυτό τον λόγο είναι απαραίτητο να δημιουργούνται προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και η ένταξη στις διαδικασίες δια βίου μάθησης ,στα οποία οι μετανάστες μπορούν να αξιοποιήσουν τις δεξιότητές τους και να προλάβουν τον κοινωνικό αποκλεισμό(Λαμπριανίδης, Λυμπεράκη, 2001).

Για την περίπτωση της πλήρους ένταξης των μεταναστών θεωρείται απαραίτητη η επιμόρφωση. Η έλλειψη επιμόρφωσης, μπορεί να δημιουργήσει κοινωνικά προβλήματα στη χώρα υποδοχής . Η γλωσσική και επαγγελματική επιμόρφωση είναι από τα απαραίτητα εφόδια που θα πρέπει να έχει ο μετανάστης ο οποίος επιθυμεί να καλύψει μία θέση εργασίας. Έχει υποστηριχτεί πως όσο λιγότερο ένας ενήλικος έχει επιμορφωθεί, τόσο περισσότερο θα δυσκολεύεται στον επαγγελματικό του προσανατολισμό(Πανταζής ,2003).

Ο Μπάγκαβος και η Παπαδοπούλου (2006) υποστηρίζουν πως δεσπόζουσα σημασία στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών είναι η εργασία. Χωρίς διακρίσεις και με αναγνώριση των εργασιακών δικαιωμάτων οι μετανάστες, καταφέρνουν την ένταξη τους στην τοπική αγορά εργασίας. Αυτό έχει ως απόρροια την εξασφάλιση της νομιμοποίησης της μετανάστευσης ,αναγνωρίζοντας τα κοινωνικά τους δικαιώματα.

Ο Μπάγκαβος και η Παπαδοπούλου (2006) στο βιβλίο τους ,αναφέρονται στον Vermeuelen(2004), ο οποίος ξεχωρίζει τρεις διαφορετικές κατηγορίες των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης των μεταναστών οι οποίες είναι οι εξής:

1. Μετανάστες που έχουν αφομοιωθεί από την χώρα υποδοχής και έχουν προσαρμοστεί στα χαρακτηριστικά της κοινωνία ,χάνοντας τις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες κρατώντας εθνοτικούς δεσμούς με την οικογένεια και τους συμπατριώτες.
2. Μετανάστες που δημιουργούν εθνοτικές ομάδες στην χώρα υποδοχής και πολλές μεταβιβάζεται στις νέες γενιές.
3. Μετανάστες που δημιουργούν συνεκτικές εθνικές κοινότητες στις χώρες υποδοχής, στις οποίες η αλληλεγγύη και οι επιχειρηματικές δεξιότητες των μελών τους , συμβάλλουν στην απόκτηση κοινωνικού κεφαλαίου και έτσι εξασφαλίζοντας καλή οικονομική βάση, εντάσσονται στην κοινωνία υποδοχής.

Η Τριανταφυλλίδου και Μαρούκης (2010) υποστήριξαν επίσης πως οι κοινωνική ένταξη των μεταναστών και η συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή, συνδέεται άμεσα με τις πολιτικές που λαμβάνουν χώρα από την χώρα υποδοχής αλλά και από τις ευθύνες των μεταναστών απέναντι σε αυτές. Δηλαδή ,το δημοκρατικό πολίτευμα, είναι σε θέση να αναγνωρίσει τις ανάγκες και να σέβεται τα δικαιώματα τους, καθώς και να αφήσει χώρο στους μετανάστες για εκπροσώπηση των συλλογικών εθνοτήτων.

Για την αποφυγή κοινωνικών διακρίσεων και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο βιβλίο της Τριανταφυλλίδου και του Μαρούκη (2010) προτείνεται μία προσέγγιση η οποία προβλέπει ενεργητικές πολιτικές που αποσκοπούν :

1. στην απασχόληση των εργαζόμενων μεταναστών στην ελληνική κοινωνία
2. στη δημιουργία σχέσεων με τις γειτονικές χώρες προέλευσης των μεταναστών
3. στην αναδιοργάνωση των μέτρων ασφάλειας για τη μη νόμιμη μετανάστευση
4. στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των πολιτών της κοινωνίας

5. στη σταδιακή αλλά και ταχύρρυθμη ένταξη των μεταναστών στο πολιτικό σύστημα.

4.1 Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην ένταξη των παιδιών μεταναστών στο ελληνικό σχολείο

Η παρουσία της κοινωνικής εργασίας στο σχολείο συμβάλει στην ενθάρρυνση της παρουσίας των κοινωνικών δεξιοτήτων και τις καταπολέμησης των διακρίσεων. Εφαρμόζει προγράμματα συμβουλευτικής σε ατομικό, οικογενειακό και ομαδικό επίπεδο, καθώς επίσης στόχος της είναι η σύνδεση του σχολείου με την κοινότητα και έπειτα η παρέμβαση σε κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες που βρίσκονται σε κίνδυνο άσκησης βίας. Σε πολιτισμικές κοινωνίες η εκπαίδευση των κοινωνικών λειτουργών πρέπει να είναι πολυδιάστατη και βασισμένη σε γνώσεις σχετικά με τον πολιτισμό, την κουλτούρα και τις αξίες κάθε εθνοτικής ομάδας, δείχνοντας παράλληλα τον σεβασμό σε αυτά. Παρόλο της ύπαρξης ανθρώπων με που προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και βασιζόμενοι στην ευαισθητοποίηση προς το διαφορετικό, πολλές φορές διαπιστώνεται η δυσκολία κοινωνικής ένταξης των μαθητών ξένων χωρών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο ρόλος της κοινωνικής εργασίας είναι η επίλυση των προβλημάτων με τη δημιουργία προγραμμάτων δράσης εξάλειψης της κοινωνικής απομόνωσης και της προώθησης της ισότητας και του σεβασμού στα δικαιώματα των διαφορετικών εθνοτικών ομάδων. Για αυτό, οι παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας εστιάζουν στη δημιουργία ομάδων μέσα από τις οποίες καλλιεργείται η αλληλεγγύη και αλληλοϋποστήριξη των μαθητών, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας, συνεργασίας, σεβασμού, αυτοεκτίμησης και δημιουργίας της αίσθησης του "ανήκειν" στην σχολική κοινότητα(Κανδυλάκη, 2009).

Έχει υποστηριχτεί πως η φιλοσοφία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης οι οποίες συμβάλλουν στη δημιουργία ομαλών σχέσεων και επικοινωνίας μεταξύ του γηγενή και του μεταναστευτικού πληθυσμού, διέπονται από κάποιες παραδοχές οι οποίες είναι οι παρακάτω:

1. ισοτιμία των πολιτισμών και θετικές αλληλεπιδράσεις.
2. ισοτιμία του μορφωτικού κεφαλαίου των διαφορετικών εθνοτικών ομάδων

3. δικαίωμα στις ευκαιρίες ζωής και εκπαίδευσης για όλες τις πολιτισμικές ομάδες
4. στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι ο εξελισσόμενος άνθρωπος (Κανδυλάκη, 2009).

Έχει υποστηριχτεί πως : " η εκπαίδευση είναι δικαίωμα και όχι "προϊόν" (Charlot, 2002:177). Ακόμα έχει ειπωθεί πως η εκπαίδευση είναι το δικαίωμα που συνδέεται με την ανθρώπινη ύπαρξη και για αυτόν το λόγο θα πρέπει να υπερασπίζεται, διότι όλοι οι άνθρωποι δικαιούνται την εκμάθηση της μητρικής τους γλώσσας ,αλλά και επιπλέον μία ξένη γλώσσα η οποία θεωρείται ο διεθνής διάυλος επικοινωνίας .Τέλος, η εκπαίδευση που έχει οικουμενική διάσταση θα πρέπει να έχει ως στόχο της, έναν αλληλέγγυο κόσμο, την ειρήνη , την καταπολέμηση των μορφών βίας διάκριση, εκμετάλλευσης και υποτίμησης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. (Πανταζής, 2003)

4.2 Συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην εκπαίδευση ενηλίκων

Βασικός στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης των ενηλίκων είναι η αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού και διακρίσεων και η προώθηση της ομαλής κοινωνικής τους ένταξης στη χώρα υποδοχής. Τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων μεταναστών καθορίζονται από τις συνθήκες διαβίωσης ,τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά και την κουλτούρα, τις εμπειρίες, τις γνώσεις και τέλος τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να διδάσκονται. Για όλα τα παραπάνω είναι σημαντικό τα προγράμματα δια βίου μάθησης να προσαρμόζονται με βάση τα χαρακτηριστικά της εκπαιδευόμενης ομάδας και να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους , αλλά και οι παράγοντες που επηρεάζουν τη ψυχολογία των ενδιαφερόμενων όπως το αίσθημα της απόρριψης ,της αποτυχίας που μπορούν να οδηγήσουν στην εγκατάλειψη του σχολείου. Για αυτό λοιπόν απαιτείται η συνεχής ενθάρρυνση στους εκπαιδευόμενους, η δημιουργία ευκαιριών και η άρση των εμποδίων μάθησης και τέλος η κατανόηση των στόχων μάθησης των εκπαιδευόμενων.

Στη διαπολιτισμική εκπαίδευση σημαντικό ρόλο έχει ο εκπαιδευτής των ενηλίκων, ο οποίος θα πρέπει να έχει γνώση για τους διαφορετικούς μεταξύ των εκπαιδευόμενων πολιτισμούς , να σέβεται και να κατανοεί την διαφορετικότητα, να έχει υπομονή , να καθοδηγεί και να αναγνωρίζει την εξέλιξη μάθησης των

εκπαιδευόμενων. Οι εκπαιδευόμενοι από την μεριά τους, συνδυάζουν την κοινωνική τους ένταξη στη χώρα υποδοχής με την εκμάθηση της γλώσσας εφόσον είναι ένα από τα εφόδια για κοινωνική συνύπαρξη με τους γηγενείς και εύρεση εργασίας. Ακόμα η εκπαίδευση των μεταναστών συμβάλλει στην προσωπική ανάπτυξη και στην απόκτηση κοινωνικών και επαγγελματικών γνώσεων, τα οποία θα φανούν χρήσιμα με τη συμμετοχή τους στην κοινωνία(Κανδυλάκη, 2009).

Συμπερασματικά λοιπόν, τα προγράμματα δια βίου μάθησης πρέπει να θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι στη ζωή μίας κοινωνίας, προκειμένου οι εθνοτικές ομάδες να έχουν την ευκαιρία εκπαίδευσης σε επαγγελματικές και κοινωνικές γνώσεις ,αλλά και για να αποφεύγονται οι κοινωνικές διακρίσεις με απόρροια αυτών την ομαλή ένταξη των μεταναστών στη χώρα υποδοχής. Έτσι, με την πάροδο του χρόνου οι μετανάστες, αποκτούν κάποιες γνώσεις σχετικά με ελληνική γλώσσα που τους επιτρέπει να ανταποκρίνονται τόσο στις επικοινωνιακές ανάγκες στο εργασιακό χώρο και τους γηγενείς, όσο και σε προσωπικό όφελος και διασκέδαση από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ιδιαίτερα την τηλεόραση(Κοιλιάρη, 1997).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: «Μεθοδολογία Έρευνας»

5.1 Σκοπός και στόχοι μελέτης

Σκοπός της εν λόγω μελέτης είναι η συνειδητοποίηση και η ενεργοποίηση των μελών της Αλβανικής κοινότητας για τα ζητήματα της αυτοοργάνωσης τους. Επιμέρους στόχοι της μελέτης είναι η διερεύνηση των απόψεων σχετικά με τα ζητήματα αυτοοργάνωσης τους, την λειτουργία της Ένωσης Αλβανών και τον ρόλο τους μέσα σε αυτήν.

5.2. Μέθοδος: Ποιοτική προσέγγιση

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε ήταν ποιοτική και συγκεκριμένα είχε την μορφή της έρευνας δράσης. Σύμφωνα με τον Καραγκούνη(2008) η έρευνα-δράση είναι μία διαδικασία κατά την οποία διερευνώνται και διευκρινίζονται τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζει μία κοινότητα ,μέσα από τη δράση και την εφαρμογή προγραμμάτων σε συνεργασία με τους πολίτες, οι οποίοι με αυτόν τον τρόπο έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που τους απασχολούν. Η ποιοτική είναι ένα είδος έρευνας ,της οποίας τα ευρήματα δεν προέρχονται από ποσοτική διαδικασία (Καλλινικάκη, 2010). Η ανάλυση των στοιχείων έγινε διαμορφώνοντας έναν πίνακα για τους ενδιαφερόμενους και έναν για τους ειδήμονες στους οποίους περιγράφηκαν οι θεματικές ενότητες που προέκυψαν μαζί με τις υποκατηγορίες αυτών. Η ποιοτική έρευνα στοχεύει στον εντοπισμό, την περιγραφή και την ερμηνεία των φαινομένων και όχι στην πρόβλεψη και τον έλεγχο του βαθμού σύμπτωσης της ανάλυσης των ευρημάτων με ερμηνείες που έχουν δοθεί. Είναι μία μορφή έρευνας η οποία δίνει έμφαση στη σημασία που έχουν/αποκτούν τα κοινωνικά φαινόμενα για τα άτομα που τα βιώνουν (Καλλινικάκη, 2010).

5.3. Ερευνητικό Εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν σύντομες ήμι-δομημένες συνεντεύξεις. Σύμφωνα με την Καλλινικάκη (2010) «στις ημιδομημένες ή αδόμητες συνεντεύξεις ξεκινάει κανείς με την υπόθεση ότι ο ερευνητής δεν γνωρίζει εκ των προτέρων πολλά, σε σχέση με το ποιες ερωτήσεις είναι οι πλέον κατάλληλες , αλλά ούτε και καθορίζει τη διατύπωσή τους, προκειμένου να αποφευχθούν οποιαδήποτε

προβλήματα επικοινωνίας κατά τη συνέντευξη». Μέσω της συνέντευξης αυτής ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει εις βάθος τα θέματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της συνάντησης. Τέλος κατά τη διάρκεια της συνάντησης ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να διατυπώνει ελεύθερα τις ερωτήσεις πέρα από την αρχική λίστα θεμάτων που είναι σχεδιασμένα για την συνέντευξη.

5.4. Οι θεματικές ενότητες

Σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο που εκπονήσαμε στόχος μας ήταν να διερευνήσουμε αρχικά τα 1)δημογραφικά στοιχεία τόσο των ειδημόνων όσο και των ενδιαφερόμενων. Από την ενότητα αυτή θα θέλαμε να πάρουμε πληροφορίες για την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, το επάγγελμα και το μορφωτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων. Έπειτα ρωτήθηκαν 2)για το κοινωνικό κλίμα που επικρατεί απέναντι στους μετανάστες και το πως 3)επιτυγχάνεται η κοινωνική ένταξη. Από τις ενότητες αυτές θέλαμε να συλλέξουμε πληροφορίες για το πώς βιώνουν την καθημερινότητά τους, σε ποιο βαθμό έχει επιτευχθεί η ένταξη τους και ποια η σχέση τους με τους ντόπιους. Αντίστοιχα και από τους ειδήμονες θέλαμε να πάρουμε την άποψή τους για το κατά πόσο έχει επιτευχθεί η ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. Στη συνέχεια τόσο οι ειδήμονες, όσο και οι ενδιαφερόμενοι απάντησαν 4)στις αντιλήψεις για τη λειτουργία της Ένωσης και τέλος κλήθηκαν 5)να προτείνουν δράσεις με σκοπό τη γνωστοποίηση και τη διερεύνηση της Ένωσης Αλβανών Ηρακλείου. Στη συγκεκριμένη θεματική ενότητα πάρθηκαν πληροφορίες τόσο από τους ειδήμονες όσο και από τους ενδιαφερόμενους για το ποιες δράσεις έχουν να προτείνουν ώστε να πετύχουν την γνωστοποίηση και διερεύνηση της ένωσης.

5.5.Δείγμα-Δειγματοληψία

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν άτομα της αλβανικής κοινότητας πρώτης και δεύτερης γενιάς που διαμένουν στην πόλη του Ηρακλείου, (άντρες, γυναίκες), καθώς κάποια από αυτά μπορεί να είναι μέλη ή εν δυνάμει μέλη της Ένωσης Αλβανών. Δείγμα επίσης αποτέλεσαν και οι ειδήμονες πάνω σε θέματα μετανάστευσης, που

συνεργάζονται με την Ένωση αλβανικής κοινότητας στηρίζοντας τις δράσεις της ή άλλοι ειδικοί που μπορεί να έχουν την εμπειρία ή την επαγγελματική ιδιότητα να γνωρίζουν τη λειτουργία ενός Συλλόγου ή τις ανάγκες των μεταναστών ή τα ζητήματα που αφορούν γενικότερα την κοινωνική ένταξη τους.

Η δειγματοληψία των ενδιαφερομένων, που χρησιμοποιήσαμε ήταν μέσω της μεθόδου της χιονοστιβάδας, όπου ο πρώτος μετέχων υποδεικνύει, συστήνει τον δεύτερο και εκείνος υποδεικνύει τον τρίτο και έπεται η συνέχεια. (Καλλινικάκη, 2010). Τα χαρακτηριστικά που θέλαμε να διερευνήσουμε μέσα από την μέθοδο της χιονοστιβάδας ήταν να βρούμε ενδιαφερόμενους με διαφορετικά κοινωνικά χαρακτηριστικά.(χρόνια διαμονής στην Ελλάδα, ηλικία, γυναίκες, άντρες, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα, έγγαμος, άγαμος).

5.6.Μεθοδολογία ανάλυσης στοιχείων

Αφού πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις, προχωρήσαμε στην επεξεργασία των πληροφοριών και έπειτα στην ανάλυση του περιεχομένου τους. Σύμφωνα με την Καλλινικάκη (2010) στην ανάλυση των πληροφοριών που συλλέγονται υπάρχουν κάποια στάδια .Το πρώτο στάδιο είναι η λεπτομερής καταγραφή των συνεντεύξεων σε κάθε άξονα ή η απομαγνητοφώνηση. Έπειτα ακολουθεί η ομαδοποίηση των στοιχείων και η κωδικοποίηση κάθε απάντησης ,που δηλώνει συνοπτικά το νόημα της και τέλος, η κατηγοριοποίηση των απαντήσεων με βάση το νόημα τους. Σε αυτό το στάδιο ο ερευνητής έχει την δυνατότητα να επανεξετάσει και να κάνει αλλαγές ή και να καταργήσει μία κατηγορία, όταν διαπιστωθεί ότι και το νέο υλικό εντάσσεται στις ήδη διαμορφωμένες κατηγορίες.(Καλλινικάκη, 2010). Στην συνέχεια, ακολουθεί η ερμηνεία των αποτελεσμάτων και τέλος ο ερευνητής καταλήγει στο συμπέρασμα το οποίο αφορά το σύνολο της έρευνας.

5.7.Εκτίμηση δυσκολιών για την πραγματοποίηση της μελέτης

Στην παρούσα πτυχιακή, προέκυψε η δυσκολία στην κατανόηση της γλώσσας και από τις δύο πλευρές. Σε αυτή την περίπτωση από την πλευρά των συνεντευκτών χρησιμοποιήθηκε απλή ορολογία και υπήρξαν διευκρινιστικές ερωτήσεις όταν δεν γινόταν κατανοητό αυτό που μας εξέφραζε ο συνεντευξιαζόμενος. Ωστόσο από την πλευρά των συνεντευξιαζόμενων υπήρχε η δυνατότητα να μιλούν στη γλώσσα τους

και το πρόσωπο κλειδί από την Ένωση που συνεργάζεται με την ομάδα του Εργαστηρίου μας ,τα μετέφραζε.

5.8. Ηθικά διλλήματα

Για την επιτυχία της έρευνας ήταν σημαντικό να διατηρηθούν οι αξίες της κοινωνικής εργασίας και οι κανόνες δεοντολογίας. Σημαντικές αξίες που διατηρήθηκαν κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν η εχεμύθεια σε προσωπικά ζητήματα και εμπειρίες της ζωής των μεταναστών συνεντευξιαζόμενων. Πριν την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων, ζητήθηκε η συναίνεση των ενδιαφερομένων για την μαγνητοφώνηση εφόσον ενημερώθηκαν πρώτα για τον σκοπό της έρευνας. Οι συνεντεύξεις με τους ενδιαφερόμενους ήταν ανώνυμες κατά την καταγραφή τους καθώς και στην ανάλυση τους. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε όσον το δυνατόν πιο αντικειμενικά χωρίς να υπάρξει ταύτιση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: «Ανάλυση Αποτελεσμάτων από ενδιαφερόμενους»

6.1. Δημογραφικά στοιχεία

Αρχικά , όσον αναφορά τα δημογραφικά στοιχεία οι οχτώ συνεντευξιαζόμενοι είναι άνδρες και μία γυναίκα. Οι ηλικίες τους κυμαίνονται από 30 έως 49 ετών. Όλοι έχουν καταγωγή από Αλβανία και ήρθαν στην Ελλάδα για οικονομικούς κυρίως λόγους, από την δεκαετία του 90' κι έπειτα, αφότου άνοιξαν τα σύνορα της χώρας. Ο ερχομός τους στην Ελλάδα ήταν δύσκολος, γεμάτος αντιξοότητες. Πολλοί από αυτούς είχαν αναγκαστεί να φύγουν από την Ελλάδα, επειδή ήταν παράνομοι, και να ξαναγυρίσουν αρκετές φορές. Τόποι διαμονής τους είναι ο Μασταμπάς, Πόρος , Φορτέτσα, κέντρο, Καρτερός και Ανάληψη. Η διαμονή τους σε διαφορετικές περιοχές του Ηρακλείου μας δημιουργεί την εικόνα ότι δεν μένουν μαζικά σε συγκεκριμένη περιοχή αλλά έχουν διασκορπιστεί. Επίσης μεγάλος αριθμός των συνεντευξιαζόμενων είναι παντρεμένοι και διαμένουν εδώ με τα παιδιά τους. Ένα ακόμη στοιχείο που μας δίνεται από τις συνεντεύξεις είναι ότι οι περισσότεροι ενώ στην Ελλάδα ασχολούνται με χειρονακτικές δουλειές, στην Αλβανία κατείχαν καλύτερες θέσεις εργασίας. Ακόμα, από τις συνεντεύξεις, μας δίνεται και η πληροφορία ότι κάποιοι από τους

ενδιαφερόμενους έχουν αποκτήσει πτυχίο στην Αλβανία. Αυτό καταρρίπτει το στερεότυπο της έλλειψης μόρφωσης όσον αφορά τους μετανάστες.

E3: «Στην αρχή τελείωσα γεωπόνος, μετά σπούδασα ένα χρόνο για στρατιώτης και τα τελευταία χρόνια ήμουν εκπαιδευτικός στο στρατόπεδο για τα τανκς.»

E5: «Έχω τελειώσει πανεπιστήμιο στην Αλβανία. Ήμουν οχτώ χρόνια δάσκαλος σε δημοτικό αλλά και σε γυμνάσιο έκανα δύο χρόνια.»

E7: « Έχω κάνει εκπαίδευση για το στρατό. Έχω δουλέψει και στην αστυνομία».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτιμάται η ανάγκη των μεταναστών για μια καλύτερη ζωή, για μια καλύτερη καθημερινότητα. Ενδεχομένως, το γεγονός ότι ζουν σε γειτονιές μαζί με ντόπιους είναι μια στρατηγική που έχουν υιοθετήσει, προκειμένου να επιτύχουν την ομαλή ένταξή τους στον ντόπιο πληθυσμό. Τέλος, υποθέτουμε ότι το πτυχίο που έχουν μερικοί από τους μετανάστες, δεν αξιοποιήθηκε στην ελληνική αγορά εργασίας, εφόσον όλοι οι μετανάστες απασχολούνται σε χειρονακτικές κυρίως εργασίες.

6.1.1. Κοινωνική ένταξη και κοινωνικό κλίμα

Στο κομμάτι αυτό έχουμε καταγράψει πληροφορίες για την καθημερινότητα των μεταναστών, την σύνθεση της γειτονιάς τους, καθώς και την καθημερινότητα της δεύτερης γενιάς. Επίσης, αναφορά γίνεται στο δίκτυο των σχέσεών τους, τις δυσκολίες ένταξης, καθώς και τα σχέδια για το μέλλον τους, τις μνήμες και την αποτίμηση των στόχων της ζωής τους.

Σύνθεση γειτονιάς-κοινωνικό κλίμα

Από τις απαντήσεις των ενδιαφερομένων που λάβαμε είναι ότι οι μετανάστες δεν έχουν δημιουργήσει γειτονιές όπου ζουν αποκλειστικά Αλβανοί. Αντιθέτως ζουν διασκορπισμένοι σε διάφορες περιοχές του Ηρακλείου, αναμειγμένοι με τους ντόπιους αλλά και με μετανάστες άλλων χωρών. Οι σχέσεις μεταξύ τους χαρακτηρίζονται από τους περισσότερους πολύ καλές, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα και εντάσεις. Οι μετανάστες περιέγραψαν πως οι σχέσεις με τους γείτονες πρέπει να είναι πολύ ισχυρές και να βοηθάει ο ένας τον άλλον όταν τον έχει

ανάγκη. Επίσης, από τις απαντήσεις σε αυτή την κατηγορία παρατηρήθηκε ότι όλοι οι μετανάστες δεύτερης γενιάς κάνουν παρέα και έχουν για φίλους τους ντόπιους.

E3: « Δεν έχω προβλήματα ούτε με τους γείτονες, ούτε οι γείτονες με μένα. Οι γείτονες είναι ευχαριστημένοι μαζί μου κι εγώ μαζί τους».

E5: « Μισοί μετανάστες, μισοί ντόπιοι», «Προσπαθώ να στηρίζω τη γειτονιά, γιατί άνθρωποι είμαστε. Αν έχεις ένα πρόβλημα που θα πας;».

Από τα παραπάνω μπορούμε να υποθέσουμε την ανάγκη των αλβανών μεταναστών να δημιουργήσουν σχέσεις με τους ντόπιους. Να καλύψουν ενδεχομένως τον φόβο του ότι είμαι μόνος σε μια ξένη χώρα. Να αποκτήσουν φίλους και να νιώσουν ότι θα έχουν κάποιον που θα τους βοηθήσει σε περίπτωση που χρειαστεί. Επίσης φαίνεται η ανάγκη των μεταναστών να δημιουργήσουν μια καθημερινότητα χωρίς διακρίσεις, χωρίς ρατσισμό για αυτούς και τα παιδιά τους. Οι γειτονιές τους λοιπόν, χαρακτηρίζονται πολυπολιτισμικές, καθώς ντόπιοι και μετανάστες αλληλεπιδρούν καθημερινά.

Καθημερινότητα μεταναστών στο Ηράκλειο

Στο σημείο της συζήτησης για την καθημερινότητα των μεταναστών στο Ηράκλειο, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι, τις περισσότερες ώρες της ημέρας τις αφιερώνουν στην δουλειά τους και τον υπόλοιπό τους χρόνο τον αφιερώνουν στην οικογένεια τους. Λίγοι είναι αυτοί που έκαναν αναφορές σε άλλες δραστηριότητες, όπως κάποια έξοδο με φίλους τους ή κάποια βόλτα με την γυναίκα τους. Όσοι έχουν παιδιά, συνήθως δεν έχουν χρόνο για τον εαυτό τους ή για κάποια άλλη δραστηριότητα, καθώς οι ανάγκες των παιδιών σκεπάζουν τις δικές τους.

E2: «Γενικά πάω βόλτα με τη γυναίκα μου»,

« όταν εκείνη δουλεύει πίνω καφέ με κανένα φίλο μου».

E3: «Κύριο ενδιαφέρον είναι η δουλειά μου».

E4: «Έχω υποχρεώσεις, έχω τα παιδιά που δεν με αφήνουν από το πρωί μέχρι το βράδυ».

E7: «Να πάω το παιδί στο φροντιστήριο, από δω από κει»,

«Δουλειά και σπίτι»,

«Μόνο αν κάνω κανένα τρέξιμο στο Κουλέ».

Αυτό θα μπορούσε να μας δείχνει ότι επικεντρώνονται περισσότερο σε θέματα επιβίωσης και στα παιδιά τους, και όχι τόσο στο ενδιαφέρον για συμμετοχή στα πολιτιστικά δρώμενα ή στο να καλύψουν δικές τους προσωπικές ανάγκες. Αυτό δείχνει πως λόγω την οικονομικής δυσχέρειας που επικρατεί στη χώρα, το κύριο μέλημά τους είναι να διασφαλίζουν καθημερινά μια δουλειά και να εξασφαλίσουν τα προς το ζην για την οικογένειά τους. Αυτό τους περιορίζει να ασχοληθούν με κάποια άλλη ασχολία.

Καθημερινότητα 2ης γενιάς

Σε αυτή την ενότητα μας δόθηκαν πληροφορίες για το πώς περνάνε την καθημερινότητά τους οι μετανάστες δεύτερης γενιάς. Πολλά από τα παιδιά, ασχολούνται με τις σπουδές τους και το διάβασμα ενώ άλλα έχουν τελειώσει τις σπουδές τους και εργάζονται, ενώ οι περισσότεροι από αυτούς συμμετέχουν σε κάποιες εξωσχολικές δραστηριότητες.

E2: «Τα παιδιά μου δουλεύουνε»,

« Οι φίλοι, οι παρέες τους είναι πιο πολύ ντόπιοι».

E3: «Ο μικρός πέρασε Ρέθυμνο και σπουδάζει, παρακολουθεί μαθήματα..»,

« Ο μεγάλος είναι στην Αθήνα, κάνει μεταπτυχιακό και παίζει καμιά μπάλα με τους φίλους του».

E5: «Η μεγάλη κόρη δουλεύει εδώ πέρα στα ξενοδοχεία»,

« Η μικρή παίζει πιάνο, πάει στη χορωδία του Ηρακλείου, πάει καράτε».

E8: «Ο μεγάλος πάει box, η μικρή μπαλέτο».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε από τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων, υποθέτουμε ότι η δεύτερη γενιά έχει ενταχθεί πλήρως στην ντόπια κοινωνία. Από τα παραπάνω υποθέτουμε ότι η δεύτερη γενιά μεταναστών έχει ενεργό ρόλο στη καθημερινότητα μιας και αποτελούν μέρος του συνόλου αφού γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Ελλάδα.

Δίκτυο- σχέσεις

Αναφορικά με τις σχέσεις που έχουν αναπτύξει οι μετανάστες κατά την διάρκεια της παραμονής τους στην Ελλάδα, επικρατούν δύο βασικές κατηγορίες, εκείνοι οι οποίοι έχουν αναπτύξει έναν ευρύ περίγυρο γνωριμιών που αποτελείται από ομοεθνείς τους και από ντόπιους και εκείνοι οι οποίοι δεν έχουν αναπτύξει πολλές σχέσεις.

Όσον αναφορά εκείνους που έχουν αναπτύξει σχέσεις και με τους ντόπιους, και οι ίδιοι αλλά και τα παιδιά τους, ίσως αυτό να είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης που έχουν με τους κατοίκους της γειτονιάς. Επίσης, υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι έχουν αναπτύξει γνωριμίες και φιλίες με άτομα, μετανάστες από άλλες χώρες. Λόγω όμως του φόρτου εργασίας και των οικογενειακών υποχρεώσεων, οι περισσότεροι δεν βάζουν ως προτεραιότητα να δημιουργήσουν καινούργιες σχέσεις και φιλίες κι έτσι, οι σχέσεις τους περιορίζονται στον οικογενειακό τους περίγυρο. Επίσης, οι ελάχιστες φιλίες που μπορεί να αναπτύξουν περιορίζονται στα πλαίσια της εργασίας τους, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ενδιαφερόμενων. Σημαντικό είναι να αναφερθούμε στη γυναίκα συνεντευξιαζόμενη από τα λεγόμενα της οποίας προκύπτει ότι έχει μικρό κύκλο φιλικό περίγυρο.

E1: «Δεν έχω πολλούς φίλους στο Ηράκλειο. Πιο πολύ βγαίνω με τον αδερφό μου και έναν ξάδερφο που έχω».

E3: «Με τους πιο κοντινούς γείτονες, έρχονται πίνουμε καφέ, μιλάμε, κουβεντιάζουμε».

E4: «Εγώ δεν έχω πάρα πολλούς φίλους. Με 3-4 άτομα έχω πολύ καλή σχέση».

E5: «Έχω πολλές γνωριμίες και πολλούς φίλους εδώ».

E6: «Έχω γνωστούς, φίλους από όλες τις μπάντες. Έλληνες, Βούλγαρους, Αλβανούς».

E7: «Έχω φίλους».

E9: «Για καφέ με φίλους».

«Τώρα όσοι ξέρω δουλεύουνε όλοι σε γυψοσανίδες».

Για όσους δεν έχουν αναπτύξει ιδιαίτερα το κομμάτι των σχέσεων, θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτό οφείλεται στην πολυάσχολη καθημερινότητά τους, η οποία περιλαμβάνει μεγάλο φόρτο εργασίας και οικογενειακές υποχρεώσεις.

Δυσκολίες κοινωνικής ένταξης μεταναστών

Κατά τη διάρκεια της μελέτης των απόψεων των συνεντευξιαζόμενων σχετικά με τις δυσκολίες ένταξης τους στην Ελληνική κοινότητα και συγκεκριμένα στην κοινότητα του Ηρακλείου, φάνηκε ότι οι περισσότεροι από αυτούς αντιμετωπίζουν τις ίδιες δυσκολίες. Οι περισσότεροι έχουν δεχτεί ρατσισμό και παρά το γεγονός του ότι έχουν έρθει από τη δεκαετία του 90' στην Ελλάδα, ο ρατσισμός συνεχίζει να υφίσταται.

Επιπροσθέτως, εν γένει οι περισσότεροι από τους συνεντευξιαζόμενους ανέφεραν ότι αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τα χαρτιά, με την άδεια παραμονής τους και ότι δεν μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια ούτε οι ίδιοι αλλά ούτε και η οικογένειά τους. Αρκετοί από αυτούς, ισχυρίστηκαν πως δεν έχουν, και δεν θα αποκτήσουν ποτέ τα ίδια δικαιώματα με τους Έλληνες, είτε πληρώνουν την άδεια παραμονής τους, είτε έχουν αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια. Οι περισσότεροι ανέφεραν πως όλοι οι μετανάστες θέλουν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια, διότι τότε θα έχουν κάποια περισσότερα δικαιώματα.

Επίσης, δύο βασικά πράγματα που αποτελούν εμπόδιο στην ένταξη των μεταναστών είναι ότι δεν γνωρίζουν καλά την γλώσσα και τους νόμους της χώρας υποδοχής τους.

Μια τελευταία δυσκολία που ανέφεραν οι συνεντευξιαζόμενοι, φαίνεται να είναι η δυσκολία στην εύρεση εργασίας διότι, λόγω της οικονομικής κατάστασης της χώρας, οι θέσεις εργασίας έχουν λιγοστέψει. Ακόμη όμως κι αν βρουν δουλειά, είναι ανασφάλιστοι και χωρίς ένσημα.

Το γεγονός ότι αρκετοί από τους μετανάστες δεν έχουν πάρει την ελληνική ιθαγένεια, παρόλο που προσπαθούν και έχουν κάνει αίτηση εδώ και αρκετά χρόνια, ίσως να οφείλεται στη γραφειοκρατία που υπάρχει στην Ελλάδα αλλά και στο γεγονός ότι ο

αριθμός των αιτούντων ιθαγένειας είναι πολύ μεγαλύτερος απ' ότι το προσωπικό στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ακόμη, ένας άλλος παράγοντας που μπορεί να δυσκολέψει την κοινωνική ένταξη των μεταναστών και την αποδοχή τους από τον ντόπιο πληθυσμό, μπορούμε να υποθέσουμε ότι είναι η αρνητική διαφήμιση που δέχονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Τα ΜΜΕ συχνά μέσα από τις ειδήσεις που δημοσιεύουν δίνουν έμφαση στις αρνητικές συμπεριφορές των μεταναστών, γενικεύοντας τες και έτσι με αυτόν τον τρόπο διευκολύνουν την δημιουργία προκαταλήψεων, στερεοτύπων και αρνητικών στάσεων από τον ντόπιο πληθυσμό.

E1: «Εγώ έχω συναντήσει πολλές φορές ένα κομμάτι ρατσισμού».

«Ο μετανάστης όπου και να είναι δεν θα αποκτήσει ποτέ τα δικαιώματα που μπορεί και δικαιούται».

«Η ελληνική ιθαγένεια είναι ένα χαρτί που πρέπει να αποκτήσει ο μετανάστης».

E2: «Πιστεύω ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης προπαγανδίζουν τους μετανάστες».

«Εμείς πληρώνουμε την άδεια παραμονής και δεν έχουμε κανένα δικαίωμα».

«Τα χαρτιά».

E3: «Εφόσον έχουν λιγοστέψει οι δουλειές, κι εμείς δεν έχουμε τα ίδια δουλειά όπως είχαμε πριν».

«Ναι υπάρχει πρόβλημα ρατσισμού και θα έχει ακόμα. Η πρώτη γενιά και δεύτερη γενιά θα έχει ακόμα ρατσισμό».

E6: «Είναι η άδεια παραμονής που είναι το βασικό ζήτημα».

«Οι μετανάστες δεν ξέρουν τα δικαιώματά τους».

E7: « Δεν είναι μόνο η ιθαγένεια»,

«Ασφάλεια δεν υπάρχει, δεν πληρώνει κανείς (εργοδότης) τα ένσημα».

E8: «Ούτε γλώσσα ξέραμε, ούτε τίποτα».

E9: «Πρόβλημα με τα χαρτιά είναι το πιο βασικό».

Εκτιμάται ότι είναι πιθανόν το γεγονός ότι δεν έχουν τα δικαιώματα που θα έπρεπε να έχουν, να οφείλεται σε ρατσιστικές συμπεριφορές και προκαταλήψεις των ντόπιων προς το πρόσωπό τους. Πιθανόν, ο ρατσισμός απέναντί στους μετανάστες να οφείλονται στη ξеноφοβία, καθώς συνήθως ότι είναι άγνωστο υπάρχει η τάση να του φόβου. Αυτό ίσως συμβαίνει καθώς οι ίδιοι οι γονείς μεταφέρουν στα παιδιά τους τις στερεοτυπικές τους αντιλήψεις, έμμεσα ή άμεσα. Επομένως υποθέτουμε πως αυτά τα φαινόμενα να στάθηκαν εμπόδιο στην προσπάθεια ένταξής τους.

Μπορούμε επίσης να υποθέσουμε ότι η έλλειψη επικοινωνίας με τον ντόπιο πληθυσμό δημιουργεί ένα χάσμα ανάμεσά τους το οποίο ευθύνεται για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά την διαδικασία ένταξής τους.

Σχέδια για το μέλλον

Στην ενότητα αυτή, διερευνήθηκαν οι απόψεις των συνεντευξιζόμενων σχετικά με τις προσδοκίες που έχουν για την ζωή τους στο μέλλον, οι οποίες είναι διφορούμενες. Από τη μια πλευρά, υπάρχουν αυτοί που ανέκαθεν ήθελαν να φύγουν από την Ελλάδα και να πάνε σε άλλη χώρα. Η Ελλάδα για αυτούς ήταν ο ενδιάμεσος προορισμός τους πριν φτάσουν στην χώρα όπου είχαν αρχικά αποφασίσει. Από την άλλη πλευρά, εκφράστηκε η άποψη ότι δεν επιθυμούν να φύγουν από την Ελλάδα, διότι έχουν δεθεί πολύ με αυτήν, αλλά και με την Κρήτη.

E1: «Έχω δεθεί τόσο πολύ με την Ελλάδα και ειδικά με την Κρήτη και δεν θα ήθελα ποτέ να φύγω».

E7: «Πάντα ήθελα να φύγω από εδώ, στην Ιταλία. Απλά το θέμα είναι ότι δεν 'τραβάει'».

Η άποψη που έχουν υιοθετήσει αρκετοί, να εγκαταλείψουν την χώρα, υποθέτουμε ότι πηγάζει από το γεγονός ότι η Ελλάδα σήμερα βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής κρίσης και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να λιγοστεύουν οι ευκαιρίες για εύρεση εργασίας και οι άνθρωποι να έχουν αρχίσει να αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης. Έτσι, λοιπόν, όλη αυτή η κατάσταση τους δημιουργεί την επιθυμία να θέλουν να φύγουν για άλλες χώρες με σκοπό τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Σχετικά με αυτούς που δεν θέλουν να φύγουν από την χώρα, υποθέτουμε, ότι ίσως συμβαίνει, διότι περισσότεροι από τους συνεντευξιαζόμενους είναι πολλά χρόνια στην Ελλάδα ,έχουν δεθεί και με αυτήν αλλά και με τους ανθρώπους της έχουν ενταχθεί κοινωνικά και οικονομικά και πλέον την νιώθουν ως δεύτερη πατρίδα τους. Αυτό σημαίνει πως οι ντόπιοι τους έχουν αποδεχθεί, μένουν στις ίδιες γειτονιές, εργάζονται στις ίδιες δουλειές και υπάρχουν θετικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους. Έτσι φαίνεται να έχει επιτευχθεί σε ένα βαθμό η ένταξή τους στην κοινωνία υποδοχής.

Μνήμες

Στην κατηγορία αυτή, έγινε μια αναφορά από μερικούς ενδιαφερόμενους, σχετικά με την πατρίδα τους και με το αν θα ξαναγύριζαν πίσω. Οι μετανάστες που ήρθαν στην Ελλάδα, άφησαν την πατρίδα τους και τις οικογένειες τους, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες ζωής και ένα καλύτερο μέλλον. Δύο από τους ενδιαφερόμενους απάντησαν ότι νοσταλγούν τη πατρίδα τους και τους φίλους που είχαν εκεί.

Από τις απαντήσεις που λάβαμε, μας άφησαν την εντύπωση ότι ίσως να θέλουν να επιστρέψουν. Ένας ακόμη λόγος επιστροφής τους ενδεχομένως να είναι ότι δεν έχουν δημιουργήσει στενούς συναισθηματικούς δεσμούς με τους ντόπιους. Η επιστροφή τους όμως στην πατρίδα τους δεν είναι εφικτή, καθώς οι συνθήκες διαβίωσης εκεί και η οι χαμηλοί μισθοί που θα παίρνουν, δεν θα τους βοηθήσουν να επιβιώσουν. Επίσης το γεγονός ότι τα παιδιά των περισσότερων μεταναστών έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει εδώ, καθιστά δύσκολη κάποια απόφαση επιστροφής στην Αλβανία.

E5: «Μου λείπει η πατρίδα μου, μου λείπουν οι φίλοι της, που έχω μεγαλώσει μαζί τους».

E8: «Εγώ έχω νοσταλγία για εκεί πέρα, σίγουρα».

Αποτίμηση των στόχων της ζωής τους

Οι περισσότεροι από τους μετανάστες που έχουν καταφέρει να ενταχθούν σε μεγάλο βαθμό στην κοινωνία της χώρας υποδοχής, δείχνουν ότι είναι ικανοποιημένοι από την ζωή τους στην Ελλάδα και ότι θα έμπαιναν στην διαδικασία να την αλλάξουν μόνο εάν επέστρεφαν στην Αλβανία, την πατρίδα τους.

E2: «Εγώ περνάω καλά. Παράπονο δεν έχω».

E4: «Ευχαριστημένη είμαι».

E5: «Εγώ είμαι δηλαδή πάρα πολύ ευτυχισμένος. Την Κρήτη δεν την αλλάζω, μόνο με την πόλη μου άμα είχα να πάω πουθενά».

Σύμφωνα με τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων που αναφέρθηκαν παραπάνω, φαίνεται η τάση προς ικανοποίηση της μέχρι τώρα πορεία της ζωής τους. Από τα λεγόμενα τους υποθέτουμε ότι στο σύνολο τους είναι αρκετά ικανοποιημένοι και δεν σκέφτονται να κάνουν κάποια άμεση αλλαγή στη ζωή τους. Αυτό σημαίνει πως σε έναν μεγάλο βαθμό έχει επιτευχθεί η ένταξή τους στην χώρα υποδοχής, νιώθουν αποδεκτοί, ότι έχουν βρει μια δεύτερη πατρίδα. Επιπλέον, μπορούμε να υποθέσουμε πως έχουν επιτύχει να ικανοποιήσουν τους λόγους για τους οποίους ήρθαν στην Ελλάδα, να έχουν δημιουργήσει φιλίες, οικογένεια και αποπνέουν μια εμπιστοσύνη στους ντόπιους, πράγμα το οποίο τους εξασφαλίζει την διαμονή τους στην χώρα καθώς και μια εργασία.

Κοινωνική ένταξη μεταναστών στην χώρα υποδοχής

Πέρα από τους μετανάστες που αντιμετώπισαν δυσκολίες κατά την διαδικασία της ένταξής τους στην Ελληνική κοινωνία, υπάρχουν και οι μετανάστες που στάθηκαν περισσότερο τυχεροί και εντάχθηκαν με πιο ομαλό τρόπο σε αυτήν.

Ένας παράγοντας που διευκολύνει την ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα είναι τα παιδιά τους, που αποτελούν την δεύτερη γενιά μεταναστών. Τα παιδιά, λόγω του νεαρού της ηλικίας τους μαθαίνουν πιο εύκολα την ελληνική γλώσσα και κουλτούρα. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της αλληλεπίδρασης που έχουν με τους συμμαθητές και με τους δασκάλους τους στα πλαίσια του σχολείου. Επίσης και το περιβάλλον της γειτονιάς τους μπορεί να είναι ένα σημείο αλληλεπίδρασης, καθώς έρχονται σε επαφή με τους ντόπιους κατοίκους και αυτό έχει ως αποτέλεσμα, ντόπιοι και μετανάστες να γνωρίζονται καλύτερα μεταξύ τους. Μπορούμε να πούμε ότι η συναναστροφή των παιδιών των μεταναστών με τα παιδιά των ντόπιων, έχει ως απόρροια την γνωριμία και την δημιουργία σχέσεων μεταξύ των γονιών τους. Έτσι μέσω των παιδιών, οι γονείς διευρύνουν τον κύκλο γνωριμιών τους, δημιουργούν φιλικές σχέσεις με τους ντόπιους γείτονές τους και αρχίζουν να επικοινωνούν με μεγαλύτερη άνεση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απολαμβάνουν την καθημερινότητά τους και να είναι

ικανοποιημένοι από την ζωή τους στη Ελλάδα. Ένας ακόμη παράγοντας που συμβάλει στην ευκολότερη ένταξη των μεταναστών στην χώρα υποδοχής είναι η κατοχή από την πλευρά τους, περιουσιακών στοιχείων όπως για παράδειγμα προσωπική κατοικία ή επιχείρηση. Τέλος, εκτός από τους ομοεθνείς τους, βασική πηγή στήριξης σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι και οι ντόπιοι κάτοικοι της κοινωνίας υποδοχής. Τα άτομα αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένα σε μεταναστευτικά ζητήματα και να αντιλαμβάνονται τις δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο μετανάστης κατά την εγκατάστασή του σε μια νέα κοινωνία. Έτσι παρακινούνται να βοηθήσουν τους μετανάστες που έχουν ανάγκη, προσφέροντάς τους εργασία ή νοικιάζοντας τους τα σπίτια τους.

E1: «Έχω δικό μου σπίτι».

E3: «Για να μένω τόσα χρόνια πάει να πει ότι περνάω καλά».

E4: «Τα παιδιά είτε είμαστε Ελλάδα είτε Αλβανία προσαρμόζονται».

E4: «Την έχουν βοηθήσει πολύ οι ντόπιοι ειδικά όταν πρωτοήρθε».

E5: «Την πρώτη φορά ήρθα εύκολα στην Ελλάδα λόγω βεβαίωσης που είχα πάρει από την γυναίκα μου».

E5: «Η γυναίκα μου ήξερε την ελληνική γλώσσα κι εγώ σιγά σιγά την έμαθα».

E5: «Οι κόρες μου έχουν πάρει ελληνική υπηκοότητα, η μια γεννήθηκε εδώ κι η άλλη ήρθε 2 χρονών».

Η ευκολότερη ένταξη για μερικούς, μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι είχαν εδώ κάποιο συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο που τους βοήθησε όταν πρωτοήρθαν στην Ελλάδα. Ακόμη, όσοι είχαν γνωστά άτομα στην χώρα υποδοχής, αυτό μπορεί να αποτελέσει την γέφυρα που θα βοηθήσει τον μετανάστη να περάσει στην Ελλάδα με μεγαλύτερη ευκολία. Επίσης μπορεί να βοηθήσουν τον νεοεισερχόμενο να μάθει την Ελληνική γλώσσα, καθώς και να του συστήσουν συμπατριώτες του με σκοπό να διευρυνθεί ο κύκλος γνωριμιών του. Με τους τρόπους αυτούς, ο νεοεισερχόμενος μετανάστης νιώθει πιο σίγουρος και ασφαλής σε ένα νέο και άγνωστο για εκείνον περιβάλλον, καθώς έχει δίπλα του άτομα στα οποία μπορεί να βασιστεί. Έτσι με τον καιρό καταφέρνει σταδιακά να ενταχθεί στην κοινωνική δομή της χώρας υποδοχής.

6.1.2. Στάση –αντίληψη μεταναστών

Σε αυτή την κατηγορία διερευνήθηκε η στάση και η αντίληψη που έχουν οι μετανάστες πάνω σε θέματα ρατσισμού, για τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που υπήρχαν από τους ντόπιους αλλά και το πώς αυτά ξεπεράστηκαν με το πέρασμα των χρόνων και μέσω της επικοινωνίας που υπήρξε μεταξύ μεταναστών και ντόπιων. Επίσης, δόθηκαν απαντήσεις για τα αίτια της μετανάστευσής τους, και ποιες έβλεπε ο καθένας τους ως δυσκολίες οι οποίες υπήρξαν εμπόδιο στην ένταξή τους. Τέλος συζητήθηκε το πώς βλέπουν οι ερωτώμενοι την οικονομική κατάσταση των Ελλήνων αλλά και το πώς πιστεύουν πως βλέπουν οι Έλληνες την εργασιακή κουλτούρα.

Στάση- αντίληψη μεταναστών για την οικονομική κατάσταση των ελλήνων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων υπήρξε η αναφορά στην αντίληψη που έχουν οι μετανάστες για την οικονομική κατάσταση των Ελλήνων. Η αντίληψη που διακρίνεται να έχουν, είναι ότι οι Έλληνες είναι αυτοί που αντιμετωπίζουν κυρίως το οικονομικό πρόβλημα, διότι όπως ανέφεραν, έχουν την εικόνα ότι οι Έλληνες ‘διαλέγουν’ τις δουλειές που θα εργαστούν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, Έλληνες που δεν έχουν κάποια μόνιμη δουλειά και δουλεύουν σε μεροκάματα, να μένουν αρκετό χρονικό διάστημα χωρίς δουλειά, μέχρι να βρουν εκείνο που θα τους ικανοποιήσει. Κάτι τέτοιο, σύμφωνα με τα λεγόμενα των ενδιαφερόμενων δεν θα έκαναν οι ντόπιοι, όπως για παράδειγμα να δουλέψουν στην οικοδομή.

E3: «Εεε όχι δυσκολίες στα οικονομικά, εγώ πιστεύω ότι το αντιμετωπίζουν πολύ οι ντόπιοι παρά εμείς».

Ενδεχομένως αυτή η στάση των Ελλήνων, έχει διαμορφώσει την συγκεκριμένη εικόνα στους περισσότερων μετανάστες, διότι οι μετανάστες επιλέγουν να κάνουν δουλειές που δεν τους αρέσουν, προκειμένου να έχουν προς το ζην και να μην δυσκολευτούν οικονομικά. Πιθανόν, αυτό να συμβαίνει γιατί οι Έλληνες έχουν συνηθίσει να δουλεύουν πάνω στο αντικείμενο που έχουν σπουδάσει, και τώρα λόγω οικονομικής κρίσης, τους είναι δύσκολο να κάνουν κάποια άλλη δουλειά. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την πλειονότητα των μεταναστών πρώτης γενιάς, οι οποίοι από τη στιγμή που ξεκίνησαν να εργάζονται στην χώρα υποδοχής τους, κανένα πτυχίο τους δεν αναγνωρίστηκε, οπότε αναγκάστηκαν να κάνουν οποιαδήποτε δουλειά ώστε να βγάλουν τα προς το ζην χωρίς επαγγελματικές φιλοδοξίες.

Στάσεις -αντιλήψεις μεταναστών για τον ρατσισμό

Σε αυτή την ενότητα διερευνάται η αντίληψη των συνεντευξιαζόμενων σχετικά με τις ρατσιστικές στάσεις των ντόπιων απέναντι στους μετανάστες. Στην ερώτηση αυτή απάντησαν τέσσερις συνεντευξιαζόμενοι . Ο ένας από τους συνεντευξιαζόμενους μας ανέφερε ότι δεν έχει δεχτεί ρατσισμό αλλά ούτε και έχει παραδείγματα από φίλους ή συγγενικά πρόσωπα να αναφέρει. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν οι απόψεις δύο ενδιαφερόμενων, οι οποίοι μέσα από προσωπικά τους βιώματα αναφέρουν ότι υπάρχει ακόμα το φαινόμενο του ρατσισμού στην Ελλάδα και θα υπάρχει και στην δεύτερη γενιά. Τέλος, και ο τέταρτος συνεντευξιαζόμενος έκανε λόγο για ρατσισμό χωρίς ωστόσο να έχει βιώσει ο ίδιος κάτι αντίστοιχο. Ισχυρίζεται πως ρατσισμός υπάρχει και θα εξακολουθεί να υπάρχει και στην δεύτερη γενιά μεταναστών.

E1: «Εγώ έχω συναντήσει πολλές φορές ένα κομμάτι ρατσισμού».

E3: «Υπάρχει πρόβλημα ρατσισμού και θα υπάρχει ακόμα», «Η πρώτη γενιά και η δεύτερη θα υπάρχει ακόμα ρατσισμός».

E4: «Με ένα ή δύο άτομα δηλαδή, μετά μας ζήτησε συγνώμη δηλαδή ήταν κάτι χωρίς λόγο».

E5: «Εε όσο είμαι εδώ, δηλαδή είκοσι χρόνια σε γενικές γραμμές, δηλαδή 90% δεν έχω νιώσει ποτέ ρατσισμό».

Από τις απαντήσεις τους υποθέτουμε πως ο ένας εκ τω τεσσάρων συνεντευξιαζόμενων μεταναστών, δεν έχει γνωρίσει ούτε προσωπικά αλλά ούτε στον περίγυρό του κάποιο είδος ρατσισμό. Αυτά τα φαινόμενα ρατσισμού από την ελληνική κοινωνία πιθανότατα παρατηρούνται διότι η Ελλάδα κλίθηκε ξαφνικά να γίνει χώρα υποδοχής μεταναστών και οι κάτοικοί της να κλιθούν να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και να συμβιώνουν με μετανάστες. Η Ελλάδα το 1990 ξεκίνησε να γίνεται χώρα υποδοχής μεταναστών, μέχρι τότε ο πληθυσμός της δεν είχε συναντήσει το φαινόμενο αυτό.

Άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων μέσω επικοινωνίας

Κατά την διάρκεια της διερεύνησης των στάσεων και των αντιλήψεων των ενδιαφερόμενων απάντησαν ότι ο ρατσισμός υπάρχει και από τις δύο πλευρές. Και από αυτή των Ελλήνων και από αυτή των μεταναστών. Τα φαινόμενα αυτά σημείωσαν πως εξαλείφονται κατά την διάρκεια της συνύπαρξης των δύο λαών, λόγω

της καθημερινή επικοινωνία που υπάρχει μεταξύ τους, εφόσον μένουν στις ίδιες γειτονιές και τα παιδιά τους κάνουν παρέα. Ένας συνεντευξιαζόμενος, ανέφερε πως σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη τέτοιων φαινομένων έπαιξαν οι γάμοι μεταξύ των δύο λαών.

E5: «Το 75% των Αλβανών έχουν παντρευτεί, έχουν αρραβωνιαστεί Ελληνίδες».

E6: «Ρατσισμός υπήρχε και από τις δύο πλευρές, αλλά όταν μας γνώρισαν καλύτερα έπαψε να υπάρχει».

Υποθέτουμε, η άποψη αυτή προέρχεται από την προσωπική συναναστροφή των μεταναστών με τους ντόπιους κατά τη διάρκεια της οποίας δόθηκε η ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους και να εξαλειφθούν σε μεγάλο βαθμό οι όποιες προκαταλήψεις υπήρχαν προς το πρόσωπο τους.

Στάσεις και αντιλήψεις ντόπιων για την εργασιακή κουλτούρα των μεταναστών
Μέσα από τις συνεντεύξεις προέκυψε η υποκατηγορία που αφορά τις στάσεις και τις αντιλήψεις που έχει ο ντόπιος πληθυσμός για την εργασιακή κουλτούρα των μεταναστών. Συγκεκριμένα ένας συνεντευξιαζόμενος έκανε λόγο για ζήλεια από την πλευρά των ντόπιων όταν κάποιος Αλβανός πάρει μια δουλειά. Επίσης ένας άλλος ανέφερε πως υπάρχει η νοοτροπία, από την πλευρά των ντόπιων, πως σε ορισμένες δουλειές θα πάνε αποκλειστικά οι μετανάστες, για να δουλέψουν πιο φθηνά.

E6: «Η νοοτροπία που υπάρχει από τους Έλληνες ότι θα πάνε οι μετανάστες να δουλέψουν πιο φθηνά».

E2: «Οι ντόπιοι εδώ ζηλεύουνε πάρα πολύ. Αν μάθουν ότι πήρε δουλειά ο Αλβανός, λένε γιατί το παίρνει ο Αλβανός».

Από την άποψη αυτή φαίνεται η γενικότερη ιδέα ότι οι μετανάστες έχουν έρθει στην Ελλάδα για δουλειά, αναλαμβάνοντας εργασίες κυρίως χειρονακτικές που οι Έλληνες αποφεύγουν, γιατί προτιμούν άλλου είδους εργασίες. Επίσης, μπορούμε να υποθέσουμε ότι υπάρχει η γενικευμένη άποψη ότι πολλοί Έλληνες πιστεύουν πως οι μετανάστες είναι διατεθειμένοι να κάνουν την οποιαδήποτε δουλειά ανεξάρτητα από το αν πληρώνονται επαρκώς συγκριτικά με τον βαθμό δυσκολίας της.

Κάτι τέτοιο δείχνει πως οι μετανάστες δεν έχουν αποκτήσει ακόμη ίσα δικαιώματα με τους ντόπιους στην εργασία. Δείχνει επίσης μια αντίληψη που έχει δημιουργηθεί, όχι προς όφελος των μεταναστών, σύμφωνα με την οποία οι μετανάστες αποτελούν φθινό εργατικό δυναμικό σε όλους τους τομείς εργασίας. Αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα είδος εκμετάλλευσης των μεταναστών από τους ντόπιους εργοδότες.

Αίτια μετανάστευσης

Η απάντηση των ενδιαφερόμενων όταν ρωτήθηκαν γιατί ήρθαν στην Ελλάδα ήταν για λόγους οικονομικούς. Αρκετοί ανέφεραν ότι στην Αλβανία οι μισθοί είναι αρκετά χαμηλότεροι από ότι στην Ελλάδα, και αυτός ήταν ένας λόγος που τους οδήγησε στην μετανάστευση. Οι περισσότεροι ήρθαν στην Ελλάδα με σκοπό να μαζέψουν κάποια χρήματα κι έπειτα να ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους. Μια ήταν η περίπτωση ερωτώμενου, ο οποίος ήρθε στην Ελλάδα διότι αρραβωνιάστηκε μια Βορειοηπειρώτισσα.

E1: «Ήρθα για μια καλύτερη ζωή», «Έχω περπατήσει πάνω από 32 φορές για να έρθω στην Ελλάδα με τα πόδια, λόγω οικονομικής κρίσης που είχε απάνω και τα λοιπά».

E3: «Εμείς σκεφτόμασταν έτσι, με την έννοια ότι να δουλέψουμε μερικά χρόνια, να μαζέψουμε μερικά λεφτά, να γυρίσουμε πίσω», «Τον μισθό που έπαιρνα εκεί για ένα χρόνο, εδώ τα έπαιρνα για ένα μήνα τα λεφτά».

E5: «Εγώ αρραβωνιάστηκα μια Βορειοηπειρώτισσα».

Αυτό δείχνει ξεκάθαρα λοιπόν, πέρα από τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων, ότι ήρθαν στην Ελλάδα προκειμένου να έχουν κάποια οικονομική άνεση και να εξασφαλίσουν το καλύτερο δυνατό μέλλον για την οικογένεια και τα παιδιά τους. Επίσης γίνεται αντιληπτό το γεγονός ότι αρκετοί από αυτούς, ίσως να ζούσαν στην Αλβανία σε δύσκολες συνθήκες λόγω του ότι με τους μισθούς που έπαιρναν, δεν μπορούσαν να εξασφαλίσουν τα προς το ζην και να ζήσουν την οικογένειά τους.

6.1.3. Αντιλήψεις προσδοκίες για τη λειτουργία της ένωσης

Στη συγκεκριμένη ενότητα έγιναν συζητήσεις σχετικά με την ένωση αλβανών. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν οι απόψεις των μεταναστών για τη λειτουργία και τον ρόλο της ένωσης καθώς και η διάθεση συμμετοχής τους σε αυτήν. Επιπλέον οι

ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να προτείνουν ποιες κατά τη γνώμη τους πρέπει να είναι οι προτεραιότητες που πρέπει να βάλει η ένωση, καθώς και ποιες πρέπει να είναι ο ρόλος του συμβουλίου στη λειτουργία της ένωσης.

Ο ρόλος της ένωσης

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν τον ρόλο της ένωσης Αλβανών, οι απαντήσεις που πήραμε ήταν ποικίλες. Κάποιοι είχαν την αντίληψη ότι σαν ομάδα, συλλογικά, μπορούν να διεκδικήσουν περισσότερα οφέλη για την Αλβανική κοινότητα και την διεκπεραίωση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες. Από κάποιους άλλους εκφράστηκε η άποψη πως η ένωση θα αποτελέσει βοήθεια για τους αδύναμους. Επιπλέον, μερικοί την βλέπουν ως ένα μέσο γνωριμίας των νέων της αλβανικής κοινότητας μεταξύ τους. Τέλος κάποιοι βλέπουν την ένωση ως έναν διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αυτούς και κάποιες υπηρεσίες ή φορείς, ώστε να επιλύσει ο καθένας τα προσωπικά του ζητήματα, μερικά εκ των οποίων δεν μπορεί να επιλύσει από μόνος του.

E1: «Έχει μεγάλη δύναμη ένας σύλλογος, απ ότι ένα άτομο».

E2: «Να ναι δίπλα μας αν συμβεί κάτι, αν συμβεί να ξέρουμε ότι έχουμε ένα σύλλογο δίπλα μας να μας βοηθήσει σε οτιδήποτε πρόβλημα».

E7: «Γνωριμία των νέων της Αλβανικής κοινότητας».

Όλα τα παραπάνω θα μπορούσαν να ερμηνευτούν ως ανάγκη των μεταναστών να γνωριστούν μεταξύ τους σαν αλβανική κοινότητα και να πραγματοποιήσουν πράγματα όπου ο καθένας ξεχωριστά δεν θα μπορούσε να κάνει. Διακρίνεται επίσης η ανάγκη που νιώθουν οι μετανάστες να ξέρουν ότι σε μια δύσκολη στιγμή θα μπορέσουν να απευθυνθούν κάπου, Να νιώσουν ένα είδος ασφάλειας. Μια ακόμη ανάγκη των αλβανών που γίνεται αντιληπτή είναι η διατήρηση της ταυτότητάς τους, των παραδόσεων, των πολιτισμικών και πολιτιστικών στοιχείων της χώρας καταγωγής τους.

Διάθεση συμμετοχής μελών στην ένωση

Με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν στο σημείο αυτό, φάνηκε ότι τα άτομα της αλβανικής κοινότητας, στην πλειοψηφία τους, έχουν τη διάθεση να συμμετέχουν ενεργά στο σύλλογο. Υπήρχαν βέβαια, κάποιοι ερωτώμενοι απάντησαν ότι δυσκολεύονται να συμμετέχουν, αφού δεν έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο .

E1: «Ναι θέλω (να συμμετέχω), δεν έχω πρόβλημα».

E2: «Κι εγώ μπορώ να συμβάλλω σε αυτό».

E4: «Όσο μπορώ να βοηθήσω, θα βοηθήσω κι εγώ κι ο άντρας μου».

E5: «Θα βοηθήσω όπου μπορώ».

E9: «Εεε για τέτοιο δεν έχω χρόνο».

Μπορεί να εκτιμηθεί ότι αυτοί που δείχνουν πολύ πρόθυμοι να συμμετέχουν και να βοηθήσουν με όποιον τρόπο μπορούν την ένωση, να έχουν αντιμετωπίσει δυσκολίες κατά την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία και να έχουν την ανάγκη να νιώσουν αποδεκτοί από κάπου. Επίσης, ενδεχομένως αυτοί οι οποίοι δεν δείχνουν διατεθειμένοι να συμμετέχουν στην ένωση, να έχουν απογοητευτεί από προηγούμενες συμμετοχές τους σε κάποιο αντίστοιχο σύλλογο ή να μην έχουν εμπιστοσύνη εξαιτίας των δύο προηγούμενων αποτυχημένων προσπαθειών δημιουργίας συλλόγου αλβανών. Πιθανό είναι επίσης, αρκετοί, να μην έχουν εμπειρία συμμετοχής σε κάποιο άλλο σύλλογο ή ομάδα στην πατρίδα τους. Ερχόμενοι όμως σε μια άλλη χώρα δεν θέλουν να χάσουν την ταυτότητα τους και θέλουν να διατηρήσουν πολιτιστικά τους στοιχεία. Έτσι πιθανόν δημιουργείται η ανάγκη να βρουν τρόπους μέσα από τους οποίους θα καταφέρουν να διατηρήσουν τα χαρακτηριστικά τους ως λαός στην χώρα υποδοχής τους.

Στάση-αντίληψη για την συλλογική ταυτότητα

Μέσα από τις συνεντεύξεις εξετάστηκαν και οι απόψεις των συνεντευξιαζόμενων σχετικά με το τι σημαίνει για εκείνους η ύπαρξη του συλλόγου και η συλλογική ταυτότητα. Αυτή η έντονη επιθυμία για συμμετοχή στον Σύλλογο, μπορεί να δείχνει την ανάγκη των μεταναστών να συναναστραφούν και με άλλους ομοεθνείς τους και να οργανωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορέσουν να διεκδικήσουν στο μέλλον πράγματα. Επομένως με την συλλογική δράση είναι περισσότερο εύκολο να παρθούν αποφάσεις και να επιλυθούν ζητήματα που απασχολούν τα μέλη. Ταυτόχρονα δημιουργείται το αίσθημα του ανήκειν που αποδίδει και την ταυτότητα.

Συγκεκριμένα ένας ερωτώμενος αναφέρει πως χωρίς σύλλογο τα άτομα από την Αλβανία νιώθουν ότι είναι σαν να μην υπάρχουν καθόλου.

E7: « Χωρίς σύλλογο είναι σαν να μην υπάρχουν καθόλου».

Από τις απαντήσεις που πήραμε, μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο σύλλογος είναι σημαντικός για τα άτομα κάθε μειονοτικής ομάδας, καθώς δίνει στα άτομα αυτά την αίσθηση ότι ανήκουν κάπου και την δυνατότητα μέσα από αυτόν τον σύλλογο να διεκδικήσουν τα όποια δικαιώματά τους.

Από τις απαντήσεις τους, επιπλέον, γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει η ανάγκη να προσφέρουν στην αλβανική κοινότητα.

Στόχοι της ένωσης

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που λάβαμε, προκύπτει ότι οι στόχοι που θα πρέπει να θέσει η Ένωση Αλβανών για την λειτουργία της, είναι αρχικά να γίνει γνωστοποίηση της ύπαρξης του σε όλο το μεταναστευτικό πληθυσμό από την Αλβανία, να γίνει προσβάσιμη, αλλά και οικεία. Εκτιμάται, ότι αυτός είναι βασικοί στόχοι της ένωσης, καθώς μέσα από την γνωστοποίηση της ύπαρξης του θα καταφέρουν να προσεγγίσουν περισσότερα άτομα τα οποία να είναι εν δυνάμει μέλη του συλλόγου, κι έτσι θα επιτευχθεί η διεύρυνσή του. Επίσης, ένας ακόμα στόχος του συλλόγου, που προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτώμενων, είναι η διατήρηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Άλλος ένας στόχος της ένωσης είναι να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των μεταναστών και να καταλάβουν πως τα χρήματα που θα διαθέσουν, θα πάνε σε καλό σκοπό, για να επιλυθούν δικές τους ανάγκες και προβλήματα. Ένας επίσης σημαντικός στόχος είναι να βρεθεί ένας χώρος, ένα γραφείο όπου θα συγκεντρώνονται τα μέλη. Τέλος μέσα από την λειτουργία της ένωσης έθεσαν ως στόχο το να μάθουν οι μετανάστες δεύτερης γενιάς τη γλώσσα τους, την ιστορία τους και κάποια πράγματα για την χώρα τους.

E1: «Πρέπει να ξέρουν ότι υπάρχει η ένωση. Να ξέρουν ότι αν προκύψει κάτι, να πάω μωρέ στην ένωση μήπως με βοηθήσει. Και μετά σιγά σιγά, θα έρθει και ο ένας, θα έρθει και ο άλλος. Αλλιώς δεν μαζεύονται».

E3: «Μόλις καταλάβουνε ένας ένας ότι εμείς όχι μόνο δεν τους παίρνουμε(λεφτά), αλλά τους δίνουμε, πιστεύω ότι θα έρθουνε περισσότεροι».

E5: «Πως μπορεί να κερδίσει την εμπιστοσύνη, γιατί αυτό είναι το πιο σημαντικό πράμα τώρα, αυτή τη στιγμή είναι η εμπιστοσύνη».

E6: «Να βοηθήσει σε κάποια ζητήματα , τα οποία έχουν να κάνουν με την διατήρηση κάποιων πολιτισμικών στοιχείων μας», «Να υπάρχει ένας χώρος

να συγκεντρώνονται (τα μέλη)», «Να μάθουν κάποια πράγματα τα παιδιά δεύτερης γενιάς , για την γλώσσα τους, για την ιστορία τους, κάποια πράγματα για την χώρα τους».

Αυτή η πεποίθησή τους, υποθέτουμε ότι προέρχεται από την ανάγκη των συνεντευξιζόμενων να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα και την θέληση τους να μεταδώσουν στα παιδιά δεύτερης γενιάς ή στα παιδιά που γεννήθηκαν στην Ελλάδα τις παραδόσεις και την γλώσσα του τόπου καταγωγής τους, ώστε τα πολιτισμικά αυτά στοιχεία τους να μην εκλείψουν με το πέρασμα του χρόνου. Επίσης εικάζουμε πως υπάρχει μια έλλειψη εμπιστοσύνης των Αλβανών μεταναστών προς την ένωση, πιθανόν λόγω των άλλων δύο αποτυχημένων προσπαθειών για τη δημιουργία ενός συλλόγου. Επιπλέον μπορεί να ειπωθεί πως πολλοί δεν γίνονταν μέλη στον σύλλογο διότι λόγω φόρτου εργασίας, δεν έβρισκαν χρόνο.

Εμπειρίες από συμμετοχή σε σύλλογο

Σχετικά με το αν υπάρχει εμπειρία των μεταναστών Αλβανών σε άλλο σύλλογο, ένας ενδιαφερόμενος απάντησε πως συμμετείχε σε φοιτητικούς συλλόγους όταν σπούδαζε, καθώς έχει και εμπειρία από την συμμετοχή του σε διάφορα σωματεία εργαζομένων.

Ε6: «Δεν είναι και η πρώτη φορά που ασχολούμαι με κάτι που είναι μαζικό ή και στα ΤΕΙ που ήμουνα υπήρχαν οι φοιτητικοί σύλλογοι και τώρα που είμαι εργαζόμενος υπάρχουν τα σωματεία εεε... ασχολούμαι γενικά».

Έτσι, υποθέτουμε ότι υπάρχει η ανάγκη του «ανήκειν » σε μία ομάδα, καθώς επίσης γνωρίζει το πώς λειτουργεί ένας σύλλογος και ποια οφέλη έχουν τα μέλη του.

Προτεραιότητες της ένωσης

Από τις συνεντεύξεις των ενδιαφερόμενων φάνηκε ότι οι περισσότεροι έθεσαν ως προτεραιότητα της ένωσης την έναρξη λειτουργίας του αλβανικού σχολείου. Σημαντική επίσης απάντηση από τους ερωτώμενους είναι ότι τα μέλη του Συλλόγου θα πρέπει να αποτελούνται όχι μόνο από άντρες αλλά και από γυναίκες.

Ακόμα πρέπει να τονιστεί ότι ένα ζήτημα που τέθηκε ως προτεραιότητα είναι να υπάρχουν πολιτιστικές δράσεις βασισμένες στα έθιμα του τόπου τους, με σκοπό την διατήρησή τους . Επιπροσθέτως, επίσης σημαντικό είναι ότι ο Σύλλογος θα πρέπει να έχει ένα χώρο-σημείο αναφοράς, έτσι ώστε να μαζεύονται τα μέλη του και να

μπορούν να συζητάνε. Τέλος, ένα ζήτημα που υπάρχει και πρέπει να λυθεί μέσα από το Σύλλογο είναι η άδειες παραμονής.

Το γεγονός ότι θέλουν να αρχίσουν να συμμετέχουν και γυναίκες στον σύλλογο, δείχνει την ανάγκη των μεταναστών να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, και να μιμηθούν τον ρόλο των Ελληνίδων γυναικών, ενεργοποιώντας τις γυναίκες να ασχοληθούν πιο πολύ με τα κοινά, πράγμα το οποίο δεν γινόταν διότι οι οικογένειες στην Αλβανία είναι κυρίως πατριαρχικές, και οι ρόλοι των δύο φύλων είναι ξεκάθαροι.

E3: «Προτεραιότητα είναι το σχολείο των παιδιών»,

« Μετά μπορεί να κάνουμε όταν εμείς έχουμε γιορτές στην Αλβανία, να κλείσουμε σε μια ταβέρνα ας πούμε, να κάνουμε αλβανικό γλέντι με τα έθιμά μας», «Αργότερα πιστεύω ότι θα μπαίνουνε πιο πολύ και οι γυναίκες».

E4: «Να υπάρχει συζήτηση για το σύλλογο και με τους ομοεθνείς της»

E6: «Καταρχάς να βρεθεί ένας χώρος να μπορούμε να συζητάμε», «και οι άδειες παραμονής», «Να πάνε και οι ίδιοι σε διαφορετικές περιοχές να το πούνε».

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων φαίνεται ότι οι περισσότεροι από τους μετανάστες πιστεύουν ότι οι ομοεθνείς θα πρέπει να συζητάνε μεταξύ τους για το σύλλογο, όπως επίσης θα πρέπει να μαθευτεί η ύπαρξη του σε περισσότερο κόσμο. Αυτή η επιθυμία για γνωστοποίηση του συλλόγου ίσως δείχνει την ανάγκη που έχουν οι μετανάστες για επαφή και επικοινωνία με ομοεθνείς τους. Επομένως η δημιουργία δικτύου επαφής και επικοινωνίας είναι μια από τις προτεραιότητες της ένωσης.

Τα παραπάνω θέματα πολιτιστικών δράσεων, τέθηκαν ως προτεραιότητες του συλλόγου καθώς, πιθανόν είναι τρόποι να διατηρήσουν τα χαρακτηριστικά τους, τις «ρίζες», τα έθιμα όπως επίσης και την πολιτιστική τους ταυτότητα. Μια ακόμη υπόθεση που μπορεί να γίνει, είναι ότι όλοι οι μετανάστες έχουν ταλαιπωρηθεί σχετικά με τις άδειες παραμονής και την καθυστέρηση παραχώρησης αυτών καθώς και ότι μέσω της συλλογικότητας μπορούν να διεκδικήσουν ευκολότερα τα δικαιώματά τους.

Ο ρόλος του συμβουλίου στη λειτουργία της ένωσης

Ο ρόλος του Συμβουλίου στην λειτουργία του Συλλόγου είναι ένα σημαντικό σημείο αναφοράς . Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων ο ρόλος του Συμβουλίου στη λειτουργία του συλλόγου είναι να πραγματοποιούνται συλλογικά όσα αποφασίζονται στη γενική συνέλευση. Επίσης, να βοηθάει, έτσι ώστε να γίνεται ολοένα και μεγαλύτερος ο αριθμός μελών στην ένωση.

E3: «Ο ρόλος του είναι να μαζεύει περισσότερους ανθρώπους».

E6: «Το βασικό είναι να μπορεί να βγάξει εις πέρας αυτά που αποφασίζει η γενική συνέλευση».

Πιθανόν, με αυτό τον τρόπο να διευρυνθεί και γνωστοποιηθεί ο σύλλογος και να βοηθηθεί μεγαλύτερος αριθμός της αλβανικής κοινότητας.

6.1.4. Ενεργοποίηση- προτάσεις για δράσεις της ένωσης

Στην συγκεκριμένη ενότητα ζητήθηκε από τους ενδιαφερόμενους να σκεφτούν και να προτείνουν κάποιες δράσεις που θα μπορούσαν να γίνουν από την Ένωση Αλβανών. Επίσης, να αναφερθούν τρόποι με τους οποίους τα μέλη μπορούν να στηρίξουν την ένωση. Τέλος, αναφέρεται η άποψη των ενδιαφερομένων για το αν ένωση πρέπει να συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες ή φορείς και για ποιους λόγους να γίνει αυτό.

Προτεινόμενες δράσεις

Στα πλαίσια της έρευνας, ζητήθηκε από τους συνεντευξιαζόμενους αν έχουν να αναφέρουν τυχόν ιδέες για μελλοντικές δράσεις που μπορεί να πραγματοποιήσει η Ένωση. Σχεδόν όλοι είχαν να προτείνουν διάφορες ιδέες, ενώ λίγοι ήταν εκείνοι οι οποίοι δεν είχαν να προτείνουν κάτι εκείνη τη στιγμή. Οι απαντήσεις που μας έδωσαν στο σύνολό τους ποικίλουν. Αρχικά, μια από τις ιδέες που προτάθηκαν αφορούσε την διεξαγωγή μιας ανακοίνωσης όπου ο πρόεδρος του Συλλόγου θα συστηθεί και θα παρουσιάσει τον σύλλογο και τις ανάγκες του, με σκοπό να γνωστοποιηθεί και να "τραβήξει" μέλη. Μια άλλη πρόταση ήταν όσα άτομα γίνονται μέλη του συλλόγου να μαθαίνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν στα πλαίσια της δουλειάς τους μέσα στον σύλλογο, τους σκοπούς και τους στόχους του συλλόγου καθώς και να γνωρίζουν το καταστατικό του. Μία ακόμη πρόταση που αφορά τα μέλη, ήταν η δημιουργία καρτών μέλους για το κάθε μέλος. Επίσης, πολλοί από τους ενδιαφερόμενους, έκαναν λόγο ότι είναι απαραίτητη η εύρεση χώρου

όπου θα στεγάζεται το γραφείο του συλλόγου, το οποίο πρέπει να είναι εξοπλισμένο με υπολογιστή. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσει η ένωση να κάνει πιο αισθητή την παρουσία του και θα εμπνέει περισσότερη εμπιστοσύνη και ασφάλεια στα μέλη του, σε εκείνους που βλέπουν την ένωση από έξω, καθώς και σε άλλους συλλόγους και φορείς.

Ακόμη, στα πλαίσια της διατήρησης της πολιτισμικής τους ταυτότητας και της προσπάθειας για επαφή με την πατρίδα τους, προτάθηκε να νοικιαστεί κάποιος χώρος. Εκεί θα μπορούν να συχνάζουν οι μετανάστες, θα υπάρχει τηλεόραση που θα μεταδίδονται αλβανικά κανάλια και θα υπάρχουν αλβανικές εφημερίδες, με σκοπό οι μετανάστες να μαθαίνουν τα γεγονότα που εξελίσσονται στην χώρα τους, καθώς και να έρχονται σε αμεσότερη επαφή μεταξύ τους.

Ακόμη, μία από τις ιδέες που προτάθηκαν ήταν η δημιουργία μιας ομάδας γυναικών στα πλαίσια του συλλόγου, που θα έχει ως έργο να κεντάει, να μαγειρεύει ή να φτιάχνει διάφορα διακοσμητικά, με σκοπό ο Σύλλογος να τα πουλήσει σε κάποιο παζάρι ή οποιαδήποτε άλλη εκδήλωση, ώστε να μαζευτεί κάποιο ποσό στο ταμείο της. Άλλη μια πρόταση που έγινε ήταν, το γραφείο της ένωσης να λειτουργεί και ως γραφείο εύρεσης εργασίας για τους μετανάστες που είναι άνεργοι και αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Όσον αφορά την οικονομική ενίσχυση της Ένωσης προτάθηκε να αναζητηθούν χορηγοί οι οποίοι θα υποστηρίξουν οικονομικά τον Σύλλογο μέχρι να σταθεί στα πόδια του, καθώς και τα μέλη της να δίνουν ένα συμβολικό ποσό τον χρόνο.

Επιπλέον, με σκοπό να επεκταθεί ο Σύλλογος και στον τομέα του αθλητισμού και να προσεγγίσει την νεολαία προτάθηκε η δημιουργία μιας ποδοσφαιρικής ομάδας στην οποία θα συμμετέχουν Αλβανοί.

Επίσης, άλλη μια πρόταση που ειπώθηκε ήταν η διοργάνωση μιας δράσης η οποία θα έχει ως στόχο να γνωριστούν οι μετανάστες μεταξύ τους και να διασκεδάσουν κάνοντας ένα παραδοσιακό γλέντι. Η δράση αυτή μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης και να "τραβήξει" κόσμο να συμμετάσχει στον Σύλλογο.

Ακόμη ένας ενδιαφερόμενος, πρότεινε να υπάρξει μια συνεργασία με τον Κρητικό Φούρνο και με την ANEK LINES, προκειμένου να γίνεται κάποια έκπτωση σε ψωμί και εισιτήρια στα μέλη που είναι πραγματικά πολύ δύσκολα στα οικονομικά τους.

Επιπλέον μια προτεινόμενη ενέργεια ήταν να βγάλουν κάρτα μέλους για την ένωση καθώς επίσης να τυπώνουν κάθε μήνα μια δική τους εφημερίδα με δύο φύλλα, στα αλβανικά.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι όλοι έδειξαν να είναι πρόθυμοι να συμμετέχουν και να βοηθήσουν σε οποιαδήποτε δράση αποφασιστεί να γίνει, καθώς και στο να γίνει γνωστή σε περισσότερα άτομα η ύπαρξη της Ένωσης Αλβανών, με σκοπό την αύξηση των μελών της.

E1: «Αυτή τη στιγμή δεν έχω σκεφτεί κάτι, αλλά θα υπάρχει κάτι».

E3: «Η σκέψη μου είναι να κάνουμε μια ποδοσφαιρική ομάδα Αλβανών», «Να κάνουμε μια ομάδα για γυναίκες που θα μαζεύονται να κεντάνε και να τα πουλήσουμε για την ένωση».

E5: «Πρέπει να έχει ένα γραφείο, πρέπει να έχεις έναν υπολογιστή»,

«Πιστεύω ότι χρειάζεται ανακοίνωση για να συστηθεί ο Βαγγέλ και να γνωστοποιηθεί ο σύλλογος και οι ανάγκες του».

«Όσοι γίνονται μέλη να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, το σκοπό και τους νόμους του συλλόγου».

«Μετά λέω πρέπει να βγάλει μια κάρτα μέλους. Κατά τη γνώμη μου όποιος θέλει να γίνει μέλος, 5 ευρώ νομίζω δεν είναι πολλά».

«Μπορούμε να κάνουμε μια εφημερίδα, κάθε τρεις μήνες, κάθε μήνα. Έτσι με δύο φύλλα».

«Μπορεί να νοικιάσουμε και ένα καφενείο για τους Αλβανούς, στο οποίο θα έχει τηλεόραση με αλβανικά κανάλια, θα φέρουμε και εφημερίδες αλβανικές που βγαίνουνε στην Αθήνα, μπορεί να κατεβάζουμε και καμία εφημερίδα από Αλβανία ξέρω γω».

«Έχω βρει και δυο –τρεις που μπορούνε να μας βοηθήσουνε στην αρχή σαν σπόνσορ».

«Μετά να ζητήσουμε από την ANEK LINES όποιος έχει κάρτα μέλους να του κάνουνε και μια έκπτωση στο εισιτήριο».

«Να κάνουμε σε μερικούς, που είναι πραγματικά σε πολύ δύσκολη θέση, να κάνουμε μια έκπτωση στο ψωμί».

E7: «Με τα παιδιά, κάτι να κάνουμε ένα βράδυ, τα παιδιά να μαζευτούν, να γνωριστούν, να ξέρεις, να περνάνε καλά, παιδιά είναι».

Υποθέτουμε, ότι το έντονο ενδιαφέρον για δράσεις που υπήρχε από τους συνεντευξιαζόμενους σχετίζεται με τη διατήρηση της ταυτότητας τους, όπως επίσης η ανάγκη για αλληλεπίδραση και επικοινωνία με ομοεθνείς τους.

Τρόποι υποστήριξης της ένωσης από τα μέλη

Στο κομμάτι της συζήτησης για τους τρόπους υποστήριξης της ένωσης από τα μέλη, οι περισσότεροι από τους συνεντευξιαζόμενους αναφέρθηκαν στο οικονομικό κομμάτι. Δήλωσαν ότι είναι πρόθυμοι να προσφέρουν ένα μικρό ποσό από το υστέρημά τους αν η ένωση διοργανώσει κάποιες δράσεις, με την προϋπόθεση να ξέρουν πως τα χρήματα αυτά θα πηγαίνουν όντως σε διάφορες δράσεις, σε καλό σκοπό. Κάποιες απαντήσεις αφορούσαν στην ενημέρωση και άλλων ώστε να βοηθήσουν και να συμμετέχουν στις δράσεις. Επίσης μία συνεντευξιαζόμενη πρότεινε να φέρουν προϊόντα από την Αλβανία και να τα πωλούν και τα έσοδα να πηγαίνουν στο σύλλογο. Μια ακόμη πρόταση ήταν να βρουν αν υπάρχει κάποιο πρόγραμμα από το οποίο θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί η ένωση ή να βρουν σπόνσορες να βοηθήσουν, για αρχή τουλάχιστον, οικονομικά την ένωση.

E1: «Θα μπορούσε από κάποιο πρόγραμμα ή ξέρω εγώ από το κράτος να χρηματοδοτηθεί».

E4: «Να αφήσουμε ρε παιδί μου ένα ποσό όποιος μπορεί και πενήντα ευρώ τον μήνα, όποιος μπορεί ή έχει τη δυνατότητα να τα βάλει, όμως να ξέρεις ότι θα πάνε πραγματικά σε καλά χέρια».

E7: «Όποιος μπορεί να δώσει ότι έχει ένα ευρώ, δέκα ευρώ, χίλια ευρώ. Πρέπει να δώσουμε, απλά για να λειτουργήσει καλύτερα».

Πιθανόν, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων να δείχνουν την ανάγκη των μεταναστών για την λειτουργία συλλόγου και την μελλοντική προσφορά τους για να βοηθήσουν την ενίσχυση του.

Συνεργασία της ένωσης με άλλες υπηρεσίες- φορείς

Σε αυτό το σημείο, ρωτήσαμε τους ενδιαφερόμενους να μας πουν τις δικιές τους σκέψεις και προτάσεις όσον αφορά την συνεργασία της ένωσης με άλλες υπηρεσίες ή φορείς. Από τις απαντήσεις που έδωσαν οι ενδιαφερόμενοι, η άποψη που κυριαρχεί είναι ότι η ένωση, θα έπρεπε να έχει μια καλή συνεργασία με τον Δήμο ώστε να έχει την υποστήριξή του στις δράσεις της. Επίσης, μια ακόμα πρόταση που τέθηκε είναι ότι ο σύλλογος θα μπορούσε να συνεργάζεται με άλλους συλλόγους μεταναστών, με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, με δικηγόρους και με το ΤΕΙ όπως ήδη γίνεται.

E1: «Το είπα και στον κύριο Βαγγέλη ότι η περιφέρεια θα μπορούσε να σε βοηθήσει».

E3: «Και με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση».

«Έχουμε επικοινωνία και με άλλους συλλόγους».

E4: «Να συνεργαστεί με όλους. Με δικηγόρους, με τον Δήμο».

E6: «Με εσάς που μας βοηθάτε από τα ΤΕΙ με το εργαστήριο (ΕΔΑΔ)».

Πιθανόν, οι συνεντευξιαζόμενοι να ήταν θετικοί σε συνεργασία του συλλόγου με άλλους φορείς, καθώς αντιλαμβάνονται ότι τα ζητήματα που αφορούν τους ίδιους και το σύλλογο, έχουν καλύτερο αποτέλεσμα όταν συνεργάζονται είτε με υπηρεσίες που τους ενημερώνουν και τους υποστηρίζουν, είτε με συλλόγους με διαφορετική εθνικότητα που έχουν παρόμοιες εμπειρίες με αυτούς. Η υποστήριξη από κάποια υπηρεσία μπορεί να είναι οικονομική προς την ένωση και τα μέλη της. Πιθανόν μερικές υπηρεσίες να έχουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα στην ένωση και κάποιον ανώτερο οργανισμό, προκειμένου να επιλυθούν οι ανάγκες της ένωσης.

Λόγοι συνεργασίας με άλλους φορείς – υπηρεσίες – συλλόγους

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την συνεργασία που θα μπορούσε να έχει ο Σύλλογος και με άλλους φορείς και υπηρεσίες φάνηκαν να είναι θετικοί σε αυτό. Οι φορείς μπορούν να τους στηρίξουν ώστε να έχει η Ένωση μια καλύτερη λειτουργία αλλά και καλύτερη ενημέρωση του Αλβανικού πληθυσμού για τις ενέργειες του και τις δράσεις που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει στο μέλλον.

E1: «Έχω τη πεποίθηση ότι η περιφέρεια μπορεί να συμβάλει στην ενημέρωση όλων των μεταναστών από την Αλβανία για την ύπαρξη του Συλλόγου».

Πιθανόν, να ήταν δεκτικοί σε συνεργασία, καθώς υπάρχει η ανάγκη για την ύπαρξη στήριξης από άλλους φορείς και υπηρεσίες καθώς θα μπορούν να ενημερώνονται πιο εύκολα και να τους βοηθούν σε ότι χρειάζονται.

6.2 «Ανάλυση αποτελεσμάτων από τους ειδήμονες»

6.2.1 Προφίλ ειδημόνων

Οι συνεντευξιαζόμενοι στον αριθμό τους ήταν έξι ειδήμονες . Τρεις από αυτούς είναι γεννημένοι στην Κρήτη, οι υπόλοιποι ζουν πολλά χρόνια στην Κρήτη καθώς ένας από αυτούς έχει καταγωγή από τη Ρωσία, έχει έρθει στην Ελλάδα τα τελευταία δέκα χρόνια καθώς επίσης είναι παντρεμένη στην Ελλάδα και έχει δύο παιδιά.

Αναλυτικότερα, η κα Τσαφή Γεωργία διαμένει στο Ηράκλειο, είναι Κοινωνική Λειτουργός και εργάζεται στο Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής, Καινοτόμων Δράσεων, Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των Φύλων από το 2015 καθώς επίσης έχει προϋπηρεσία είκοσι πέντε χρόνια στο ΚΕΣΑΝ Ηρακλείου, στο κομμάτι πρόληψης των εξαρτήσεων. Στο γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής έχει αναλάβει το κομμάτι της Ένταξης μεταναστών και ένα κομμάτι της ισότητας των φύλων.

Η κα Τσατσάκη Εμμανουέλα διαμένει στο Ηράκλειο ,είναι Κοινωνική Λειτουργός και εργάζεται στο γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής από το 2009 ,καθώς έχει αναλάβει το κομμάτι ένταξης των μεταναστών και υποστηρίζει σε συνεργασία με την κα Τσαφή τις δράσεις του ΣΕΜ-Π.

Ο τρίτος ειδήμονας είναι ο κος Κουτρομπής Κωνσταντίνος ο οποίος διαμένει στο Ηράκλειο είναι 20 χρόνια δικηγόρος και μέλος του δικηγορικού συλλόγου με τον ρόλο του συμβούλου του διοικητικού συμβουλίου και τέλος είναι υπεύθυνος επιτηρητής των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και με την ειδικότητα αυτή έγινε μέλος του ΣΕΜ-Π.

Η κα Λευκόχειρ Ματίνα διαμένει στην πόλη του Ηρακλείου και σπούδασε Κοινωνιολογία. Το 2003 ξεκίνησε να εργάζεται στην Διεύθυνση Αλλοδαπών και από

το 2011 έως σήμερα εργάζεται στη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης στο τμήμα κοινωνικών υποθέσεων και στηρίζει ενεργά το ΣΕΜ-Π στις δράσεις του.

Η κα Χατζημηνάς Ιρίνα, έχει καταγωγή από την Ρωσία και την Ουκρανία και είναι τα τελευταία δέκα χρόνια στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο και είναι παντρεμένη με δύο παιδιά. Έχει σπουδάσει σε Αθήνα, Ρέθυμνο, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή και Θεσσαλονίκη και έχει την ειδικότητα του δικηγόρου. Τέλος, είναι μέλος του συλλόγου των Ρωσόφωνων και με αυτή την ειδικότητα εκπροσωπεί τον σύλλογο στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων όπου είναι μέλος.

Ο τελευταίος ειδήμονας είναι ο κος Παναούσης Βασίλης ο οποίος διαμένει στο Ηράκλειο και συγκεκριμένα στην περιοχή της Αγίας Τριάδας και είναι ο αντιπρόεδρος Περιβαλλοντικού Συλλόγου Αγίας Τριάδας. Επίσης, έχει σπουδάσει διοίκηση επιχειρήσεων και μάρκετινγκ στην Ιταλία και στον Καναδά καθώς έχει διατελέσει διευθυντής σε 3 πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, είναι μέλος του ΣΕΜ-Π εκπροσωπώντας τον περιβαλλοντικό σύλλογο και στηρίζοντας τις δράσεις του ΣΕΜ-Π.

Όλοι οι ειδήμονες κατά τα έτη εργασίας τους έχουν την εμπειρία, γνώση και ευαισθητοποίηση σε μεταναστευτικά ζητήματα καθώς υποστηρίζουν και συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις του ΣΕΜ-Π. Ειδικότερα η κα Ιρίνα που είναι μετανάστρια έχει μεταναστευτικά βιώματα και εμπειρίες και οι απόψεις της πηγάζουν μέσα από την προσωπική της ζωή .

6.2.2 Πληροφορίες & στόχοι φορέα/υπηρεσίας/ συλλόγου

Σε αυτή την ενότητα αντλήθηκαν πληροφορίες για τις υπηρεσίες/φορείς/συνδέσμους. Πιο συγκεκριμένα η Δημόσια Υπηρεσία του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής, όπου εργάζονται οι δύο ειδήμονες της έρευνας μας, η κα Τσατσάκη και η κα Τσαφή, υπάγεται στην Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα καινοτόμων δράσεων, Δημόσιας Υγείας, Ισότητας των Φύλων και τα ΚΕ.ΚΟΙΦ-ΑΠΗ .Στόχος της υπηρεσίας είναι η συμβολή στην κοινωνική υποστήριξη των δημοτών και σε κοινωνικά θέματα αλλά και σε θέματα που αφορούν τους μετανάστες. Παράλληλα τον ίδιο στόχο έχει και ο Δικηγορικός Σύλλογος ,στον οποίο εργάζεται ο κος Κουτρομπής και προσπαθεί

μέσω διευθέτησης νομικών θεμάτων και συμβουλευτικής, να διευκολύνει την κοινωνική ένταξη μεταναστών στη χώρα υποδοχής. Επίσης, η κα Λευκόχειρ, κοινωνιολόγος, εργάζεται στον Δημόσιο Τομέα της Διεύθυνσης Αστικής Κατάστασης και κοινωνικών υποθέσεων το οποίο αποτελείται από τα τμήματα: Ιθαγένειας, το τμήμα Πολιτογράφησης, Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και την Γραμματεία, όπου ασχολείται κυρίως με μετανάστες που διαμένουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα και θέλουν να πάρουν την Ελληνική Ιθαγένεια και στόχος του τμήματος αποτελεί η καταγραφή των προβλημάτων και αναγκών των μεταναστών. Ο τέταρτος ειδήμονας η κα Ιρίνα Χατζημηνάς είναι μέλος του Σύλλογου των Ρωσόφωνων που λειτουργεί από το 1998 και δραστηριοποιείται κυρίως για την διατήρηση πολιτισμικών-πολιτιστικών χαρακτηριστικών όπως η δημιουργία του εθελοντικού σχολείου για την εκμάθηση της ρώσικης γλώσσας. Επίσης, ο σύλλογος των Ρωσόφωνων εκπροσωπείται στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων και συμμετέχει ενεργά στις δράσεις του. Τέλος ο Περιβαλλοντικός Σύλλογος της Αγίας Τριάδας ο οποίος είναι και αυτός μέλος του ΣΕΜ-Π, με εκπρόσωπο τον κο Παναούση Βασίλη, είναι ένας ανοικτός σύλλογος, που έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της περιοχής καθώς επίσης ασχολείται με ζητήματα ένταξης και συγκεκριμένα της ένταξης των μεταναστών που μένουν σε αυτή τη γειτονιά, καθώς αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στο σύλλογο είναι εγγεγραμμένοι μετανάστες.

Σ1Α: «Το τμήμα μας έχει πολλά τμήματα και ο στόχος του είναι να συμβάλλει στην κοινωνική υποστήριξη των δημοτών και σε κοινωνικά θέματα αλλά και σε θέματα μετανάστευσης».

Σ2: «Παροχή συμβουλευτικής στους μετανάστες και στους πρόσφυγες νομική υποστήριξη ή κατεύθυνση όσον αφορά την νομιμοποίηση του ή την διαβίωση του μέσα σε πλαίσια νόμιμα μέσα εδώ στην Ελλάδα».

Σ3: «Ασχολείται κυρίως με μετανάστες που μένουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα και θέλουν να πάρουν την Ελληνική Ιθαγένεια αλλά ουσιαστικά είναι ο ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ υπουργείου και των υπόλοιπων υπηρεσιών για κοινωνικά θέματα δηλαδή άτυπα λειτουργούν σαν κοινωνική υπηρεσία».

Σύμφωνα με τα παραπάνω , γίνεται κατανοητό πως οι ειδήμονες που επιλέχτηκαν για την έρευνα μας, έχουν εμπειρία και γνώση στα μεταναστευτικά ζητήματα ,εφόσον οι υπηρεσίες/σύλλογοι/φορείς που εργάζονται έχουν ως σκοπό την άμεση

εξυπηρέτηση μεταναστών και προσφύγων, την επίλυση προβλημάτων τους ,την κάλυψη αναγκών, τη νομική και συμβουλευτική υποστήριξη και την κοινωνική τους ένταξη , καθώς όλοι οι ειδήμονες υποστηρίζουν εμπράκτως τις δράσεις του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων.

Συνεργασία με άλλους φορείς

Όσον αφορά το ζήτημα της μετανάστευσης, η συνεργασία κρίνεται απαραίτητη εφόσον, ένα τέτοιο ζήτημα δεν θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί μέσα στα όρια ενός δήμου ή μιας κοινότητας. Οι προαναφερόμενοι σύλλογοι /υπηρεσίες/φορείς έχουν αναπτύξει συνεργασία με τον Δήμο Ηρακλείου, την Περιφέρεια Κρήτης, το Συντονιστικό Κρήτης, τους Συλλόγους μεταναστών , τον Δικηγορικό Σύλλογο, τον Ιατρικό Σύλλογο , το Δημοτικό Συμβούλιο, με εθελοντικές ομάδες , κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου , την αστυνομία και με το ΣΕΜ-Π.

Σ3 : «Με τους περισσότερους φορείς που ασχολούνται με τους μετανάστες».

Εκτιμάται ότι η κάθε υπηρεσία/ φορέας/σύλλογος χρειάζεται την σύμπραξη των υπόλοιπων φορέων που ασχολούνται με μετανάστες αλλά και του Δήμου, έτσι ώστε να δρουν συλλογικά αντιμετωπίζοντας ευκολότερα τα ζητήματα που αφορούν τους μετανάστες. Με τα λεγόμενα των ειδημόνων, φαίνεται πως υπάρχει αυτή η τάση της προσπάθειας για συνεργασία και σύνδεση των φορέων μεταξύ τους σχετικά με το μεταναστευτικό ζήτημα σε τοπικό επίπεδο.

6.2.3. Κοινωνικό κλίμα και διαφορετικότητα

Η ενότητα αυτή αφορούσε τη διερεύνηση των απόψεων των ειδημόνων για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα ,καθώς και το κοινωνικό κλίμα που επικρατεί στις σχέσεις των μεταναστών τόσο με τους ομοεθνείς τους όσο και με τους ντόπιους. Επίσης , διερευνήθηκαν οι απόψεις των ειδημόνων σχετικά με τα ζητήματα διαφορετικότητας και κατά πόσο η μετανάστευση στην Ελλάδα έχει επηρεάσει τις απόψεις των γηγενών για την συνεχή εγκατάσταση των μεταναστών και ποιες είναι οι αλληλεπιδράσεις που δημιουργούνται.

Αλλαγές στη ζωή των μεταναστών με την πάροδο των χρόνων

Σε αυτή την υποκατηγορία διερευνήθηκαν οι απόψεις των συνεντευξιζόμενων σχετικά με τις αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στη ζωή των μεταναστών. Οι πληροφορίες που συλλέξαμε είναι πως υπάρχει μία πρόοδος σχετικά

με τις δύο δεκαετίες πριν, όταν ήρθε το πρώτο μεταναστευτικό κύμα στην Ελλάδα. Η ζωή των μεταναστών έχει γίνει ευκολότερη καθώς έχουν καλύτερη εξυπηρέτηση από τις υπηρεσίες, οι ανάγκες τους γίνονται γνωστές μέσα από τις μεταναστευτικές ομάδες, τα αιτήματα για άδεια παραμονής γίνονται άμεσα αποδεκτά και τέλος, υποστηρίζεται ότι με την πάροδο του χρόνου, οι μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα, είναι σπουδαγμένοι ,γεγονός που συμβάλλει στην καλύτερη αντιμετώπιση τους από τους γηγενείς.

Σ1Β: «Έχουν αλλάξει πολλά και οι μετανάστες μεταξύ τους αλλά και οι μετανάστες με τις υπηρεσίες και με την κοινωνία».

Σ3: «Τα πράγματα έχουν γίνει ευκολότερα για την άδεια παραμονής».

Σ4: «Όσοι έρχονται τώρα είναι σπουδαγμένοι».

Επομένως εκτιμάται ,πως με την πάροδο του χρόνου οι μετανάστες άρχισαν να δρουν συλλογικά με τη δημιουργία ομάδων ,μέσω των οποίων μπορούν να διεκδικούν τα δικαιώματα τους. Αυτό συνέπεσε με την αλλαγή του τρόπου εξυπηρέτησης των υπηρεσιών, οι οποίες πλέον είναι πιο οργανωμένες με απόρροια αυτού την άμεση ανταπόκριση στα αιτήματα των μεταναστών όπως η άδεια παραμονής. Έτσι, αυτές οι θετικές αλλαγές των υπηρεσιών, αλλά και των μεταναστών, έχουν συμβάλει στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των δεύτερων. Τέλος, υποθέτουμε ότι η σύμπραξη με τους υπόλοιπους φορείς ,συμβάλει στην αλληλοενημέρωση και αλληλοϋποστήριξη μεταξύ τους για την διεκπεραίωση του κοινού στόχου των υπηρεσιών που συνεργάζονται με μετανάστες, δηλαδή της κοινωνικής τους ένταξης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στη χώρα υποδοχής.

Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ομοεθνείς τους

Σε αυτή την ενότητα διερευνήθηκαν οι απόψεις των ειδημόνων για τις σχέσεις των μεταναστών με τους ομοεθνείς τους. Ένας ειδήμονας επικεντρώθηκε κυρίως στην αλβανική κοινότητα υποστηρίζοντας πως υπήρχε πάντα το πρόβλημα συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των ομοεθνών από την Αλβανία ,αλλά παρόλα αυτά υποστηρίχτηκε επίσης πως αυτή η εικόνα της μη συνεργασίας ,έχει αλλάξει γιατί οι ομοεθνείς έχουν αρχίσει να οργανώνονται και να βρίσκουν κοινούς κώδικες επικοινωνίας.

Σ3: «Η αλβανική κοινότητα , ανέκαθεν είχε δυσκολίες στο να συντονιστεί και εκπροσωπηθεί και ήταν είχαν μεγαλύτερη ένταση μεταξύ τους δηλαδή δεν μπορούσαν να συνεργαστούν και να βρουν κάποιους ίδιους κώδικες».

Σύμφωνα με τα παραπάνω υποθέτουμε ότι οι ειδήμονες εκφράζουν τις απόψεις τους μέσα από την εργασιακή τους εμπειρία και τη συναναστροφή τους με τους μετανάστες. Εκτιμάται λοιπόν, πως η κουλτούρα της αλβανικής κοινότητας ήταν η αιτία αναδιοργάνωσης των μεταναστών στην χώρα υποδοχής. Υποθέτουμε πως η χρόνια εγκατάσταση των μεταναστών στην Ελλάδα τους οδήγησε στην επιθυμία διατήρησης των πολιτισμικών χαρακτηριστικών και της επικοινωνίας με τους ομοεθνείς τους και επομένως στη δημιουργία μεταναστευτικών ομάδων μέσα από τις οποίες οι ομοεθνείς θα αλληλεπιδρούν και θα αναπτύσσουν διαπροσωπικές σχέσεις .

Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ντόπιους και την ευρύτερη κοινότητα

Οι απόψεις σχετικά με το κοινωνικό κλίμα της ζωής των μεταναστών στην Ελλάδα, δίστανται καθώς κάποιοι ισχυρίζονται ότι η κοινωνία τους αποδέχεται για λόγους οικονομικούς και άλλοι πως η συνύπαρξη γηγενών και μεταναστών συμβάλλει στην προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων με ίσες ευκαιρίες για όλους. Υποστηρίχθηκε πως οι μετανάστες είναι επιφυλακτικοί απέναντι στην χώρα υποδοχής αλλά παρόλα αυτά είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με τους ντόπιους όταν χρειαστεί. Οι ειδήμονες από την εμπειρία τους έχουν παρατηρήσει πως η επικοινωνία των μεταναστών με τους ντόπιους στην επαρχία είναι διαφορετική από αυτή της πόλης και πως η σχολική μονάδα και τα παιδιά δεύτερης γενιάς αποτελούν τον συνδετικό κρίκο με τους ντόπιους. Ακόμα υποστηρίζεται πως οι Έλληνες έχουν σπεύσει αθρόα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης όπως η συλλογή πρώτων ειδών βοήθειας για τους πρόσφυγες και άλλες παρόμοιες ενέργειες. Παρόλα αυτά, ειπώθηκε ακόμα πως οι μετανάστες φαίνονται να είναι δύσπιστοι και επιφυλακτικοί προς την χώρα υποδοχής.

Σ1Α. «Η ανθρώπινη συνύπαρξη δείχνει να είναι οικονομική εκμετάλλευση , μπορεί να μην τους διώχνουμε αλλά δεν τους αποδεχόμαστε».

Σ1Β: « Τώρα η συνύπαρξη αποκτά αυτή τη σύνδεση με τα ανθρώπινα δικαιώματα».

Σ2: «Σε δράσεις υπέρ των μεταναστών- προσφύγων οι Έλληνες έχουν σπεύσει αθρόα- δίνοντας τρόφιμα, χρήματα και ρούχα»

Σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτιμάται ότι υπάρχει μία άνιση σχέση μεταξύ των γηγενών με τους μετανάστες , για οικονομικούς κυρίως λόγους ,καθώς επίσης διακρίνεται μία σχέση εξουσίας των γηγενών προς τους μετανάστες. Από την πλευρά των μεταναστών διακρίνεται μια επιφυλακτικότητα και δυσπιστία που υποθέτουμε πως οφείλεται στη διαφορετική κουλτούρα και στον διαφορετικό τρόπο ζωής των πολυπολιτισμικών ομάδων, αλλά και στο φόβο για το αν θα μπορέσουν να γίνουν αποδεκτοί στην κοινωνία έχοντας μία καλύτερη ζωή από αυτή της χώρας προέλευσης τους. Στον αντίποδα των όσων ειπώθηκαν ,είναι η ευαισθητοποίηση και διάθεση των ντόπιων στις κοινωνικές εκδηλώσεις της πόλης για την συλλογή πρώτων ειδών ανάγκης για τους πρόσφυγες, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του ντόπιου πληθυσμού σε μεταναστευτικά θέματα. Επομένως, εκτιμάται ότι η συνύπαρξη του ντόπιου με τον μετανάστη σε τέτοιες εκδηλώσεις προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα εφόσον όλοι γνωρίζουν τον σκοπό της συνάθροισης και συμβάλλουν σε αυτόν. Ακόμα, ένα επιχείρημα που δόθηκε είναι η συνύπαρξη των παιδιών μεταναστών δεύτερης γενιάς με των γηγενών. Άρα, υποθέτουμε πως η δεύτερη γενιά είναι το σημείο εκκίνησης της συνύπαρξης μεταναστών και ντόπιων και ο συνδεδετικός κρίκος.

Απόψεις για την στάση της κοινότητας στο ζήτημα της μετανάστευσης

Σε αυτήν την υποκατηγορία οι συνεντευξιαζόμενοι εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με την ευαισθητοποίηση και ανταπόκριση του ντόπιου πληθυσμού σε ζητήματα που αφορούν τους μετανάστες εκφράζοντας πως οι ντόπιοι έχουν δείξει φανερά την ευαισθητοποίηση τόσο σε μεταναστευτικά όσο και σε προσφυγικά ζητήματα με την δημιουργία ομάδων εθελοντών και την αλληλεγγύη τους στους πρόσφυγες.

Σ1B: «Επίσης βλέπω πως στην τοπική κοινότητα δεν είχαμε εθελοντές και τώρα υπάρχουν ανεξάρτητες ομάδες που κάνουν ανεξάρτητα πράγματα μόνοι τους».

Σ2: «Σε δράσεις υπέρ των μεταναστών- προσφύγων οι Έλληνες έχουν σπεύσει αθρόα- δίνοντας τρόφιμα, χρήματα και ρούχα».

Εκτιμάται λοιπόν πως η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση του ελληνικού πληθυσμού μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε μία κατάσταση οικονομικής κρίσης ,η οποία έχει αλλάξει την νοοτροπία των ντόπιων σε θέματα που αφορούν την επιβίωση ,με απόρροια αυτού την ανάγκη για κοινή συνύπαρξη και αλληλεγγύη. Τέλος, μπορεί να ειπωθεί πως τα προγράμματα ενημέρωσης ,ευαισθητοποίησης καθώς και οι δράσεις της κοινότητας για τα μεταναστευτικά ζητήματα έχουν συμβάλλει θετικά σε αυτή την αλληλεγγύη.

Στάσεις -αντιλήψεις των συνεντευξιαζόμενων για την διαφορετικότητα τον ρατσισμό, τα στερεότυπα και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών

Σε αυτή την ενότητα οι συνεντευξιαζόμενοι εξέφρασαν τις αντιλήψεις τους για την διαφορετικότητα ,τα στερεότυπα και τον ρατσισμό που υπάρχουν στην Ελλάδα, αλλά και τους λόγους που επηρεάζουν την κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Οι συνεντευξιαζόμενοι έχουν απαντήσει πως ναι μεν υπάρχει μία πρόοδος όσον αφορά τα στερεότυπα στην κοινωνία, αλλά δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως. Επίσης εκφράστηκαν οι απόψεις πως συμβάντα ρατσισμού πολλές φορές δεν αποκαλύπτονται διότι η αντιμετώπιση αυτών μέσω νομικών διαδικασιών είναι δυσχερέστερη και για το θύμα αλλά και τον θύτη και αναφέρθηκε ακόμα, ότι παρόλο που δεν αποκαλύπτονται, υπάρχουν σε μικρότερο βαθμό πλέον και συνήθως ασυνείδητα και λεκτικά. Ακόμα, οι ειδήμονες ισχυρίζονται πως συγκριτικά με τις προηγούμενες δεκαετίες, τα φαινόμενα του ρατσισμού έχουν μειωθεί και σε αυτό έχει συμβάλει σημαντικά η συναναστροφή των ντόπιων με τους μετανάστες . Επίσης , αξιολογημένη είναι η άποψη ότι το διαφορετικό έχει πολλές έννοιες και ότι στην περίπτωση των μεταναστών υπάρχει περισσότερος σεβασμός και αποδοχή από ότι σε διεμφυλικά άτομα. Ακόμη, εκφράστηκαν οι απόψεις ότι η Ελλάδα που θεωρείται φιλόξενη χώρα έχει αποδεχτεί σε μεγάλο βαθμό τους μετανάστες ,όπως επίσης μεγάλο ποσοστό Ελλήνων έχουν σεβασμό και δείχνουν επανειλημμένως την αλληλεγγύη τους σε μετανάστες και πρόσφυγες. Ακόμη, οι ειδήμονες μας ανέφεραν πως όσο περνάει ο καιρός , ο τρόπος αντίληψης των γηγενών αλλάζει και αποδέχονται τους μετανάστες όλο και περισσότερο . Τονίστηκε πως σε αυτό οφείλονται τα προγράμματα για τη διαφορετικότητα στα σχολεία καθώς και η συνύπαρξη των παιδιών των ντόπιων με τα παιδιά δεύτερης γενιάς μεταναστών. Τέλος, υποστηρίχτηκε πως η κοινή συνύπαρξη συμβάλλει στην προάσπιση των

ανθρώπων δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών για όλους.

Σ1Α: «Το διαφορετικό έχει πολλές έννοιες. Είναι αρκετά μικρό το ποσοστό αυτό της αποδοχής της διαφορετικότητας ως προς τον εθνικό χαρακτήρα. Σε άλλα θέματα η τοπική κοινωνία είναι σκληρή όπως στο τρανσέξουαλ».

Σ1Α: «Αρχίζει και αλλάζει η εικόνα, ο τρόπος αντίληψης της συνύπαρξης των γηγενών με τους μετανάστες κι αυτό έχει συμβάλει η διαχείριση προγραμμάτων για την διαφορετικότητα μέσα στα σχολεία ειδικά οι μετανάστες δεύτερης γενιάς δηλαδή τα παιδιά που γεννήθηκαν εδώ και συνυπάρχουν με τα παιδιά των Ελλήνων κατοίκων έχουν συμβάλει πάρα πολύ η συνύπαρξη αυτών των παιδιών σε κοινούς χώρους, αλλάξει κι η εικόνα των ενηλίκων πια γηγενών απέναντι στους μετανάστες».

Σ2: «Κρυφός ο αριθμός ρατσιστικών φαινομένων γιατί πολλές φορές και δύο πλευρές δεν επιδιώκουν να χαρακτηριστεί το συμβάν ως ρατσιστικό καθώς η αντιμετώπιση με αυτόν τον ποινικό χαρακτηρισμό είναι δυσχερέστερη».

Σ5: «Το ρατσιστικό πρόβλημα στην Ελλάδα έχει αλλάξει καθώς υπάρχει συναναστροφή με τους ξένους».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, υποθέτουμε πως οι ειδήμονες μέσα από την εργασιακή τους εμπειρία και με την συναναστροφή τους με μετανάστες εξυπηρετούμενους, γνωρίζουν καλύτερα τι επικρατεί στην τοπική κοινωνία. Εκτιμάται, πως η θετική αλληλεπίδραση των ντόπιων με τους μετανάστες συμβάλει στη γνωριμία των λαών μεταξύ τους, στη συνεργασία και στην επικοινωνία με απώτερο σκοπό τον σεβασμό και την αποδοχή τους. Ο φόβος για το διαφορετικό λοιπόν, μπορεί να καταπολεμηθεί με την καθημερινή συναναστροφή με άτομα με διαφορετική κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα και με την συνεχής επικοινωνία μεταξύ του ντόπιου και του μετανάστη. Η αναφορά προς τον σεβασμό στους μετανάστες και η έλλειψη αυτού σε διεμφυλικά άτομα, υποθέτουμε ότι συμβαίνει λόγω έλλειψης παιδείας και σωστής ενημέρωσης για τέτοιου είδους θέματα καθώς και στο γεγονός ότι οι μετανάστες με την πάροδο των χρόνων εντάσσονται όλο και περισσότερο στην κοινωνία και οι Έλληνες έχουν ενημερωθεί και ευαισθητοποιηθεί σε μεταναστευτικά ζητήματα. Ακόμα, μπορεί να ειπωθεί ότι κοινωνία έχει διοργανώσει πολλές δράσεις για τα θέματα μετανάστευσης με απόρροια αυτού ένα μέρος του πληθυσμού να είναι ενημερωμένο και

ευαισθητοποιημένο για τα θέματα αυτά, τα οποία αποπνέουν τον σεβασμό και την αποδοχή προς τους μετανάστες. Τέλος, εκτιμάται λοιπόν πως τα προγράμματα για το σεβασμό στη διαφορετικότητα στα σχολεία έχουν συμβάλει στη βελτίωση των σχέσεων ντόπιων και μεταναστών με συνδυαστικό κρίκο τα παιδιά τους και αρχίζει η διαδικασία της κοινής συνύπαρξης και της επικοινωνίας των διαφορετικών πολιτισμών και έτσι, η εικόνα αλλαγής της αντίληψης της κοινότητας μπορεί να οφείλεται στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από τους κοινωνικούς φορείς και υπηρεσίες οι οποίες με την σειρά τους είναι πιο ευαισθητοποιημένες και οργανωμένες.

6.2.4. Ζητήματα-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες

Δυσκολίες και προβλήματα μεταναστών

Σε αυτήν την υποκατηγορία συλλέχθηκαν πληροφορίες για τις ενδεχόμενες δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι μετανάστες στην χώρα υποδοχής. Αρκετοί από τους ειδικούς, ανέφεραν ως κύριο πρόβλημα την εύρεση εργασίας για την κάλυψη βιοποριστικών αναγκών. Επίσης, έγινε λόγος και για τις υπηρεσίες στις οποίες επικρατεί η γραφειοκρατία με τα δικαιολογητικά αλλά και η ανάγκη σωστής πληροφόρησης των μεταναστών σε θέματα που τους απασχολούν. Επιπροσθέτως, επισημάνθηκε σα δυσκολία η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής η οποία είναι εφόδιο για την επικοινωνία τόσο με τους κατοίκους της περιοχής όσο και τους ειδήμονες που τους εξυπηρετούν. Τέλος, παρουσιάστηκε και το πρόβλημα της μη διδασχής της μητρικής γλώσσας των μεταναστών η οποία υποδηλώνει την ανάγκη της διατήρησης των πολιτισμικών χαρακτηριστικών της κάθε μεταναστευτικής ομάδας.

Σ1Α: «Υπάρχουν πολλές ανάγκες σωστής πληροφόρησης πρώτης υποδοχής».

Σ1Β: «Πολλά δικαιολογητικά και να μην τα έχουν όλα οι μετανάστες και να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν».

Σ2: «Μη διδασχή της μητρικής του γλώσσας», «Δυσκολότερη προσέγγιση στις δημόσιες υπηρεσίες λόγω γλώσσας- δυσκολότερη πρόσβαση».

Σ3: «Το θέμα εργασίας είναι πολύ σημαντικό γιατί δεν μπορούν να καλύψουν βασικές ανάγκες».

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, σύμφωνα με τα λεγόμενα των ειδημόνων, το κύριο πρόβλημα των μεταναστών είναι η εύρεση εργασίας. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια βιώνει την οικονομική κρίση, η οποία έχει επιβαρύνει τόσο τους ντόπιους όσο και τους μετανάστες. Επομένως μπορεί να ειπωθεί πως η εύρεση εργασίας είναι ένα από τα κοινά προβλήματα των μεταναστών και των Ελλήνων. Ακόμα, πολλοί από τους μετανάστες δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και υποθέτουμε πως απόρροια αυτού είναι η δύσκολη πρόσβαση στις υπηρεσίες εξυπηρέτησης τους, όπως επίσης και η επικοινωνία και συναναστροφή τους με τους ντόπιους. Ακόμα μπορεί να εκτιμηθεί πως αυτό ίσως να οφείλεται από την μία πλευρά στο ότι δε δημιουργούνται προγράμματα δια βίου μάθησης για τους μετανάστες, ή ακόμα και ότι οι υπηρεσίες του κάθε Δήμου δεν οργανώνονται για τη δημιουργία προγραμμάτων και από την άλλη, ότι οι μετανάστες δεν έχουν πάντα πλήρη ενημέρωση για τα προγράμματα που δημιουργούνται για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Επιπρόσθετα, το πρόβλημα της μη διδασχής της μητρικής γλώσσας, υποθέτουμε ότι μπορεί να συμβαίνει επειδή δεν υπάρχουν αρκετοί σύλλογοι μεταναστευτικών ομάδων στην χώρα υποδοχής γεγονός που δε συμβάλλει στη διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Τέλος, πρόβλημα αποτελούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες για την απόκτηση ιθαγένειας και άδειας διαμονής. Αυτό πιθανώς να οφείλεται στο γεγονός ότι για την παραχώρηση άδειων διαμονής και απόκτησης ιθαγένειας, τα αιτήματα είναι περισσότερα από το προσωπικό των υπηρεσιών καθώς επίσης οι γραφειοκρατικές διαδικασίες οι οποίες είναι απαραίτητες για την καταγραφή των στοιχείων των εξυπηρετούμενων, αυξάνουν τον χρόνο ανταπόκρισης στα ζητήματα αυτά.

Στάσεις -αντιλήψεις ειδημόνων για τα αίτια δυσκολιών

Σε αυτή την υποκατηγορία οι ειδήμονες εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με τους λόγους που οδηγούν στον ρατσισμό προς τους μετανάστες και κατά συνέπεια στην δυσκολία της ένταξής τους. Οι συνεντευξιαζόμενοι που απάντησαν, ανέφεραν ότι η έλλειψη παιδείας, σεβασμού, σωστής διαπαιδαγώγησης και έλλειψη επικοινωνίας οδηγεί σε φαινόμενα ρατσισμού. Επιπροσθέτως, οι ειδήμονες υποστήριξαν πως η έλλειψη παιδείας οδηγεί στα φαινόμενα στερεοτυπικών αντιλήψεων και ρατσισμού, με απόρροια αυτού, να εκδηλώνονται συχνά φαινόμενα μη σεβασμού απέναντι στο διαφορετικό.

Σ2: «Η έλλειψη παιδείας του ελληνικού πληθυσμού με αποτέλεσμα να

εκδηλώσουν μη ευγενική συμπεριφορά προς τους μετανάστες».

Σ5: «Έλλειψη παιδείας και σωστής διαπαιδαγώγησης».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορεί να εκτιμηθεί πως οι θεσμοί μπορούν να συμβάλουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας με σκοπό να εδραιωθεί ο σεβασμός προς την διαφορετικότητα. Επίσης, εκτιμάται πως ο θεσμός της οικογένειας και του σχολείου, που έχουν πρωταρχικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας μπορούν να βοηθήσουν στην εξάλειψη του ρατσισμού και των στερεοτυπικών αντιλήψεων και στην προώθηση του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Προβλήματα/δυσκολίες μεταναστών της αλβανικής κοινότητας

Σε αυτή την υποκατηγορία οι συνεντευξιαζόμενοι σύμφωνα με την εμπειρία τους , ανέφεραν την άποψη τους σχετικά με τις δυσκολίες-προβλήματα της ζωής των μεταναστών από την Αλβανία στην ελληνική κοινότητα. Κάποιοι από αυτούς μας ανέφεραν ότι η μεταναστευτική κοινότητα της Αλβανίας έχει ξεπεράσει το πρόβλημα της ένταξης στην κοινωνία καθώς έχουν λύσει τα βιοποριστικά τους ζητήματα. Τέλος, αναφέρθηκε ότι τα ρατσιστικά φαινόμενα έχουν μειωθεί απέναντι στη συγκεκριμένη ομάδα.

Σ1Α: «Εγώ δεν βλέπω δυσκολία ένταξης της συγκεκριμένης μεταναστευτικής κοινότητας , των Αλβανών, τώρα πια νομίζω ότι έχει αρθεί αυτή η δυσκολία».

Σ1Β: «Οι Αλβανοί έχουνε λύσει οι πιο πολλοί τα βιοποριστικά τους ζητήματα από τους».

Σ2 : «Τα προβλήματα έχουν μειωθεί.» , «Υπάρχουν ρατσιστικά φαινόμενα αλλά έχουν μειωθεί σε σημαντικό βαθμό».

Από τα παραπάνω μπορεί να ειπωθεί ότι η αλβανική κοινότητα μέσα σε δύο δεκαετίες κατάφερε να ενταχθεί στην κοινωνία λύνοντας τα βιοποριστικά της προβλήματα, μειώνοντας ταυτόχρονα τα φαινόμενα ρατσισμού και τις κοινωνικές διακρίσεις. Έτσι , υποθέτουμε ότι αυτά έχουν αμβλυνθεί λόγω των αλληλεπιδράσεων των ντόπιων με τους μετανάστες, στον βαθμό σεβασμού απέναντι στους δεύτερους και τέλος λόγω των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από την κοινότητα.

Αντίληψη ειδημόνων για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την αλβανική κοινότητα

Οι ειδήμονες σε αυτή την υποκατηγορία εξέφρασαν την γνώμη τους για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την Αλβανία. Υποστηρίχτηκε πως οι μετανάστες που είναι χρόνια στην Ελλάδα έχουν ενταχθεί πλήρως στην κοινωνία και σε αυτό συνέβαλε η ένταξη της 2ης γενιάς στο σχολείο. Αναφέρθηκε επίσης το φαινόμενο της διεκδίκησης της Ελληνικής Ιθαγένειας όπως επίσης για την 2η γενιά ειπώθηκε ότι δε γνωρίζουν τη μητρική τους γλώσσα και πως τα παιδιά που μεγαλώνουν στην Ελλάδα την θεωρούν πατρίδα τους. Επιπροσθέτως, εκφράστηκε η άποψη ότι η πλειονότητα της κοινωνίας έχει αποδεχθεί τους μετανάστες από την Αλβανία καθώς οι ίδιοι είναι πλέον πιο προσεχτικοί στη συμπεριφορά τους και προσπαθούν να νομιμοποιούνται.

Σ3: «Πάρα πολλοί από αυτούς βέβαια διεκδικούν να πάρουν την Ελληνική Ιθαγένεια, έτσι πάρα πολλοί από αυτούς είναι ομογενείς, πάρα πολλοί από αυτούς πλέον γίνονται Έλληνες και πάρα πολλά παιδιά πλέον είναι Έλληνες. Θα φτάσουμε σε ένα σημείο πλέον που τα περισσότερα παιδιά πλέον των υπηκόων Αλβανίας και γενικότερα των μεταναστών θα έχουν την Ελληνική Ιθαγένεια, λόγω σχολείου, λόγω γέννησης».

Σ2: «Τα παιδιά που έχουν γεννηθεί εδώ στην Ελλάδα φοίτησαν σε ελληνικά σχολεία και σε ελληνικά πανεπιστήμια, θεωρούν πατρίδα τους περισσότερο την Ελλάδα παρά την Αλβανία».

Από τα παραπάνω μπορεί να ειπωθεί πως οι μετανάστες από την Αλβανία έχουν ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία και ίσως ένας από τους συνδετικούς κρίκους είναι η δεύτερη γενιά των μεταναστών. Κάνοντας λόγο οι ειδήμονες για την αύξηση του αριθμού απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας από τους μετανάστες, εκτιμάται πως ειπώθηκε αυτό λόγω της εργασιακής τους εμπειρίας, και επίσης ίσως να γνωρίζουν καλύτερα τον αριθμό των αιτήσεων για την ιθαγένεια και τέλος εκτιμάται πως η ελληνική ιθαγένεια είναι το μέσο για την αποδοχή και τον σεβασμό της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στους μετανάστες.

Απόψεις ειδημόνων για τους τρόπους ένταξης των μεταναστών

Σε αυτή την υποκατηγορία εκφράστηκαν οι απόψεις των ειδημόνων για το πως μπορεί να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Εκφράστηκε η άποψη πως

η κοινωνική ένταξη των μεταναστών λόγω της χρόνιας παραμονής στη χώρα υποδοχής ,μπορεί να επιτευχθεί με την σύζευξη μετανάστη με γηγενή. Άλλος ένας τρόπος ένταξης είναι οι εθνοτικές ομάδες που δημιουργούν οι μετανάστες στην χώρα υποδοχής μέσω των οποίων έχουν άμεση επαφή με τις υπηρεσίες της κοινότητας.

Σ4: «Η ίδια καλή εγκατάσταση λόγω γάμου με Έλληνα έχει μετανάστες και ντόπιους που συζούν μαζί».

Σ5: «Εμείς δηλαδή έχουμε δει αρκετούς να συνεργάζονται, είναι βέβαια ανάλογα με την...εεε εθνικότητα του καθενός, έχουν αποκτήσει και τους συλλόγους ,μετά οι σύλλογοι μεταξύ τους ή οι εθνικότητες μεταξύ τους να έρχονται σε επαφές για να μπορούν να ενταχθούν στον φορέα...σε αυτό το κράτος που τους φιλοξενεί. Παραδείγματος χάριν και να δούνε ξέρεις κάτι, εμείς είμαστε εδώ πέρα, με φιλοξενεί αυτό, εδώ θα ενταχθούμε εεε μπορεί να γίνουμε επαφές και να παντρευτούν και άνθρωποι του εξωτερικού, δηλαδή οι μετανάστες με ντόπιους».

Από τα παραπάνω, μπορεί να εκτιμηθεί ότι οι μετανάστες μπορούν να γίνουν άμεσα αποδεκτοί και να ενταχθούν εάν έχουν παντρευτεί γηγενή. Επίσης, η δεύτερη και τρίτη γενιά που έχει γεννηθεί και μεγαλώσει στη χώρα υποδοχής έχει πολλές πιθανότητες να παντρευτεί κάποιον ντόπιο και ίσως αυτό να δείχνει πως η κοινωνική ένταξη της δεύτερης και τρίτης γενιάς είναι ευκολότερη από αυτής της πρώτης. Τέλος, η δημιουργία εθνοτικών ομάδων μπορεί να συμβάλλει στη συνύπαρξη και διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών και τέλος στην άμεση επαφή με τις υπηρεσίες της κοινότητας.

6.2.5. Προτάσεις αντιμετώπισης ζητημάτων-ενεργοποίησης

Η θεματική ενότητα των προτάσεων αντιμετώπισης ζητημάτων-ενεργοποίησης ,αποσκοπούσε στην έκφραση των αντιλήψεων των ειδημόνων για τους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικοί φορείς, υπηρεσίες και σύλλογοι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων και στον σεβασμό στη διαφορετικότητα. Επίσης, κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις απόψεις τους σχετικά με την λειτουργία της Ένωσης Αλβανών και πως θα επωφεληθεί η αλβανική κοινότητα μέσα από αυτή.

Προτάσεις για επίλυση προβλημάτων και εξάλειψη στερεοτύπων-συμβολή κοινωνικών φορέων

Η υποκατηγορία αυτή είχε ως σκοπό τις προτάσεις των ειδημόνων για το πως μπορούν οι κοινωνικοί φορείς να συμβάλουν στην εξάλειψη στερεοτυπικών αντιλήψεων. Μελετώντας τις συνεντεύξεις, μας δόθηκε η πληροφορία πως οι ειδήμονες θεωρούν τη σύμπραξη των κοινωνικών φορέων πολύ σημαντική και καρποφόρα καθώς και τη συνεργασία τους με το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων του οποίου η λειτουργία και η συμβολή στην πόλη του Ηρακλείου κρίνεται αναγκαία . Ακόμα, υποστηρίχτηκε πως οι κοινωνικές υπηρεσίες οφείλουν να είναι στη διάθεση των μεταναστών να εξυπηρετούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα αιτήματά τους, να συμβάλουν στην προώθηση αυτών στο δημοτικό συμβούλιο και να συνεργάζονται έτσι ώστε να διοργανώνονται δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στην κοινότητα. Επίσης, μέσα από τις συνεντεύξεις μας δόθηκε η πληροφορία πως η σχολική κοινότητα πρέπει να καλλιεργήσει πνευματικά τους μαθητές γιατί όλα ξεκινούν από την παιδεία η οποία συμβάλει στην διαμόρφωση του χαρακτήρα των παιδιών. Τέλος, αναγκαία κρίνεται η οργάνωση της πολιτείας σε θέματα μετανάστευσης όπως η ανάπτυξη προγραμμάτων βοήθειας, επαγγελματικού προσανατολισμού, η διδαχή της μητρικής γλώσσας των μεταναστών και τα προνοιακά επιδόματα .

Σ1B: «Υπάρχουν αυτές οι συμπράξεις των φορέων που μπορούν να γίνουν πάρα πολλά πράγματα και είναι πολύ σημαντικές και στο Σ.Ε.Μ υπάρχει αυτή η σύμπραξη των φορέων».

Σ2: «Τα ελληνικά σχολεία να δίνουν στη νέα γενιά την κατεύθυνση του πολιτισμού και του αλτρουισμού και να φτιάχνουν χαρακτήρες συγκροτημένους και με ανοιχτό πνεύμα».

Σ3: «Θεωρώ ότι το ΣΕΜ είναι ένας πάρα πολύ σημαντικός θεσμός, ο οποίος πρέπει να συνεχίσει».

Σύμφωνα με τα παραπάνω εκτιμάται πως οι φορείς οι υπηρεσίες και οι σύλλογοι πρέπει να αρχίσουν να συνεργάζονται και να δρουν συλλογικά. Με τη σύμπραξη των φορέων, υπηρεσιών και συλλόγων θα ευαισθητοποιηθούν και θα ενεργοποιηθούν όλοι έτσι ώστε να δράσουν συλλογικά με έναν κοινό σκοπό την καλύτερη ζωή των μεταναστών, είτε με την δημιουργία σχολείων εκμάθησης μητρικής γλώσσας είτε

με προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού. Ακόμη, εκτιμάται πως η δημιουργία καλλιεργημένων προσωπικοτήτων με την συμβολή της σχολικής κοινότητας θα βοηθήσει στην αποδοχή της διαφορετικότητας, αλλά και στην πρόληψη και αντιμετώπιση στερεοτυπικών αντιλήψεων . Τέλος ,μπορεί να ειπωθεί πως η συνεργασία των κοινωνικών φορέων με υπηρεσίες και με συλλόγους μεταναστών είναι απαραίτητη διότι με αυτόν τον τρόπο υποστηρίζουν, ενημερώνουν ,συμβουλεύουν ο ένας τον άλλον και μπορούν να βρουν από κοινού λύσεις για ζητήματα που αφορούν τους μετανάστες και να διοργανώσουν δράσεις ευαισθητοποίησης στην κοινότητα.

Απόψεις ειδήμονα για τα οφέλη της ύπαρξης της ένωσης αλβανών ηρακλείου

Σε αυτή την υποκατηγορία εκφράστηκε η άποψη πως η ύπαρξη ενός συλλόγου είναι πολύ σημαντική διότι μέσα στην ομάδα ακούγονται τα προβλήματα όλων των μελών, μπορούν να εκπροσωπηθούν και τέλος η διαδικασία διεκδίκησης των δικαιωμάτων είναι ευκολότερη.

Σ3: «Θεωρώ πρώτα απ' όλα όταν οργανώνονται σε συλλόγους είναι σημαντικό γιατί, ακούνε τα προβλήματα των συμπολιτών τους έτσι, οπότε μπορούν να τα μεταφέρουν σε μένα σε σας, ότι το μεταφέρουν απευθείας σε δημοτικούς συμβούλους έτσι, ότι ακούγεται στο δημοτικό συμβούλιο του δήμου δηλαδή πλέον αποκτά ακούγεται η φωνή τους προς τα πάνω», «Το ότι οργανώνονται φυσικά και το σημαντικό είναι βέβαια ποιος τους εκπροσωπεί . Αν δεν εκπροσωπηθούν δεν μπορούν να διεκδικήσουν και έτσι είναι δηλαδή όλοι σε συλλόγους ανήκουμε όλοι εκπροσωπούμαστε όλοι για να μπορούμε να διεκδικήσουμε κάτι».

Εκτιμάται πως η συλλογική δράση είναι αποτελεσματικότερη από την ατομική καθώς η εκπροσώπηση των αιτημάτων των μελών μπορούν να παρουσιαστούν στο δημοτικό συμβούλιο και να παρθούν από κοινού αποφάσεις.

Προτάσεις και κινήσεις για την Ένωση Αλβανών Ηρακλείου

Στην τελευταία ενότητα προτάθηκαν από τους ειδήμονες τρόποι για την λειτουργία της Ένωσης αλλά και το ποιος θα είναι ο ρόλος των μελών μέσα σε αυτήν.

Συζητώντας με τους ειδήμονες, οι περισσότεροι πρότειναν ότι πρώτο και σημαντικό βήμα είναι να γνωστοποιηθεί η Ένωση και στην υπόλοιπη μεταναστευτική ομάδα των Αλβανών προτείνοντας τρόπους ενημέρωσης όπως : μέσα κοινωνικής δικτύωσης , στο ραδιόφωνο, με ανακοινώσεις σε εφημερίδες. Επίσης, επόμενο βήμα που προτάθηκε και κρίνεται αναγκαίο είναι η εύρεση χώρου εστίασης της Ένωσης που υποδηλώνει την ταυτότητα της αλβανικής κοινότητας. Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, παρατηρήθηκε πως όλοι οι ειδήμονες εξέφρασαν την ανάγκη συλλογικότητας των μειονοτικών ομάδων για την διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους αλλά και τη διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους. Για το τελευταίο , προτάθηκαν δράσεις γνωστοποίησης της Ένωσης και ευαισθητοποίησης όπως παραδοσιακοί χοροί ή παραδοσιακή κουζίνα. Με αυτόν τον τρόπο όπως ανέφεραν οι ειδήμονες ο στόχος θα είναι διττός, εφόσον από την μία πλευρά θα γνωστοποιηθεί η Ένωση και στα υπόλοιπα μέλη της αλβανικής κοινότητας και από την άλλη θα υπάρξει η προβολή των ηθών και εθίμων με απώτερο σκοπό την συνύπαρξη και συναναστροφή του ντόπιου πληθυσμού με τον μετανάστη. Επιπροσθέτως από πολλούς ειδήμονες εκφράστηκε η αναγκαιότητα της λειτουργίας του εθελοντικού σχολείου για την εκμάθηση της αλβανικής γλώσσας , η προβολή της αλβανικής κοινότητας με σκοπό την διατήρηση των πολιτιστικών, ιστορικών, παραδοσιακών και λαογραφικών στοιχείων που συνδέονται με την Αλβανία. Ακόμη ,οι ειδήμονες θεωρούν σημαντικό ότι η Ένωση πρέπει να συμμετέχει στις τοπικές δράσεις και να έχει ενεργό ρόλο καθώς μέσω της συλλογικότητας τους μπορούν επίσης να γνωστοποιούν τα αιτήματα τους στο δημοτικό συμβούλιο. Επιπροσθέτως, αναφέρθηκε πως με την λειτουργία της Ένωσης και τον ενεργό ρόλο των μελών του θα πρέπει να διεκδικείται η συνεχής ενημέρωση για τους νόμους που αφορούν τις μεταναστευτικές κοινότητες και να διεκδικούν τα δικαιώματα τους και να βρίσκουν λύσεις μέσω αυτών. Τέλος, μελετώντας τις απόψεις των ειδημόνων προκύπτει η ανάγκη αλληλοϋποστήριξης των συλλόγων μεταξύ τους για συνεργασία και ανταλλαγή εμπειριών καθώς και η δημιουργία συλλογικών δράσεων. Επίσης σημαντική κρίνεται η υποστήριξη σε μεταναστευτικές ομάδες που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικής ένταξης και αυτοοργάνωσης.

Σ1Β: «Θεωρώ πολύ σημαντικό να γίνει αυτή η διασύνδεση», «Θα μπορούσαν να προσφέρουν μια χείρα βοήθειας στους Σύριους», «Να ξεκινήσει η διεκδίκηση χώρου που δίνει μία ταυτότητα».

Σ2: «Διατήρηση των πολιτιστικών, ιστορικών, παραδοσιακών και λαογραφικών στοιχείων που συνδέονται με την Αλβανία.», «Να δείχνουν κατευθύνσεις, να ενημερώνονται για τους νόμους που αφορούν την παραμονή τους εδώ στην Ελλάδα».

Σ3: «θεωρώ πολύ σημαντικό να γίνει το αλβανικό σχολείο θεωρώ ότι πρέπει να ξέρουν την μητρική τους γλώσσα δεν πρέπει να χάνουν τα δικά τους στοιχεία».

Σ5: «Να ακούγονται οι απόψεις του συλλόγου», «Να αναδεικνύει ο σύλλογος τα προβλήματα.», «Διεκδίκηση λύσεων μέσω νόμιμων τρόπων».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτιμάται πως η γνωστοποίηση της Ένωσης κρίνεται αναγκαία διότι ο πληθυσμός της αλβανικής κοινότητας είναι μεγαλύτερος του αριθμού των εγγεγραμμένων μελών της . Αυτό ίσως σημαίνει πως η πληροφορία της λειτουργίας της Ένωσης δεν έχει διοχετευτεί σωστά και ίσως χρειάζεται τα μέλη να ενεργοποιηθούν για την γνωστοποίηση και διεύρυνση της. Μπορεί ακόμη, να ειπωθεί πως η εμπειρία των ειδημόνων μας δείχνει ότι υπάρχει η ανάγκη της διατήρησης των πολιτιστικών -πολιτισμικών χαρακτηριστικών και η προβολή αυτών από τους Αλβανούς με απώτερο σκοπό τη γνωστοποίηση, τη διερεύνηση και την ανάπτυξη επικοινωνίας με τους ντόπιους. Σύμφωνα με αυτό ,υποθέτουμε λοιπόν πως τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας των ειδημόνων τους έχουν αποδείξει πως οι ανάγκες των μεταναστών είναι αρκετές και πως δεν υπάρχει τρόπος για την έκφραση αυτών. Για αυτό κρίνεται αναγκαίο η αυτοοργάνωση των μεταναστών σε σύλλογο έτσι ώστε να καταγράφονται οι ανάγκες των μελών και να εκπροσωπούνται στην τοπική κοινωνία. Μπορούμε ακόμη, να υποθέσουμε πως από την εμπειρία των ειδημόνων προκύπτει η ανάγκη διασύνδεσης των μεταναστευτικών ομάδων για την αλληλοϋποστήριξη ,αλληλοενημέρωση και συνεργασία έτσι ώστε να μπορέσουν να αυτοοργανωθούν όλες οι ομάδες . Υπάρχουν ομάδες όπως οι Σύριοι όπου χρήζουν βοήθειας σε θέματα βιοποριστικά και διατήρησης των πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους. Έτσι εκτιμάται πως η συνεισφορά και η δημιουργία δράσεων των υπόλοιπων συλλόγων όπως συλλογή πρώτων ειδών ανάγκης μέσα από μία εκδήλωση θα είναι καρποφόρα για την υποστήριξη τους. Εκτιμάται πως οι μετανάστες έχουν ανάγκη σωστής πληροφόρησης για νομοθετικά ζητήματα που αφορούν την διαμονή τους η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί με την εκπροσώπηση τους μέσα από την Ένωση όπως επίσης προνόμιο της σωστής πληροφόρησης για τους νόμους ,είναι η επίλυση

προβλημάτων των μεταναστευτικών ομάδων μέσω αυτών .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: «Συζήτηση»

7.1 «Ενδιαφερόμενοι»

7.1.1. Δημογραφικά στοιχεία

Οι περισσότεροι από τους συνεντευξιζόμενους ήταν άνδρες ηλικίας 30-49 ετών, με καταγωγή από την Αλβανία, οι οποίοι ήρθαν στην Ελλάδα για οικονομικούς λόγους, τη δεκαετία του 1990. Εκείνη την περίοδο, υπήρξε μια μεγάλη μεταναστευτική ροή στην Ελλάδα από την Αλβανία, μετά την κατάρρευση του κομμουνιστικού μπλοκ στις αρχές της δεκαετίας του 1990 (Barjaba, 2004). Ο ερχομός τους στην Ελλάδα ήταν δύσκολος, γεμάτος αντιξοότητες. Πολλοί από αυτούς είχαν αναγκαστεί να φύγουν από την Ελλάδα, επειδή ήταν παράνομοι, και να ξαναγυρίσουν αρκετές φορές. Άλλωστε θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Ελλάδα δεν ήταν προετοιμασμένη για μια τέτοια τεράστια εισροή τη δεκαετία του 1990 και δεν είχε υιοθετήσει μια αντίστοιχη αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική, με αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών προβλημάτων και τις αρνητικές αντιδράσεις των Ελλήνων. (Adamczyk, 2016).

Τόποι διαμονής των συνεντευξιζόμενων στο Ηράκλειο είναι ο Μασταμπάς, Πόρος, Φορτέσα, κέντρο, Καρτερός και Ανάλψη. Η διαμονή τους σε διαφορετικές περιοχές του Ηρακλείου υποδεικνύει ότι δε δημιουργούνται κλίκες σε ορισμένες περιοχές στις οποίες μένουν οι μετανάστες, όπως αυτό θεωρούνταν παλαιότερα, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με παλαιότερες απόψεις, ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία των μεταναστών στην Ελλάδα έχουν οργανωθεί σε κοινότητες και συλλόγους και διαμένουν σε συγκεκριμένες περιοχές (Λαγουδάκη, 2006).

Οι περισσότεροι έχουν δημιουργήσει οικογένειες και ασχολούνται με χειρωνακτικές εργασίες, ενώ στην Αλβανία κατείχαν καλύτερες θέσεις εργασίας, λόγω του ότι είχαν αποκτήσει κάποιο πτυχίο. Αυτό καταρρίπτει το στερεότυπο το οποίο υπάρχει σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα ότι οι Αλβανοί είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου άτομα, ενώ ταυτόχρονα επιβεβαιώνει την άποψη που υπάρχει ότι εργάζονται σε χειρωνακτικές κυρίως εργασίες, όπως οικοδομές, καλλιέργειες, κτλ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω αυτής της ενασχόλησης τους με χειρωνακτικές εργασίες, οι μετανάστες ήταν επωφελείς για την Ελληνική οικονομία, ενώ οι Αλβανοί ιδίως συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στις δομικές κατασκευές που απαιτούνταν για τη

διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, πράγμα το οποίο συνέβαλε στη σταδιακή ενσωμάτωση τους και την ομαλή ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία (Kokkali, 2011).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, γίνεται αντιληπτό ότι οι μετανάστες, έφυγαν από την Αλβανία ώστε να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή, δημιούργησαν στην Ελλάδα οικογένειες και παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατόρθωσαν οι περισσότεροι να ζουν αξιοπρεπώς έχοντας μια απασχόληση, τις περισσότερες φορές βέβαια, όχι αντάξια των πραγματικών γνώσεων και δυνατοτήτων τους.

7.1.2. Κοινωνική ένταξη και κοινωνικό κλίμα

Σύνθεση γειτονιάς & καθημερινότητα μεταναστών

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι μετανάστες δεν έχουν δημιουργήσει γειτονιές όπου ζουν αποκλειστικά Αλβανοί, αλλά ζουν διασκορπισμένοι σε διάφορες περιοχές του Ηρακλείου, αναμειγμένοι με τους ντόπιους αλλά και με μετανάστες άλλων χωρών. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αυτό το στοιχείο έρχεται σε σύγκρουση με παλαιότερη άποψη, ότι οι μετανάστες ζουν σε συγκεκριμένες γειτονιές (Λαγουδάκη, 2006).

Με το να συμβιώνουν λοιπόν και να αλληλεπιδρούν με τους άλλους κατοίκους της περιοχής, οι μετανάστες δημιουργούν πολυπολιτισμικές κοινότητες και σχέσεις με τους ντόπιους, οι οποίες στην πλειοψηφία τους είναι πολύ καλές, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα και εντάσεις. Οι καλές σχέσεις και η βοήθεια που παρέχει ο ένας στον άλλο δημιουργούν σημαντικές προϋποθέσεις ομαλής συμβίωσης μεταξύ ντόπιων και μεταναστών και δημιουργούν το κατάλληλο κλίμα για την ομαλή ένταξη τους και αποδοχή από την τοπική κοινωνία. Αυτό δεν ήταν πάντα αναμενόμενο ούτε δεδομένο. Συγκεκριμένα, αρχικά, όλοι οι μετανάστες αντιμετώπιζονταν με καχυποψία, δυσαρέσκεια και ρατσισμό, κάτι το οποίο όμως σταδιακά άλλαξε και οι Αλβανοί πλέον είναι περισσότερο αποδεκτοί στην ελληνική κοινωνία απ' ότι παλαιότερα (Kokkali, 2011). Στην αλλαγή της στάσης της ελληνικής κοινωνίας ίσως έπαιξε ρόλο το γεγονός ότι οι μετανάστες συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη πολλών περιοχών και ασχολήθηκαν με δουλειές χειρωνακτικής κυρίως φύσεως, με τις οποίες δεν ασχολούνταν οι Έλληνες. Άλλωστε, όπως δείχνουν τα αποτελέσματα της έρευνας, η καθημερινότητα τους, με τη συνεχή ενασχόληση με

την εργασία τους, το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας, δεν αφήνει περιθώρια δημιουργίας παρεξηγήσεων με τους ντόπιους.

Όσον αφορά τους μετανάστες δεύτερης γενιάς φαίνεται ότι έχουν ενταχθεί καλύτερα από τους μεγαλύτερης ηλικίας στην τοπική κοινωνία, καθώς δουλεύουν, έχουν αναπτύξει φιλίες και ο κοινωνικός τους περίγυρος συμπεριλαμβάνει ντόπιους. Σύμφωνα με έρευνες οι οποίες έχουν γίνει, τα παιδιά των μεταναστών δείχνουν με τη στάση τους αυτή, την θέληση να αποτελέσουν μέρος των κοινωνιών υποδοχής τους και να δημιουργήσουν μια θετική προδιάθεση προς το κοινωνικό σύνολο αυτής (ΕΕΤΑΑ, 2009).

Όσον αναφορά εκείνους που έχουν αναπτύξει σχέσεις με τους ντόπιους, και οι ίδιοι αλλά και τα παιδιά τους, ίσως αυτό να είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης που έχουν με τους κατοίκους της γειτονιάς, ενώ υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι έχουν αναπτύξει γνωριμίες και φιλίες με άτομα, μετανάστες από άλλες χώρες. Παρόλες τις σχέσεις, οι οποίες ενδεχομένως έχουν αναπτυχθεί οι περισσότεροι περιορίζονται στον οικογενειακό τους περίγυρο, κυρίως λόγω του φόρτου εργασίας, στην οποία αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους. Ένας άλλος λόγος που αποφεύγουν τις περαιτέρω συναναστροφές όμως ενδέχεται να είναι, σύμφωνα με άλλες έρευνες ότι φοβούνται μην χάσουν την πραγματική τους ταυτότητα και υιοθετήσουν στοιχεία άλλων πολιτισμών (ΕΕΤΑΑ, 2009).

Δυσκολίες & ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης μεταναστών

Οι βασικότερες δυσκολίες, οι οποίες αντιμετωπίζουν οι μετανάστες με την είσοδο τους στην Ελλάδα, είναι τα φαινόμενα ρατσισμού, τα οποία συνεχίζουν να ισχύουν ακόμα και σήμερα. Η ανισότητα στα δικαιώματα τους, συγκριτικά με αυτά που έχουν οι ντόπιοι, η δυσκολία στην εύρεση εργασίας, η μη γνώση της γλώσσας και του θεσμικού πλαισίου της Ελλάδας καθώς και η δυσκολία στο να παραμείνουν νόμιμα στη χώρα αποτελούν μερικές από αυτές.

Οι ανωτέρω δυσκολίες δείχνουν ότι οι μετανάστες δεν έχουν ενταχθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία. Για παράδειγμα, στην αγορά εργασίας δεν μπορούμε να αναφερθούμε σε πλήρη και επιτυχημένη ένταξη τους, αφού οι εργασίες τις οποίες αναλαμβάνουν είναι πολύ συγκεκριμένες και συνήθως χωρίς ασφάλιση και χωρίς τα προνόμια που δίδονται στους Έλληνες (Kokkali, 2011). Όσον αφορά τα άνισα δικαιώματα, ιδιαίτερα εν μέσω οικονομικής κρίσης, η κατάσταση χειροτερεύει για

τους Αλβανούς, οι οποίοι αντιμετωπίζονται στην πλειονότητα τους ως χαμηλής ειδίκευσης εργατικό δυναμικό, με αποτέλεσμα οι Αλβανοί να αντιμετωπίζουν 43,5% λιγότερες πιθανότητες πρόσβασης στα επαγγέλματα, με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και απολαβές 5,3% κάτω από τον κατώτατο μισθό, συγκριτικά με τους Έλληνες (BALKANIST, 2015).

Επιπλέον, η μη γνώση της γλώσσας δείχνει ελλιπή ένταξη στις διαδικασίες του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν έχει προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, δηλαδή στο ότι έχει να αντιμετωπίσει παιδιά, τα οποία δεν έχουν ως μητρική τους γλώσσα τα ελληνικά (EETAA, 2009).

Όσον αφορά το ρατσισμό τον οποίο υφίστανται οι Αλβανοί, αλλά και όλοι οι μετανάστες σήμερα, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως απόρροια της οικονομικής κρίσης, με την έννοια ότι ενώ οι Έλληνες είχαν συνηθίσει την παρουσία των Αλβανών, αλλά και των μεταναστών γενικότερα, τα τελευταία χρόνια στη χώρα, σήμερα τους αντιμετωπίζουν εκ νέου με περισσότερη ίσως καχυποψία, λόγω της κοινωνικής κρίσης που υπάρχει στη χώρα, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Πιο αναλυτικά, έχει αρχίσει να εγείρεται έντονα η άποψη ότι η δραματική αύξηση του ρατσισμού, της ρατσιστικής βίας και των διακρίσεων έναντι των μεταναστών είναι μέρος της κρίσης στην Ελλάδα και μια απειλή για τη δημοκρατία στη χώρα (Gazakis et al., 2014). Η κατάσταση αυτή, έχει δημιουργήσει ένα τρομακτικό ξενοφοβικό και αντι-μεταναστευτικό κλίμα, το οποίο έχει εντείνει την ανάπτυξη στερεοτύπων και αρνητικών στάσεων της κοινωνίας προς τους μετανάστες (Gazakis et al., 2014), τα οποία όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι ενισχύονται ακόμα περισσότερο από ακροδεξιές αντιλήψεις οι οποίες έχουν μπει έντονα στην ζωή των Ελλήνων τα τελευταία χρόνια, λόγω της ανόδου του κόμματος της «ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ» και της εισόδου του στη Βουλή (BALKANIST, 2015).

Εκτός από αυτούς που ανέφεραν ότι υπήρχαν πράγματα τα οποία δυσκόλεψαν την ένταξή τους, υπήρχαν και ορισμένοι οι οποίοι αντιμετώπισαν καλύτερες συνθήκες ένταξης. Οι λόγοι γι' αυτό ήταν ότι είχαν στην Ελλάδα κάποιο συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο που τους βοήθησε όταν πρωτοήρθαν, το οποίο λειτούργησε ως γέφυρα, του έμαθε πιο εύκολα την Ελληνική γλώσσα, ενώ συνέβαλε και στην κοινωνικοποίηση τους, δημιουργώντας του το αίσθημα της ασφάλειας και της σιγουριάς. Ένας άλλος παράγοντας που διευκόλυνε την ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα ήταν τα παιδιά

τους, τα οποία ενσωματώθηκαν πιο εύκολα στην ελληνική κοινωνία, λόγω της αλληλεπίδρασης με τους συμμαθητές και με τους δασκάλους τους στα πλαίσια του σχολείου. Η συναναστροφή των παιδιών των μεταναστών με τα παιδιά των ντόπιων, έχει ως απόρροια την γνωριμία και την δημιουργία σχέσεων μεταξύ των γονιών τους. Έτσι μέσω των παιδιών, οι γονείς διευρύνουν τον κύκλο γνωριμιών τους και δημιουργούν φιλικές σχέσεις. Σύμφωνα με την Kokkali (2010) άλλωστε ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για την ένταξη των μεταναστών ήταν η οικογενειακή τους κατάσταση και για το λόγο αυτό ίσως εκείνοι οι οποίοι είχαν παιδιά ήταν περισσότερο εύκολο να ενταχθούν πιο εύκολα στην ελληνική κοινωνία.

Σχέδια για το μέλλον

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, οι μετανάστες έχουν διαφορετικές προσδοκίες για το μέλλον, καθώς υπάρχουν αυτοί που ανέκαθεν ήθελαν να φύγουν από την Ελλάδα και να πάνε σε άλλη χώρα κι εκείνοι που δεν επιθυμούν να φύγουν από την Ελλάδα και την Κρήτη. Οι λόγοι για τους οποίους θέλουν να φύγουν οι μετανάστες από την Ελλάδα είναι ενδεχομένως, το ότι η Ελλάδα απλά ξεκίνησε ως ενδιάμεσος σταθμός του προορισμού τους και όχι ως τελικός τους προορισμός, καθώς επίσης και το γεγονός ότι έχουν μείνει πολλά χρόνια στην Ελλάδα, και λόγω της τωρινής δυσκολίας στην εύρεση εργασίας εξαιτίας της οικονομικής κατάστασης που επικρατεί., θα ήθελαν πλέον να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη κάπου αλλού. Όσον αφορά την οικονομική κρίση, μπορεί να θεωρηθεί ως ένας πολύ βασικός παράγοντας εξόδου των Αλβανών από την Ελλάδα, καθώς σύμφωνα με πρόσφατες στατιστικές, ένας μεγάλος αριθμός Αλβανών μεταναστών αφήνουν την Ελλάδα και επιστρέφουν στη χώρα τους λόγω της οικονομικής κρίσης, της ανεργίας και της μείωσης των μισθών. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από το Ινστιτούτο στατιστικής της Αλβανίας (INSTAT), την περίοδο 2009-2013, περίπου 133.544 μετανάστες, κυρίως από την Ελλάδα και την Ιταλία, επέστρεψαν στην Αλβανία με το 70,8% των μεταναστών να έχει εγκαταλείψει την Ελλάδα και το 23% την Ιταλία (Kalmouki, 2014).

Όσον αφορά εκείνους οι οποίοι θέλουν να μείνουν στη χώρα, είναι εκείνοι οι οποίοι έχουν ενταχθεί στην κοινωνία, έχουν εργασία και μια οικονομική άνεση, και αντιμετωπίζουν πλέον τη χώρα ως δική τους, έχοντας αναπτύξει σχέσεις με τους ντόπιους. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί επίσης, ότι ένας λόγος ίσως που οι μετανάστες θέλουν να φύγουν και να γυρίσουν πίσω στην πατρίδα τους είναι ότι δεν έχουν

δημιουργήσει δεσμούς με τους ντόπιους και νιώθουν ότι ακόμη δεν έχουν γίνει αποδεκτοί.

7.1.3. Στάσεις -αντιλήψεις μεταναστών

Στάση – αντίληψη μεταναστών για την οικονομική κρίση

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τις αντιλήψεις των Αλβανών για την οικονομική κρίση, οι περισσότεροι θεωρούν ότι οι Έλληνες είναι αυτοί που αντιμετωπίζουν κυρίως το οικονομικό πρόβλημα, διότι όπως ανέφεραν, ‘διαλέγουν’ τις δουλειές που θα εργαστούν, με αποτέλεσμα να μην κάνουν κάτι άλλο, πέρα από αυτό που έχουν σπουδάσει ή θέλουν και τους ευχαριστεί, με αποτέλεσμα να μένουν αρκετό χρονικό διάστημα χωρίς δουλειά, μέχρι να βρουν εκείνο που θα τους ικανοποιήσει. Αντιθέτως, οι Αλβανοί δεν αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους προβλήματα, καθώς είναι διατεθειμένοι να κάνουν όποια δουλειά χρειαστεί. Σύμφωνα με την έρευνα λοιπόν, μεγαλύτερο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι Έλληνες από την οικονομική κρίση παρά οι Αλβανοί.

Αυτά τα αποτελέσματα, έρχονται σε αντίθεση με αυτά άλλων ερευνών, τα οποία υποστηρίζουν ότι οι Αλβανοί αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, λόγω της οικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα περίπου 180.000 Αλβανοί μετανάστες να έχουν επιστρέψει στην Αλβανία τα τελευταία πέντε χρόνια, καθώς η κρίση στην Ελλάδα αυξήθηκε (Barber, 2015). Τα σημαντικότερα προβλήματα προέρχονται από το γεγονός ότι οι Αλβανοί έχασαν τις δουλειές τους και όσοι είχαν δουλειά αναγκάστηκαν να δεχθούν δραματικές μειώσεις στο μισθό τους, προκειμένου να την κρατήσουν (Durmishi & Gjini, 2011).

Ρατσισμός και στερεότυπα

Οι περισσότεροι από τους συνεντευξιζόμενους έχουν βιώσει σημαντικά ρατσιστικά φαινόμενα και έχουν αντιμετωπίσει τις αρνητικές συνέπειες των στερεοτύπων, τα οποία έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα. Βέβαια, τα φαινόμενα αυτά εξαλείφονται σταδιακά από τη συνύπαρξη των δυο λαών και την αλληλεπίδραση τους σε διάφορους τομείς της καθημερινότητας.

Αίτια μετανάστευσης

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, οι περισσότεροι ήρθαν στην Ελλάδα για οικονομικούς λόγους, αναζητώντας καλύτερη εργασία, καλύτερο μισθό, για να μαζέψουν κάποια χρήματα κι έπειτα να ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους, επιθυμώντας ένα καλύτερο μέλλον. Επομένως, πρόκειται για οικονομικούς μετανάστες και όχι πολιτικούς πρόσφυγες, κάτι το οποίο δικαιολογείται από την περίοδο της μετανάστευσης τους, κατά το 1990, όπου η κατάρρευση της οικονομίας και το κλείσιμο των κρατικών επιχειρήσεων συνέβαλαν σε μια τεράστια αύξηση της ανεργίας στην Αλβανία (Hajdinjak, 2005).

7.1.4. Ενεργοποίηση και προτάσεις για την λειτουργία της ένωσης

Η ένωση

Όσον αφορά το ρόλο της Ένωσης των Αλβανών θεωρείται ως καθοριστικός στη συλλογική προσπάθεια για να μπορούν να διεκδικήσουν περισσότερα οφέλη για την Αλβανική κοινότητα και την διεκπεραίωση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν, ενώ μπορεί να λειτουργήσει και ως διαμεσολαβητής ανάμεσα σε αυτούς και κάποιες υπηρεσίες ή φορείς, ώστε να επιλύσει ο καθένας τα προσωπικά του ζητήματα που δεν μπορεί να επιλύσει από μόνος του. Επίσης, το να είναι κάποιος μέλος της Ένωσης, του δίνει την αίσθηση ότι ανήκει κάπου και την δυνατότητα μέσα από αυτήν να διεκδικήσει τα όποια δικαιώματά του.

Όσον αφορά τους στόχους της Ένωσης είναι ποικίλοι. Οι στόχοι που θα πρέπει να θέσει η Ένωση Αλβανών για την λειτουργία της, είναι αρχικά να γίνει γνωστοποίηση της ύπαρξής της σε όλο τον μεταναστευτικό πληθυσμό από την Αλβανία και να γίνει προσβάσιμη. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, οι στόχοι της Ένωσης είναι μέσα από την γνωστοποίηση της ύπαρξής της να προσεγγίσουν περισσότερα άτομα τα οποία είναι εν δυνάμει μέλη της, κι έτσι θα επιτευχθεί η διεύρυνσή της, ενώ παράλληλα μέσα από τη δράση της θα συμβάλλει στη διατήρηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Άλλος ένας στόχος της ένωσης είναι να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των μεταναστών και να συγκεντρώσουν χρήματα για να επιλυθούν ανάγκες και προβλήματα τους, καθώς επίσης να αποτελεί κι έναν χώρο συνάντησης των μελών της κοινότητας, όπου οι παλαιότεροι θυμούνται και οι νέοι μαθαίνουν τη γλώσσα τους, την ιστορία τους, στοιχεία της χώρας τους καθώς και τα γεγονότα που

διαδραματίζονται καθημερινά στην Αλβανία μέσω τηλεόρασης που θα πιάνει αλβανικά κανάλια.

Οι παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν από την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ένωσης ξεκινώντας με τη λειτουργία του αλβανικού σχολείου, με τη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων βασισμένων στα έθιμα της Αλβανίας, με σκοπό την διατήρησή τους, με τη δημιουργία ενός σημείου αναφοράς για όλα τα μέλη, άνδρες και γυναίκες και με τη συμβολή στην επίλυση ζητημάτων, που απασχολούν την Αλβανική κοινότητα, όπως η άδεια παραμονής.

Ο σημαντικός ρόλος του συμβουλίου της Ένωσης είναι ίσως και ο λόγος που οι περισσότεροι έχουν τη διάθεση να συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν.

7.2 «Ειδήμονες»

7.2.1. Πληροφορίες/ στόχοι των φορέων/υπηρεσιών/συλλόγων

Οι υπηρεσίες/φορείς/σύλλογοι που εργάζονται οι ειδήμονες ασχολούνται με μεταναστευτικά θέματα όπως η απόκτηση ιθαγένειας, οι άδειες παραμονής και η κοινωνική υποστήριξη που αποσκοπούν στην κοινωνική ένταξη και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των μεταναστών. Η επιλογή αυτών δεν ήταν τυχαία, καθώς έχουν μεγάλη επαγγελματική αλλά και προσωπική εμπειρία σε θέματα μετανάστευσης και γνωρίζουν καλά τους τρόπους παρέμβασης τους σε αυτά. Ο Σταθόπουλος (2000) αναφέρει ότι η κοινοτική εργασία αποσκοπεί στην πρόληψη την αντιμετώπιση και την επίλυση προβλημάτων με την συμβολή της διαδικασίας της παρέμβασης για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής, της οποίας οι στόχοι της θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την πολιτισμική ιδιαιτερότητα κάθε μεταναστευτικής κοινότητας. Τέλος, έχει υποστηριχτεί από τον Ζαϊμάκη (2011) ότι οι παρεμβάσεις του κοινοτικού στελέχους με μετανάστες, απαιτούν βασικές γνώσεις των αρχών της πολυπολιτισμικότητας και μία πολιτική ανοιχτή προς τις ετερότητες.

Συνεργασία με άλλους φορείς

Η συνεργασία των υπηρεσιών μεταξύ τους συμβάλλει στην συλλογική δράση αυτών για την διερεύνηση των αναγκών των μεταναστών και την κάλυψή τους. Στο βιβλίο του ο Σταθόπουλος(2000) αναφέρεται στις βασικές μεθόδους και στρατηγικές

οι οποίες συμβάλλουν στην αλλαγή των σχέσεων αλληλεξάρτησης των φορέων. Η πρώτη αφορά τις αλλαγές που γίνονται σε εθελοντική βάση μεταξύ των φορέων και οι οποίες μέσω της συνεργασίας τους επωφελούνται από τις επιδιωκόμενες αλλαγές. Η δεύτερη αφορά τις αλλαγές εκείνες που προωθούνται από κάποιον φορέα με την παροχή κινήτρων στις οργανώσεις ώστε να αλλάξουν την σχέση τους προς μία ορισμένη κατεύθυνση. Η επίτευξη αυτών απαιτεί την συνεχή συνεργασία των φορέων μεταξύ τους.

7.2.2. Κοινωνικό κλίμα και διαφορετικότητα

Αλλαγές στη ζωή των μεταναστών με την πάροδο των χρόνων

Μέσα από την μελέτη των συνεντεύξεων των ειδημόνων, διαπιστώθηκε πως οι και οι έξι θεωρούν ότι με την πάροδο των χρόνων πραγματοποιούνται αλλαγές τόσο σε τοπικό όσο και σε νομοθετικό πλαίσιο. Οι ειδήμονες θεωρούν πως πλέον οι υπηρεσίες είναι πιο οργανωμένες για τον λόγο ότι γνωρίζουν τις ανάγκες των μεταναστευτικών κοινοτήτων και ξέρουν ποια μεθοδολογία θα ακολουθήσουν για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτησή τους. Σύμφωνα με τον Σταθόπουλο(2000) η εργασία του κοινοτικού στελέχους με ομάδες μεταναστών πρέπει να έχει στόχο στην συμβολή της ανάδειξης και αναγνώρισης των προβλημάτων και της αναζήτησης πόρων και υπηρεσιών για την αντιμετώπιση αυτών. Στο βιβλίο της η Κανδυλάκη (2009), αναφέρεται στις Guitierrez και Nagda (1996) σύμφωνα με τις οποίες οι κοινωνικές υπηρεσίες και οργανώσεις στη τοπική κοινωνία αναλαμβάνουν ένα σημαντικό ρόλο ο οποίος συμβάλλει στη βελτίωση της προσβασιμότητας των μεταναστευτικών ομάδων στις υπηρεσίες κοινωνικής στήριξης καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών και κοινωνικής δικαιοσύνης. Ως συνέπεια αυτών, προκύπτει η διευκόλυνση των μεταναστών στην κοινωνική τους ένταξη, η οποία προβλέπει πολιτικές που ενισχύουν την ισότιμη πρόσβαση της μειονότητας στις ευκαιρίες για εργασία, εκπαίδευση, υγεία, κοινωνική φροντίδα και τέλος, την άρση κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων σε βάρος των μεταναστευτικών ομάδων. (Ζαϊμάκης, 2011)

Σχέσεις-στάσεις των μεταναστών με τους ομοεθνείς τους

Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο ότι οι μειονοτικές ομάδες συνηθίζουν να θεσπίζουν μία ομάδα για τη διατήρηση της κουλτούρας, επειδή βρίσκονται υπό την

πίση της κυρίαρχης ομάδας. Ο Ζαϊμάκης (2011), επισυνάπτει πως η πολιτική της πολυπολιτισμικότητας ,τονίζει τη σημασία της ακεραιότητας των πολιτισμικών ομάδων και το δικαίωμα τους να διατηρούν τη συλλογική τους ταυτότητα και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους .Οι ομάδες οργανώνονται γιατί τα μέλη που την απαρτίζουν, νιώθουν ασφάλεια και την ελευθερία για αυτοέκφραση. Συγκεκριμένα, οι άνθρωποι έχουν την αίσθηση ότι ανήκουν σε μία συλλογικότητα ,η οποία χαρακτηρίζεται από έναν κοινό τρόπο θεώρησης του κόσμου(Χρυσόχοου, 2011). Στο βιβλίο του Μπάγκαβου και της Παπαδοπούλου (2006), υποστηρίζεται ότι οι μετανάστες στη χώρα υποδοχής προσπαθώντας να διατηρήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (γλώσσα, θρησκεία ήθη και έθιμα), συνηθίζουν να δημιουργούν ομάδες και ταυτόχρονα να συμμετέχουν στις βασικές λειτουργίες της κοινωνίας που ζουν στην οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα που ζουν. Συγκεκριμένα, έχει παρατηρηθεί πως ο τρόπος με τον οποίο οργανώνονται οι αλβανικές μεταναστεύσεις στην Ελλάδα συνδέονται με τη νεότερη αλβανική ιστορία και κουλτούρα. Οι μετανάστες πολύ συχνά αναφέρονται σε συλλογικές ταυτότητες στις οποίες αποδίδουν τη σημασία του εθνικού πολιτισμού. (Μωυσίδης και Παπαδοπούλου,2011)

Σχέσεις -στάσεις μεταναστών με ντόπιους και την ευρύτερη κοινότητα

Σε αυτήν την υποενότητα, εκφράστηκε η άποψη των ειδημόνων πως οι Έλληνες αποδέχονται τους μετανάστες κυρίως για οικονομικούς λόγους διότι έχουν συμβάλει σημαντικά στην αύξηση του κεφαλαίου. Σύμφωνα με τον Μπάγκαβο και Παπαδοπούλου(2006) , η συμβολή των μεταναστών στην αύξηση του εργατικού δυναμικού ήταν πιο σημαντική από την αντίστοιχη των γηγενών. Επίσης, αναφέρεται πως η συμβολή τους εξαρτάται από τον βαθμό συρρίκνωσης ή διατήρησης των αποκλίσεων που παρατηρούνται σχετικά με τις ώρες και ημέρες εργασίας καθώς και με τους μισθούς σε σχέση με αυτούς των γηγενών. Επίσης, υποστηρίζεται ότι οι μετανάστες προσφέρουν χαμηλά αμειβόμενη ανειδίκευτη εργασία, δίνοντας τη δυνατότητα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις να έρθουν αντιμέτωποι με τον αυξανόμενο ανταγωνισμό μειώνοντας το κόστος τους. Η δημιουργία αυτού του φαινομένου οφείλεται στην αποδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας ,στην ανάγκη για ευελιξία στις εργασιακές σχέσεις στην αναδιάρθρωση της οικονομίας. Ακόμα έχει παρατηρηθεί πως οι Έλληνες έχουν τη τάση να στρέφονται στην αναζήτηση θέσεων εργασίας υψηλότερης ποιότητας λόγω μορφωτικού επιπέδου. Απόρροια των αναφερόμενων είναι πως στα επαγγέλματα αυτά(γεωργία, οικοδομικές κατασκευές),

τα οποία δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις και είναι εποχιακής φύσεως, συνήθως καταλαμβάνονται από μετανάστες, οι οποίοι λόγω της οικονομικής δυσχέρειας ,είναι ευέλικτο εργατικό δυναμικό (Αγοραστάκης, 2004). Στον αντίποδα όσων αναφέρθηκαν μέσα από τις συνεντεύξεις των ειδημόνων προκύπτει ο ορισμός της κοινωνικής συνοχής. Σύμφωνα με αυτόν, η κοινωνία αποτελείται από σύνολα ατόμων με συλλογική ταυτότητα και με συνείδηση .Δηλαδή, συνδέονται μεταξύ τους με αμοιβαίους δεσμούς συναποτελώντας έτσι ένα ενιαίο όλο (Τσαούσης, 2006). Έτσι, «στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που κατοικείται και χαρακτηρίζεται από τη συνύπαρξη ατόμων με διακριτές συλλογικές ταυτότητες, το ζητούμενο είναι η διαμόρφωση δομών που ενισχύουν την αλληλόδραση των διαφορετικών πολιτισμών, την αμοιβαία αναγνώριση και αλληλοαποδοχή, την κοινωνική ενσωμάτωση ποικίλων πολιτισμικών πραγματικοτήτων» (Ζαϊμάκης, 2011: 182). Γίνεται αντιληπτό λοιπόν πως η ευαισθησία της τοπικής κοινωνίας σε μεταναστευτικά ζητήματα πηγάζει από την αποδοχή της διαφορετικότητας και την αλληλεπίδραση με τις μειονοτικές ομάδες. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η αναφορά της Κανδυλάκη (2006) στο House of Commons (2004) όπου υπογραμμίζεται πως η κοινωνική συνοχή παραπέμπει στην κοινωνική ένταξη των πολιτισμικά διαφορετικών ομάδων σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία.

Εν συνεχεία, οι ειδήμονες υποστήριξαν πως το σχολείο είναι το μέσο για την επικοινωνία των μεταναστών με τους ντόπιους . Το σχολείο είναι κεντρικός μηχανισμός για την κοινωνική ένταξη και την προώθηση κοινωνικής συνοχής διότι με αυτόν τον φορέα τόσο τα παιδιά όσο και οι ενήλικες έρχονται σε συστηματική επαφή. Ο βαθμός στον οποίο το σχολείο σέβεται, αποδέχεται και εντάσσει τη διαφορετικότητα, μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες για ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ διαφορετικών εθνοτικών ομάδων (Κανδυλάκη, 2006).

Απόψεις για την αντιμετώπιση της κοινότητας σε θέματα μετανάστευσης

Εν συνεχεία των παραπάνω οι συνεντευξιζόμενοι αναφέρθηκαν σε παραδείγματα της τοπικής κοινωνίας που αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας, η οποία με τη σειρά της αναλαμβάνει δράση σε μεταναστευτικά θέματα δημιουργώντας πρότυπα κοινοτικής αλληλεγγύης και αναλαμβάνοντας κοινωνικές ευθύνες και δράση σε τοπικό επίπεδο. Απόρροια αυτών είναι ότι σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία η αλληλόδραση και αλληλοαποδοχή συμβάλλουν στην κατανόηση της κουλτούρας ,δημιουργώντας ταυτόχρονα έναν πολιτισμικό διάλογο. Ταυτόχρονα, οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες που τάσσονται υπέρ

της ελευθερίας και της ισότητας όλων, βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό των πνευματικών, πολιτικών και πολιτισμικών διαφορών(Ζαϊμάκης, 2011).

Στάσεις -αντιλήψεις των συνεντευξιαζόμενων για την διαφορετικότητα τον ρατσισμό, τα στερεότυπα και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Στην ενότητα αυτή , οι απόψεις για τα στερεότυπα, τον ρατσισμό και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών δίστανται. Από την μία πλευρά πιστεύεται ότι τα φαινόμενα αυτά έχουν εξαλειφθεί με την καθημερινή συνύπαρξη ντόπιων και μεταναστών και ότι έχει επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των δεύτερων και από την άλλη πλευρά πιστεύεται πως υπάρχουν ακόμη τέτοια φαινόμενα σε μικρότερο βαθμό τα οποία οφείλονται στο φόβο για το διαφορετικό. Ο Ζαϊμάκης (2011), είχε υποστηρίξει πως ο θεσμικός και κοινωνικός ρατσισμός εκφράζονται με την μορφή ποικίλων διακρίσεων σε βάρος των μειονοτήτων, οι οποίες αποτυπώνονται σε όλα τα υποσυστήματα της κοινότητας και σε διάφορες μορφές. Τα παραδείγματα από την πρόσφατη εμπειρία της ελληνικής πραγματικότητας είναι πολλά. Οι αμοιβές των μεταναστών είναι πολύ χαμηλές και συνήθως εργάζονται ανασφάλιστοι. Σε κοινωνικό επίπεδο οι μετανάστες αντιμετωπίζονται ως υποδεέστεροι πολίτες στους οποίους προσάπτονται μια κατωτερότητα και η ευθύνη για την αύξηση της εγκληματικότητας(Ζαϊμάκης ,2011).Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που κατοικείται και χαρακτηρίζεται από την συνύπαρξη των ατόμων με διακριτές ,συλλογικές ταυτότητες, το ζητούμενο είναι η διαμόρφωση δομών που ενισχύουν την αλληλόδραση των διαφορετικών πολιτισμών , η αμοιβαία αναγνώριση και αλληλοαποδοχή και η κοινωνική ενσωμάτωση των ποικίλων πολιτισμικών πραγματικοτήτων (Ζαϊμάκης, 2011). Έτσι, σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία αυτό που επιτυγχάνεται είναι η κατανόηση του κόσμου μέσα από τα πολιτισμικά του συμφραζόμενα και η δημιουργία ενός πολιτισμικού διαλόγου. Η διαπολιτισμικότητα, αποδεχόμενη την ετερότητα ως υπαρκτή κατάσταση, που υφίσταται διαχρονικά, θέτει ως προτεραιότητα τη δημιουργία εκείνου του περιβάλλοντος που θα χαρακτηρίζεται από την αποδοχή και το σεβασμό της ιδιαιτερότητας του άλλου τη δημιουργία κλίματος επικοινωνίας και συνεργασίας ,τη φροντίδα για παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στη γνώση, αλλά και την κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική ζωή. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη συνύπαρξη όλων των ατόμων μέσα σ' ένα περιβάλλον όπου δε θα επικρατούν σχέσεις επιβολής του ισχυρότερου πάνω στον ασθενέστερο, αλλά, αντίθετα, θα αντλεί περιεχόμενο από εκείνο το δημοκρατικό

πνεύμα της ισονομίας, της ισοπολιτείας και της ισότιμης αντιμετώπισης (Ζαϊμάκης 2011).

Εν κατακλείδι, η γνωριμία με τον άλλο, τον "διαφορετικό" αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να αρθούν στερεότυπα και προκαταλήψεις. Η προσωπική κριτική ματιά απέναντι στον διαφορετικό «Άλλο» και η γνωριμία μας μ' αυτόν, με την αλληλεπίδραση που αναπτύσσεται, μας επιτρέπουν να διαμορφώνουμε περισσότερο αξιόπιστες, προσωπικές απόψεις για το άτομό του, αποδυναμώνοντας έτσι το ρόλο των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων. Τέλος, η κοινωνική ένταξη των μεταναστών προϋποθέτει το σεβασμό, καθημερινή αλληλεπίδραση και παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους τομείς της καθημερινότητας (Κανδυλάκη, 2009).

7.2.3. Ζητήματα-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες

Δυσκολίες και προβλήματα μεταναστών

Μελετώντας τις συνεντεύξεις, οι ειδήμονες αναφέρθηκαν και στις υπόλοιπες μεταναστευτικές ομάδες οι οποίες σε αντίθεση με την αλβανική κοινότητα, έχουν έρθει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως η σωστή πληροφόρηση για ζητήματα που αφορούν την μετανάστευση, η εύρεση εργασίας, καθώς επίσης, πρόβλημα αποτελεί και η εξυπηρέτησή τους στις υπηρεσίες που απαιτούν γραφειοκρατικές διαδικασίες. Ο ηλεκτρονικός οδηγός ΜΚΟ και Συλλόγων Μεταναστών αναφέρει ότι προβλήματα εφαρμογής της νομοθεσίας έχουν επανειλημμένα διαπιστωθεί και επισημανθεί. Ο διαρκής έλεγχος, η γραφειοκρατία, η αδυναμία της δημόσιας διοίκησης να στηρίξει την εφαρμογή της νομοθεσίας και η απουσία των κατάλληλων υποδομών, δημιούργησαν σημαντικά προβλήματα και καθυστερήσεις στη διαχείριση των αιτήσεων νομιμοποίησης και οδήγησαν τις κυβερνήσεις στη λύση προσωρινών παρατάσεων των αδειών παραμονής. Τέλος έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο ότι οι μετανάστες παραλαμβάνουν την άδεια παραμονής τους τη στιγμή όπου λήγει η άδεια αυτή, με αποτέλεσμα να ξεκινάει ξανά η διαδικασία υποβολής νέων δικαιολογητικών με νέα παράβολα. Αυτό αποτελεί σημαντική δυσκολία για τους μετανάστες οι οποίοι δεν έχουν την οικονομική ευχέρεια. Τέλος, ένα από τα προβλήματα το οποίο είναι η περιορισμένη πρόσβαση των πολιτών στην πληροφόρηση οδηγεί στον σχεδιασμό μιας κατάλληλης μεταναστευτικής πολιτικής στην οποία σπουδαία κρίνεται η ενημέρωση των πολιτών για τα πραγματικά χαρακτηριστικά και τα οφέλη της μετανάστευσης καθώς και για

την ανάγκη σχεδιασμού πολιτικών νομιμοποίησης και ένταξης των μεταναστών(Οδηγός ΜΚΟ και συλλόγων μεταναστών ,2009).

Επιπροσθέτως ,πρόβλημα των μεταναστών αποτελεί η εργασία στην οποία η πρόσβαση υποβοηθείται από το καθεστώς της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας. Παρόλα αυτά το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η οικονομική κρίση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Έτσι, οι πιέσεις στην αγορά εργασίας συμβάλλουν στην αύξηση ανεργίας και ιδιαίτερα στους κλάδους των κατασκευών και της οικοδομικής δραστηριότητας, στους οποίους εργάζεται μεγάλος αριθμός μεταναστών(Μωυσίδης & Παπαδοπούλου, 2011).

Τέλος, ένα από τα βασικά προβλήματα των μεταναστών που αντιμετωπίζουν όταν έρχονται στην Ελλάδα είναι η μάθηση της ελληνικής γλώσσας. Έτσι, οι περισσότεροι μετανάστες προσπαθούν να μάθουν την ελληνική γλώσσα η οποία συμβάλλει στην ένταξη στην ελληνική κοινωνία καθώς και στη συναναστροφή με τους εργοδότες και τους ντόπιους. Μεγάλη συμβολή στην προσπάθεια αυτή είναι το φόρουμ μεταναστών και οι σύλλογοι (ΜΚΟ) που έχουν διοργανώσει ομάδες εκμάθησης ελληνικής γλώσσας (Θράκας, 2007).

Στάσεις αντιλήψεις ειδημόνων για τα αίτια δυσκολιών

Σε αυτή την ενότητα οι ειδήμονες εξέφρασαν την ανάγκη σωστής παιδείας και διαπαιδαγώγησης σε θέματα που αφορούν την διαφορετικότητα. Σύμφωνα με τα λεγόμενα των ειδημόνων, αντιλαμβάνεται κανείς πως τα σχολεία οφείλουν να προάγουν την πολυπολιτισμική διαλεκτική έτσι ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί η εμπιστοσύνη, η επικοινωνία, η συνύπαρξη και η κοινωνική ένταξη των μειονοτικών ομάδων. Η Κανδυλάκη(2009) επισημαίνει ότι η εκπαίδευση είναι από τα πιο σημαντικά εφόδια για την ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής διαλεκτικής που αφορά την πολιτισμική διαφορετικότητα και την ισότητα ευκαιριών για όλους στην παιδεία. Ακόμα, επισημαίνεται τη σημαντικότητα της ύπαρξης της παιδείας , η οποία συμβάλλει σταδιακά στην άρση κοινωνικών διακρίσεων και στην αποτελεσματική κοινωνική ένταξη των πολιτισμικά διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Επιπροσθέτως, μέσα από μία πολυπολιτισμική και αντιρατσιστική εκπαίδευση, τα άτομα και κυρίως αυτά που ανήκουν στην πλειονότητα έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν στάσεις ,πεποιθήσεις συμπεριφορές προς την μειονότητα χωρίς προκαταλήψεις και ρατσισμό. Έτσι, με αυτό τον τρόπο, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει, αφενός, στην ανάπτυξη της κοινωνικής συνοχής και, αφετέρου, στην καταπολέμηση του κοινωνικού

αποκλεισμού. (Κανδυλάκη, 2009).

Δυσκολίες/προβλήματα μεταναστών από την Αλβανία

Εν συνεχεία της θεματικής για τα προβλήματα των μεταναστών, οι περισσότεροι ειδήμονες μας απάντησαν συγκεκριμένα για την μεταναστευτική κοινότητα των Αλβανών εκφράζοντας την άποψη ότι οι Αλβανοί έχουν λύσει τα βιοποριστικά τους ζητήματα μετά από δύο δεκαετίες παραμονής στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Μπάγκαβο και την Παπαδοπούλου(2006), οι μετανάστες που ήρθαν στην Ελλάδα είχαν την τάση να εγκαθίστανται σε αστικές περιοχές διότι υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες για απασχόληση αλλά και μεταναστευτικά δίκτυα τα οποία αποτελούν τον πρώτο πυρήνα στήριξης των ομοεθνών. Τέλος, η σχέση εργασίας είναι ο κυριότερος λόγος μετανάστευσης στην Ελλάδα με σκοπό την οικογενειακή επανένωση. Επομένως, οι μετανάστες που ήρθαν στην Ελλάδα για αναζήτηση εργασίας, δεν απέκλειαν την προοπτική για μόνιμη διαμονή με τις οικογένειες τους (Μπάγκαβος, Παπαδοπούλου, 2006).

Αντιλήψεις ειδημόνων για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών από την αλβανική κοινότητα

Οι ειδήμονες σε αυτή την υποκατηγορία, επικεντρώθηκαν στη μεταναστευτική κοινότητα της Αλβανίας και υποστήριξαν πως οι Αλβανοί έχουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα και πολλοί από αυτούς έχουν αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια. Επίσης, έγινε λόγος και για την κοινωνική ένταξη της 2ης γενιάς μεταναστών που έχει μεγαλώσει στην Ελλάδα και έχει φοιτήσει σε ελληνικά σχολεία. "Έχει σημειωθεί ότι το σχολείο είναι για το αλλοδαπό παιδί ταυτόχρονα η μεγάλη ευκαιρία και το μεγάλο εμπόδιο ένταξης στην κοινωνία υποδοχής". " Περίπου τα δύο τρίτα από τα παιδιά αυτά, θα επιτύχουν ,χάρη στο σχολείο ,κοινωνική ένταξη και κινητικότητα μεγαλύτερη εκείνης των γονέων τους"(Μπάγκαβος και Παπαδοπούλου 2006:225). Ακόμα, όσον αφορά τα παιδιά δεύτερης γενιάς, υποστηρίχτηκε πως πολλά από αυτά δε γνωρίζουν τη μητρική τους γλώσσα παρά μόνο ξέρουν άπταιστα τα ελληνικά. Γίνεται αντιληπτό πως η δεύτερη γενιά είναι πλήρως ενταγμένη στην ελληνική κοινωνία (Κανδυλάκη,2009).

Τέλος, έχει υποστηριχτεί πως αυτοί που έχουν νομιμοποιηθεί έχουν έντονη την προσδοκία για βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας. Επίσης εάν αυτή η νομιμοποίηση συνδέεται με μακροχρόνια διαμονή τότε οι αντοχές με τα χρόνια μειώνονται και εγείρουν μεγαλύτερες προσδοκίες για ουσιαστικές βελτιώσεις στην

καθημερινότητα. Η νομιμοποίηση αποτελεί για το μετανάστη ένα βασικό μηχανισμό ένταξης του στην αγορά εργασίας και στη συνέχεια ενσωμάτωσης του στην ελληνική κοινωνία (Παπαδοπούλου,2009).

Συμπερασματικά, έχει υποστηριχτεί πως οι Αλβανοί μετανάστες που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα από την δεκαετία του '90, η ιδιοκατοίκηση τους, η φοίτηση των παιδιών σε ελληνικά σχολεία, η οικονομική και νομική κατάσταση, έχει συμβάλει σημαντικά στην κοινωνική τους ένταξη (Geranis, C. & Karassavoglou, A. & Papadopoulos, D. & Violitzi, K. (2015).

Τρόποι ένταξης μεταναστών

Οι ειδήμονες κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων αναφέρθηκαν στους τρόπους οι οποίοι συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα. Ένας από αυτούς ήταν η δημιουργία ομάδων μειονοτήτων με σκοπό την συνύπαρξη και τη διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους. Ο Ζαϊμάκης (2011)αναφέρει πως οι μετανάστες δημιουργούν κοινωνικά δίκτυα και δραστηριότητες στο πλαίσιο του γκέτο και προτιμούν αυτό το πλαίσιο που τους παρέχει ασφάλεια και ζεστασιά από το περιβάλλον που τους απομερίζει. Επομένως μέσα από αυτό το γκέτο μπορεί να αντιληφθεί κανείς την ανάγκη για την συνύπαρξη ,την επικοινωνία και την διατήρηση της ταυτότητας τους. Σε αυτό το σημείο είναι αξιοσημείωτο να σημειωθεί η αναγκαιότητα της συμβολής του κοινοτικού στελέχους, το οποίο πρέπει να ενθαρρύνει τη συνεργασία της κοινότητας με θεσμούς της ομάδας των μεταναστών και να ενισχύσει τη διακοινοτική και διαπολιτισμική επικοινωνία (Ζαϊμάκης ,2011).

Εν συνεχεία οι ειδήμονες ανέφεραν ως παράδειγμα της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών τους μικτούς γάμους Ελλήνων με μετανάστες. Ο Δαμανάκης (1993) υποστήριξε πως οι μικτοί γάμοι οφείλονται στο ότι η δεύτερη γενιά η οποία έχει μεγαλώσει στη χώρα υποδοχής και έχει κοινωνικοποιηθεί, δε διαχωρίζει τις εθνοτικές ομάδες και η επιλογή είναι καθαρά προσωπική. Τέλος, έχει υποστηριχτεί πως ο μικτός γάμος είναι ένας τρόπος αφομοίωσης και κοινωνικής ένταξης του μετανάστη στη χώρα υποδοχής(www.sciencedirect.com).

7.2.4. Προτάσεις για ενεργοποίηση

Η τελευταία θεματική ενότητα αφορούσε την ενεργοποίηση των κοινωνικών φορέων αλλά και των μεταναστών από την Αλβανική κοινότητα που δημιούργησαν την Ένωση τους. Έτσι, ζητήθηκε από τους ειδήμονες να εκφράσουν τις προτάσεις

τους σχετικά με τους τρόπους ενεργοποίησης των φορέων και της εξάλειψης των στερεοτυπικών αντιλήψεων που κυριαρχούν στην κοινότητα. Τέλος, προτάθηκαν τρόποι και ιδέες που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν από την μεριά της Ένωσης.

Προτάσεις για επίλυση προβλημάτων και εξάλειψη στερεοτύπων-Συμβολή κοινωνικών φορέων

Σε αυτήν την κατηγορία προέκυψε η σημαντικότητα της συνεισφοράς των κοινωνικών φορέων για την εξάλειψη στερεοτύπων που επικρατούν στην κοινωνία και στην επίλυση των προβλημάτων. Αρχικά, οι παρεμβάσεις των κοινωνικών φορέων απαιτούν βασικές γνώσεις των αρχών της πολυπολιτισμικότητας και μία πολιτική ανοιχτή προς τις ετερότητες. Σύμφωνα με τον Ζαϊμάκη (2011) ,στόχος κάθε υπηρεσίας πρέπει να είναι η συμβολή στην ανάδειξη και αναγνώριση των προβλημάτων στην κοινοτική τους οργάνωση και στην αναζήτηση πόρων και υπηρεσιών για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Επίσης, οφείλει να ενθαρρύνει τη συνεργασία της κοινότητας με θεσμούς της κυρίαρχης ομάδας και να ενισχύσει τη διακοινοτική και διαπολιτισμική επικοινωνία. Στην εκπλήρωση αυτών των στόχων αναγκαίο κρίνεται οι στόχοι της κοινωνικής αλλαγής να λαμβάνουν υπόψη την πολιτισμική ιδιαιτερότητα της κοινότητας, έτσι ώστε το κοινοτικό στέλεχος να μπορεί να σεβαστεί τα δίκτυα σχέσεων της πολιτισμικά διαφέρουσας κοινότητας, τις αντιλήψεις και πεποιθήσεις των κατοίκων της με απώτερο σκοπό την αποφυγή εγκαθίδρυσης συστημάτων σχέσεων που θα είναι ξένο προς την τοπική πραγματικότητα(Ζαϊμάκης,2011) .Ως εκ τούτου, υποστηρίζεται από την Κανδυλάκη(2009), ότι η αναγνώριση και ο σεβασμός προς τις εθνοτικές ομάδες και η προώθηση προγραμμάτων για την κοινωνική ένταξη αυτών, συμβάλει στην υποστήριξη των πολιτισμικά διαφερουσών ομάδων και στην προώθηση της κοινωνικής ομαλότητας και ειρήνης. Επιπροσθέτως, όπως αναφέρθηκε παραπάνω ο θεσμός του σχολείου μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην εξάλειψη των στερεοτύπων και του ρατσισμού με την αντιρατσιστική εκπαίδευση και την ανάπτυξη πολυπολιτισμικής διαλεκτικής. <<Η εκπαίδευση, αποτελεί έναν από τους τρόπους κοινωνικής ένταξης και συμμετοχής. Ο βαθμός που το σχολείο σέβεται, αναγνωρίζει και εντάσσει στο πλαίσιο του τη διαφορετικότητα δίνει ηχηρά μηνύματα στη μαθητική κοινότητα σχετικά με τις αξίες της κοινωνίας στο σύνολο της>>(Κανδυλάκη, 2009:87). Ακόμη, όσον αφορά το θεσμό του σχολείου, αποτελεί

το μέσο για την γνωριμία και κατανόηση πολιτισμικά διαφορετικών ομάδων με τις οποίες συμβιώνουν στην κοινωνία. Αξίζει να σημειωθεί πως το σχολείο συμβάλλει στη γνώση των διαφορετικών πολιτισμών, με απόρροια την αποβολή της προκατάληψης και τη διαμόρφωση ενός δημοκρατικού, πολιτισμικού πλουραλισμού(Ζαϊμάκης και Κανδυλάκη, 2005) .Τέλος, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, το οποίο είναι ένα συμβουλευτικό όργανο του Δ. Ηρακλείου έχει ως σκοπό την καταγραφή και τη διερεύνηση των αναγκών των μελών των μεταναστευτικών ομάδων που κατοικούν μόνιμα στο Δήμο, την υποβολή προτάσεων και την ανάπτυξη δράσεων υπέρ της κάλυψης των αναγκών αυτών, της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης και της ένταξης των μεταναστών. Επιμέρους στόχοι είναι η επαφή των μεταναστών με τη δημοτική αρχή ή άλλες δημόσιες αρχές, η υποβολή εισηγήσεων προς το Δημοτικό Συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, για την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών ή άλλων υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, τη διοργάνωση σε συνεργασία με τον δήμο ή άλλους φορείς δράσεων και εκδηλώσεων με στόχο τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των μεταναστών με τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες, την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων, την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα πολυπολιτισμικότητας, την ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ πολιτών διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων, την καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού και τέλος την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού(Κανονισμός Λειτουργίας Ένταξης Μεταναστών 2011).

Απόψεις ειδημόνων για τα οφέλη της ύπαρξης της ένωσης Αλβανών

Εν συνεχεία των συνεντεύξεων, οι ειδήμονες εξέφρασαν την άποψη τους σχετικά με τα οφέλη της ύπαρξης και λειτουργίας της Ένωσης Αλβανών . Όπως υποστηρίχτηκε η εκτίμηση των προβλημάτων και η διεκδίκηση των αιτημάτων του πληθυσμού είναι ευκολότερη μέσω της συλλογικότητας της ομάδας . Ο Σταθόπουλος(2000) κάνει λόγο στον Ζαλβάνο (1996), ο οποίος αναφέρει τα οφέλη μίας ομάδας συνοπτικά ,τα οποία είναι τα εξής: α) αρκετά άτομα μαζί μπορούν να συγκεντρώνουν περισσότερες πιθανότητες από ότι ένα άτομο να εκπροσωπήσουν όλο το φάσμα των αξιών τους που ίσως επαπειλούνται σε μία απόφαση β)αρκετά άτομα μπορούν να συλλέξουν περισσότερες πληροφορίες από ότι ένα άτομο γ)αρκετά άτομα μαζί μπορούν να δώσουν ένα ευρύ φάσμα των προοπτικών του προβλήματος και να

προσφέρουν ένα καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης τους ,δ) τα άτομα δεσμεύονται περισσότερο από μία απόφαση, αν το καθένα από αυτά συμμετέχει στην επιλογή αυτής της απόφασης.

Προτάσεις και δράσεις για την Ένωση Αλβανών Ηρακλείου

Σε αυτή την υποκατηγορία προέκυψε η ανάγκη της αυτοοργάνωσης των μεταναστευτικών κοινοτήτων σε συλλόγους με σκοπό την συλλογική δράση για την διεκδίκηση των αιτημάτων τους και την διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Έχει υποστηριχτεί πως το πεδίο των αλβανικών συλλόγων στην Ελλάδα, χαρακτηρίζεται περιορισμένο, αφού οι σύλλογοι αυτού του τύπου είναι πολύ μικροί σε σχέση με το μέγεθος του αλβανικού πληθυσμού στην Ελλάδα καθώς και σε σύγκριση με τη διάρκεια παραμονής των πρωτοαφιχθέντων τη δεκαετία του '90 (Κανδυλάκη, 2009). Έτσι, ο Σταθόπουλος (2005) χρησιμοποιώντας τον όρο "κοινωνική συμμετοχή" αναφέρει πως με τον όρο αυτό υποδηλώνεται η συμμετοχή των πολιτών σε κοινωνικά και προνοιακά θέματα ,καλύπτει δηλαδή τους τομείς κοινωνικής περίθαλψης ,υγείας ,εκπαίδευσης ,κοινωνικής κατοικίας και αστικής ανάπτυξης. Παραπάνω, αναφέρθηκαν τα οφέλη της δημιουργίας μιας ομάδας σύμφωνα με τον Ζαλβάνο(1996) όπου συνοπτικά υποστήριξε πως η ομάδα επωφελείται περισσότερο από ότι ένα άτομο μεμονωμένα σε ότι αφορά τις αποφάσεις, την εκπροσώπηση αιτημάτων, τις ευθύνες, τη συλλογή πληροφοριών και την ενημέρωση. Ακόμα ο Σταθόπουλος προσθέτει πως η συνολική προσπάθεια είναι ένα θετικό στοιχείο που εκφράζει πως όσα περισσότερα άτομα συμμετέχουν, τόσο καλύτερη είναι η ενημέρωση. Η Κατσορίδου-Παπαδοπούλου(2009) αναφέρει πως μέσα από την ομάδα, το άτομο αναμένεται ότι θα βιώσει ,μέσα από πλέγμα αλληλεπιδράσεων ,που συνεχώς μεταβάλλονται βασικά φαινόμενα ατομικής και κοινωνικής ζωής. Η συμβολή των ομάδων καλλιεργεί τις δεξιότητες του ατόμου - μέλους για τη δημιουργία, ανάπτυξη και διατήρηση ανθρώπινων σχέσεων και στην ανάπτυξη της επικοινωνίας. Σύμφωνα με τα παραπάνω, αυτομάτως η δημιουργία της ομάδας των Αλβανών συμβάλλει στην επίλυση όλων των προβλημάτων της κοινότητας αυτή όπως, γνωστοποίηση, διεύρυνση, το αίσθημα του "ανήκειν". Σχετικά με το τελευταίο, οι εθνοτικά και πολιτισμικά διαφέρουσες κοινωνικές ομάδες, έχουν μία κοινή κουλτούρα και συνάμα την αίσθηση της κοινής ταυτότητας. Οι λόγοι που συντελούν στη διαμόρφωση της αίσθησης του "ανήκειν" της εθνοτικής ομάδας είναι το κοινό παρελθόν και το ότι προέρχονται από έναν κοινό τόπο προέλευσης

(Κανδυλάκη ,2009).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τους ειδήμονες ,κρίνεται αναγκαία, η δημιουργία εθελοντικού σχολείου για την εκμάθηση της μητρικής γλώσσας η οποία σηματοδοτεί τη διαδικασία διατήρησης της πολιτισμικής ταυτότητας. Σύμφωνα με τον Δαμανάκη(1993) ,υπάρχουν κάποια οφέλη από την εκμάθηση μητρικής γλώσσας τα οποία συνοπτικά είναι: α)επικοινωνία με τα μέλη της μειονότητας (φίλοι, συγγενείς), β)ενεργός ρόλος στην κοινωνικοπολιτισμική ζωή της μειονότητας, γ) επεξεργασία των διπολιτισμικών βιωμάτων, παραστάσεων ,εμπειριών και δ)σύνθεση μιας διαπολιτισμικής ταυτότητας. Στην Ελλάδα έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο τα παιδιά δεύτερης γενιάς να μη γνωρίζουν την μητρική τους γλώσσα. Αυτό το γεγονός έχει πολλές εκδοχές. Μία από αυτές είναι ότι τα παιδιά από την Αλβανία δεν ενθαρρύνονται από τους γονείς να μάθουν τη μητρική γλώσσα , διότι δίνουν προτεραιότητα σε άλλες γλώσσες όπως τα αγγλικά. Επίσης, άλλη μία εκδοχή που έχει παρατηρηθεί είναι πως παιδιά που γεννήθηκαν στην Αλβανία και γνώριζαν καλά την αλβανική γλώσσα, σταδιακά έχουν ξεχάσει τα αλβανικά και κάποιοι αρνούνται να τα μιλήσουν(Μωυσίδης, Παπαδοπούλου,2011). Παρόλα αυτά, τα παιδιά δεύτερης και τρίτης γενιάς μεγαλωμένα στην Ελλάδα ,όσα επιθυμούν, έχουν την ευκαιρία μέσα από την Ένωση Αλβανών να εκπαιδευτούν στη μητρική τους γλώσσα η οποία τους δίνει την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Ανακεφαλαιώνοντας, οι αλληλοεπιδράσεις των μελών της Ένωσης και η επικοινωνία, διαμορφώνουν την πολυπλοκότητα του συστήματος, η οποία έχει την ικανότητα να ισορροπήσει και να αυτοοργανωθεί. Τέλος, με τον όρο αυτοοργάνωση, νοείται ο πυλώνας που έχει ως συνιστώσες την επικοινωνία, την προσαρμοστικότητα, τη μάθηση ,την ανατροφοδότηση τη διασύνδεση και τη γέννηση της αλλαγής(Κανδυλάκη, 2009).

7.2.5. Περιορισμοί έρευνας

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε ήταν ποιοτική και έγινε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας για το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι Κρήτης . Οι

απόψεις των μεταναστών πιθανώς να επηρεάζονται από τα προσωπικά τους βιώματα, με αποτέλεσμα να μην είναι αντικειμενικές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λόγω των πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων στην Αλβανία, πολλοί ήταν εκείνοι οι οποίοι μετανάστευσαν στην Ελλάδα, τη δεκαετία του 1990, αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Άλλοι από αυτούς είχαν ως τελικό προορισμό τους την Ελλάδα, ενώ άλλοι ως ενδιάμεσο και περίμεναν την κατάλληλη ευκαιρία να φύγουν για τον τελικό τους προορισμό, ο οποίος συνήθως ήταν οι χώρες της δυτικής Ευρώπης. Ο ερχομός τους στην Ελλάδα, ήταν δύσκολος, γεμάτος αντιξοότητες, όχι μόνο διότι η Πολιτεία δεν είχε υιοθετήσει μια συγκεκριμένη πολιτική υποδοχής μεταναστών, αλλά επιπλέον οι μετανάστες συνάντησαν αρκετά σημαντικές αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία. Αν και είχε υιοθετηθεί η αντίληψη ότι οι μετανάστες συναθροίζονται σε συγκεκριμένες περιοχές, δημιουργώντας κλίκες, φαίνεται τελικά ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Οι Αλβανοί μετανάστες δημιούργησαν στην Ελλάδα οικογένειες και ασχολούνται κυρίως με χειρωνακτικές εργασίες. Επομένως, παρ' όλες τις αντιξοότητες, τις οποίες αντιμετώπισαν, η πλειοψηφία των Αλβανών δημιούργησαν στην Ελλάδα οικογένειες και κατόρθωσαν να ζουν αξιοπρεπώς έχοντας μια απασχόληση και τη δυνατότητα να καλύπτουν τις βασικές τους ανάγκες.

Αν και αρχικά, οι μετανάστες αντιμετωπίζονταν με καχυποψία, δυσαρέσκεια και ρατσισμό, σήμερα, οι περισσότεροι συμβιώνουν και αλληλεπιδρούν με τους ντόπιους κατοίκους της περιοχής που διαμένουν, μέσα σε πολυπολιτισμικές κοινότητες και συνάπτουν σχέσεις με τους ντόπιους, οι οποίες στην πλειοψηφία τους χαρακτηρίζονται ως πολύ καλές, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα και εντάσεις. Όσον αφορά την ένταξη των μεταναστών στην τοπική κοινωνία, αυτή συμπεραίνεται ότι δεν είναι πλήρης και ολοκληρωμένη, ενώ οι συνθήκες ένταξης είναι περισσότερο ευνοϊκές για τους μετανάστες δεύτερης γενιάς.

Οι βασικότερες δυσκολίες, οι οποίες αντιμετωπίζουν οι μετανάστες με την είσοδο τους στην Ελλάδα, αλλά και σήμερα, είναι τα φαινόμενα ρατσισμού, τα οποία συνεχίζουν να ισχύουν σε ένα βαθμό ακόμα και σήμερα. Ο ρατσισμός με τον οποίο τους αντιμετώπιζε η τοπική κοινωνία ίσως να ήταν συνέπεια των αρνητικών στερεοτύπων, τα οποία είχαν δημιουργηθεί στην αντίληψη του ντόπιου πληθυσμού ή το ανάποδο, δηλαδή, τα αρνητικά στερεότυπα να ήταν απόρροια του ρατσισμού. Στην παρούσα έρευνα δεν εξετάστηκε τι από τα δυο συνέβη, παρά μόνο το γεγονός ότι υπήρχαν φαινόμενα ρατσισμού και στερεοτύπων.

Στη διάρκεια των συνεντεύξεων τόσο με τους ενδιαφερόμενους όσο και με τους ειδήμονες, σημειώθηκε πως ένα σημαντικό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζουν ακόμη και σήμερα είναι η ανισότητα στα δικαιώματα τους, συγκριτικά με αυτά που έχουν οι Έλληνες. Ειδικότερα, η δυσκολία στην εύρεση εργασίας, η ελλιπής γνώση της γλώσσας και η ανεπάρκεια του θεσμικού πλαισίου να προστατεύσει τους μετανάστες είναι ίσως οι βασικότερες πηγές των προβλημάτων τους. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, την οποία βιώνει η χώρα, η κατάσταση με την εύρεση εργασίας είναι το εξίσου δύσκολο τόσο για τους Έλληνες όσο και για τους Αλβανούς μετανάστες. Αυτός ο λόγος είναι η αιτία που πολλές φορές εμφανίζονται ρατσιστικές συμπεριφορές από τους Έλληνες στους μετανάστες όταν βρίσκουν δουλειά . Όσον αφορά τις ρατσιστικές συμπεριφορές απέναντι στο διαφορετικό, οφείλονται κυρίως στην έλλειψη σεβασμού, επικοινωνίας και παιδείας. Επιπροσθέτως, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα των μεταναστών, που έχει υπάρξει βελτίωση, είναι αυτό της γραφειοκρατίας και της καθυστέρησης των αδειών παραμονής και της απόκτησης ιθαγένειας. Οι υπηρεσίες έχουν βελτιωθεί σε σχέση με την ποιότητα τους και αυτό διευκόλυνε την αντιμετώπιση των γραφειοκρατικών ζητημάτων που αφορούν ουσιαστικά την ένταξη των μεταναστών. Παρόλα αυτά, πλέον το φαινόμενο του ρατσισμού , έχει μειωθεί σημαντικά και αυτό οφείλεται στο γεγονός της συνύπαρξης του ντόπιου με τον μετανάστη καθώς επίσης, μέσα από τα προγράμματα ενημέρωσης και τις δράσεις ευαισθητοποίησης, οι Έλληνες, έχουν αποδείξει εμπράκτως το ενδιαφέρον τους για τους συμπολίτες τους και έχουν συμβάλλει σημαντικά στην καταπολέμηση του ρατσισμού της ξενοφοβίας, αλλά και της υποστήριξης οικογενειών που έχουν ανάγκη από πρώτων ειδών βοήθειας. Απτό παράδειγμα είναι η άμεση ανταπόκριση τους στο κάλεσμα της κοινότητας για την αλληλεγγύη προς τους πρόσφυγες. Υπάρχουν μερικοί, οι οποίοι ερχόμενοι στην Ελλάδα, έπειτα από «πρόσκληση» συγγενικού ή φιλικού τους προσώπου, είχαν μια «γέφυρα» για την καλύτερη ζωή στην Ελλάδα. Επιπλέον, φαίνεται ότι οι οικογένειες με παιδιά ήταν εκείνοι, οι οποίοι είχαν καλύτερες προϋποθέσεις και αποτελέσματα της διαδικασίας ένταξης τους, καθώς πολλοί μετανάστες έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα. Τέλος, από τα λεγόμενα των ο μεταναστών φαίνεται να θέλουν να ενταχθούν στην κοινωνία που διαμένουν, αλλά ταυτόχρονα δε θέλουν να χάσουν την εθνική τους ταυτότητα. Από τη μια πλευρά για παράδειγμα δημιουργούν σχέσεις με τους ντόπιους κατοίκους, σε μια προσπάθεια ένταξης στην καθημερινότητα της κοινωνίας αυτής στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και από την άλλη προσπαθούν μέσα

από διάφορες δραστηριότητες (πχ συμμετοχή στην Ένωση Αλβανών) να διατηρήσουν τα στοιχεία της δικής τους ταυτότητας. Κυρίως τα παιδιά δεύτερης γενιάς έχουν αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια καθώς επίσης, θεωρούνται ο συνδετικός κρίκος για την ανθρώπινη συνύπαρξη ντόπιου και μετανάστη. Τέλος, σχετικά με τους τρόπους της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών υποστηρίχτηκε πως έχει συμβάλει η σύναψη μικτών γάμων και η γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν οι ειδήμονες για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα και τους τρόπους αυτοοργάνωσης τους, φαίνεται πως έχουν θεωρητικές βάσεις σε αυτά τα θέματα, καθώς και μεγάλη εργασιακή εμπειρία. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα, οι οποίοι συνεργάζονται με μετανάστες, θεωρούν πολύ σημαντική την ύπαρξη αλληλεπίδρασης των φορέων που ασχολούνται με μετανάστες , έτσι ώστε να υπάρχει συνεχής αλληλοενημέρωση, αλληλοϋποστήριξη και συνεργασία για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των μεταναστών.

Εν συνεχεία, μέσω της έρευνας προέκυψε το συμπέρασμα πως η οργάνωση των μεταναστευτικών ομάδων οδηγεί σε καλύτερη συνοχή και επηρεάζει θετικά την κοινωνική τους ένταξη. Σε αυτό έχει συμβάλει και η συνύπαρξη των ντόπιων με τους μετανάστες μέσα από την καθημερινότητα και ιδιαίτερα μέσα από τη σχολική κοινότητα η οποία μπορεί να συμβάλει στην άρση στερεοτύπων, στην ευαισθητοποίηση και στην καλλιέργεια ενός κλίματος σεβασμού .

Εν συνεχεία, όσον αφορά τις υπηρεσίες και τους φορείς της κοινότητας, κρίνεται σημαντική η συμβολή τους για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της υποστήριξης των μεταναστευτικών ομάδων. Η συνεχής αλληλοενημέρωση και η συλλογική δράση των υπηρεσιών έχει ως αποτέλεσμα την άμεση ανταπόκριση στα αιτήματα των μεταναστών αλλά και στη διοργάνωση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινότητας σε μεταναστευτικά ζητήματα. Επίσης, σημαντικό κρίνεται η υποδοχή των εξυπηρετούμενων μεταναστών στο χώρο εργασίας των κοινοτικών στελεχών, ώστε οι πρώτοι να έχουν άμεση επαφή με τους δεύτερους, να γνωρίζουν σε ποιον πρέπει να απευθύνονται για τα ζητήματα τους και να συνεργάζονται μαζί τους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την κάλυψη των αναγκών τους. Στην προσπάθεια των κοινωνικών φορέων και υπηρεσιών για την ενημέρωση ,την ευαισθητοποίηση και την ενεργοποίηση για δράσεις κατά του ρατσισμού σημαντική είναι η συνεργασία με το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και

Προσφύγων ,το οποίο δραστηριοποιείται σε θέματα μεταναστών και προσφύγων και συνεργάζεται με κοινωνικούς φορείς και συλλόγους μεταναστών. Η αλληλοϋποστήριξη αυτή είναι χρήσιμη τόσο για τα κοινοτικά στελέχη αλλά και για τους μετανάστες και τους συλλόγους που δημιουργούν για την διεκπεραίωση των στόχων τους και της διατήρησης της πολιτισμικής τους ταυτότητας. Τέλος, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είναι σημαντική η συμβολή του εκπαιδευτικού συστήματος για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καταπολέμησης της ξενοφοβίας και του ρατσισμού, που θα πρέπει να κατευθύνει τα παιδιά προς τον πολιτισμό και τον αλτρουισμό φτιάχνοντας χαρακτήρες συγκροτημένους με ανοιχτό πνεύμα.

Στην έρευνα αυτή προτάθηκαν ιδέες για τη λειτουργία της Ένωσης Αλβανών στο Δήμο Ηρακλείου όπου οι ειδήμονες της έρευνας είναι πρόθυμοι να στηρίζουν την αυτοοργάνωση των μεταναστών από την Αλβανία. Για τη λειτουργία της Ένωσης κρίνεται αναγκαίο η εύρεση χώρου εστίασης των μεταναστών η οποία προσδίδει την ταυτότητα της Ένωσης καθώς επίσης και οι ομοεθνείς θα γνωρίζουν που θα απευθύνονται. Ακόμα , ως επόμενο βήμα θεωρείται η δημιουργία εθελοντικού σχολείου για την εκμάθηση της αλβανικής γλώσσας, όπου προσδίδει την ταυτότητα αλλά και τη διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Η αυτοοργάνωση των μεταναστών σε συλλόγους, θεωρείται σημαντική για να διεκδικούν τα δικαιώματα τους συλλογικά, και να έχουν ενεργό ρόλο στην κοινότητα. Στο Ηράκλειο υπάρχουν ήδη οργανωμένοι σύλλογοι όπως των Ρωσόφωνων, με τον οποίο θα μπορούσαν να μοιραστούν τις εμπειρίες του και με βάση αυτές να σχεδιαστούν δράσεις στην κοινότητα από την Ένωση. Η συνύπαρξη και η συνοχή των διαφορετικών πολιτισμών μεταξύ τους συμβάλλουν στην ομαλή ένταξη στην κοινωνία, καθώς επίσης έχοντας ενεργό ρόλο στην κοινότητα μπορούν να δραστηριοποιούνται σε δράσεις ευαισθητοποίησης ,ενημέρωσης και ενεργοποίησης και μπορούν να συνεργαστούν και υποστηρίξουν τις άτυπες εθνοτικές ομάδες, όπως τους μετανάστες της Συρίας που διαμένουν στην πόλη του Ηρακλείου.

Με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την συγκεκριμένη έρευνα , αναδύονται κάποιες προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν τόσο στην βελτίωση των δομών των υπηρεσιών ,όσο και της Ένωσης των Αλβανών.

Αρχικά, οι υπηρεσίες θα πρέπει να ενισχυθούν με μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων οι οποίοι θα μπορούν να ανταποκρίνονται σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό

εξυπηρετούμενων. Επίσης, κρίνεται αναγκαίο η σύμπραξη κοινωνικών φορέων , υπηρεσιών και συλλόγων με σκοπό την άμεση ανταπόκριση στα αιτήματα των μεταναστών αλλά και στον σχεδιασμό προγραμμάτων για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας. Επίσης, οι υπηρεσίες και οι κοινωνικοί φορείς θα πρέπει να ενημερώνονται διαρκώς για τις εξελίξεις και για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συμβάλλουν στην υποστήριξη των μειονοτικών ομάδων.

Όσον αφορά την Ένωση Αλβανών, πρωταρχικό βήμα είναι η αυτοοργάνωση, η οποία θα επιτευχθεί με την δημιουργία επιτροπών έργου στο εσωτερικό της ομάδας μεταξύ των μελών της. Μέσα από τη δημιουργία αυτών, όλα τα μέλη θα έχουν ενεργό ρόλο αναλαμβάνοντας τις υποχρεώσεις τους και δρώντας συλλογικά για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης. Αφού επιτευχθεί η αυτοοργάνωση τους και καταφέρουν τα μέλη να αποκτήσουν μία σχέση εμπιστοσύνης και συνεργασίας, θα μπορέσουν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και να καλύψουν τα αιτήματά τους ομαδικά, θα δραστηριοποιούνται προς την κοινότητα με απόρροια αυτού την γνωστοποίηση και διεύρυνση της Ένωσης. Συμπερασματικά, μπορεί να σημειωθεί ότι η διαδικασία της ένταξης είναι ιδιαίτερα δύσκολη, παρ' όλες τις προσπάθειες οι οποίες έχουν γίνει και αφορά σε πολλά σημεία της καθημερινότητας των μεταναστών. Σε καμία περίπτωση τα φαινόμενα ρατσισμού δεν υποδεικνύουν μια κοινωνία η οποία έχει αποδεχθεί τους μετανάστες εξ ολοκλήρου.

Τέλος, επιβεβαιώνεται πως η δημιουργία συλλόγων μεταναστών και ο ενεργός ρόλος τους μέσα σε αυτούς έχουν καθοριστική σημασία για την καθημερινότητα τους, καθώς έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους, να ενδυναμωθούν οι σχέσεις των ομοεθνών καθώς επίσης να παίρνουν από κοινού αποφάσεις και να δρουν συλλογικά στην επίλυση των ζητημάτων που τους αφορούν.

Τέλος, η παρούσα έρευνα, πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας με σκοπό την απόκτηση του πτυχίου μας, η οποία θα κατατεθεί για εκπαιδευτικούς λόγους στο ΤΕΙ Κρήτης, στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, τα αποτελέσματα της οποίας θα μπορούσαν να γνωστοποιηθούν στα μέλη της Ένωσης Αλβανών με σκοπό την παρότρυνση των μελών στη δημιουργία επιτροπών έργου έτσι ώστε να μπορέσουν να επιτύχουν ευκολότερα την αυτοοργάνωση τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

1. Δαμαλάκης, Μ. (1993) *Μετανάστευση και εκπαίδευση*. 3η έκδοση. Αθήνα: Gutenberg
2. Ζαϊμάκης, Γ. (2011) *Κοινωνική εργασία και τοπικές κοινωνίες*. Αθήνα: Πλέθρον
3. Ζαϊμάκης, Γ. και Κανδυλάκη, Α. (2005) *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες*. Αθήνα: Κριτική
4. Ζαϊμάκης, Γ. (2011) *Κοινωνική εργασία και τοπικές κοινωνίες*. Αθήνα: Πλέθρον
5. Ζαλβανός, Μ. (1996) *Οργάνωση και διοίκηση*, 3η έκδοση Αθήνα: Έλλην
6. Καλλινικάκη, Θ. (2009) *Κοινωνική Εργασία. Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
7. Κανδυλάκη, Α. (2009) *Κοινωνική εργασία, Πολυπολιτισμικό περιβάλλον*. Αθήνα: Τόπος
8. Κανδυλάκη, Α. (2009) *Κοινωνική Εργασία, Πολυπολιτισμικό περιβάλλον*, Αθήνα: Τόπος
9. Κοιλιάρη, Α. (1997) *Ξένος στην Ελλάδα, μετανάστες, γλώσσα και κοινωνική ένταξη*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής
10. Κασιμάτη Κ. (2016), Η χώρα προέλευσης των μεταναστριών και η κοινωνική τους ένταξη στη Ελλάδα. *Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη*. 4(1), 7-25
11. Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009) *Κοινωνική Εργασία με Ομάδες*. Αθήνα: Έλλην
12. Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009) *Κοινωνική Εργασία με ομάδες*. 2η έκδοση Αθήνα: Έλλην
13. Λαγουδάκη, Ν. (2006) *Όψεις Ένταξης και Ενσωμάτωσης των Μεταναστών. Προσαρμογές στο Δίκαιο της Ιθαγένειας*. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης

14. Λαμπριανίδης, Λ. και Λυμπεράκη, Α. (2001) *Αλβανοί μετανάστες στη Θεσσαλονίκη, Διαδρομές εφημερίας και παραδρομές δημόσιας εικόνας*. Αθήνα: Παρατηρητής
15. Μπάγκαβος, Χ. και Παπαδοπούλου, Δ.(2006) *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg
16. Μπάγκαβος, Χ. και Παπαδοπούλου, Δ.(2006) *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg
17. Μωυσίδης, Α. και Παπαδοπούλου, Δ. (2011) *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα, Εργασία, Εκπαίδευση, Ταυτότητες*. Αθήνα: Κριτική
18. Μωυσίδης, Α. και Παπαδοπούλου, Δ. (2011) *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα, Εργασία, Εκπαίδευση, Ταυτότητες*. Αθήνα: Κριτική
19. Σταθόπουλος, Π.(2000) *Κοινωνική εργασία Διαδικασία μέθοδοι και τεχνικές παρέμβασης*. Αθήνα: Παπαζήσης
20. Σταθόπουλος, Π.(2000) *Κοινωνική εργασία Διαδικασία μέθοδοι και τεχνικές παρέμβασης*. Αθήνα: Παπαζήσης
21. Τριανταφυλλίδου, Α. και Μαρούκης, Θ. *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα*, Αθήνα : Κριτική
22. Τσαούσης, Δ. (2006) *Η κοινωνία του ανθρώπου* ,3η έκδοση Αθήνα :Gutenberg
23. Τσαούσης, Δ. (2006) *Η κοινωνία του ανθρώπου* , Αθήνα :Gutenberg
24. Χρυσόχου, Ξ.(2011) *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα, Οι κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Πεδίο
25. Χρυσόχου, Ξ.(2011) *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα, Οι κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Πεδίο

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. Adamczyk, A. (2016). Albanian immigrants in Greece: from unwanted to tolerated?. *Journal of Liberty and International Affairs*, 2(1), 49-59.
2. Cameron, A. (2006). Geographies of welfare and exclusion: social inclusion

- and exception. *Progress in Human Geography*, 30(3), 396-404.
3. Carrera, S. (2006). A Comparison of Integration Programmes in the EU: Trends and Weaknesses. CEPS CHALLENGE Papers No. 1, 1 March 2006.
 4. Charlot B. (2002) *Demokratische Bildung für eine solidarische Welt*, in: Wulf, C.,Merkel, C., *Globalisierung als Herausforderung der Erziehung*, Waxmann, München
 5. Entzinger, H., & Biezeveld, R. L. (2003). Benchmarking in immigrant integration. Faculty of Social Sciences, Rotterdam.
 6. Hajdinjak, M. (2005, September). Don't Want to Live with Them, Can't Afford to live Without Them: Albanian Labor Migration in Greece. In *Migrations, Integration Security and Quality of Life in Mediterranean Cities Conference, Lugano, Switzerland* (Vol. 30).
 7. Hatziprokopiou, P. (2003). Albanian immigrants in Thessaloniki, Greece: processes of economic and social incorporation. *Journal of Ethnic and migration Studies*, 29(6), 1033-1057.
 8. Jackson, C. (1999). Social exclusion and gender: Does one size fit all?. *The European Journal of Development Research*, 11(1), 125-146.
 9. Kokkali, I., (2011), From scapegoats to 'good' immigrants? Albanians' supposedly 'successful' integration to Greece, *Quaderni del Circolo Rosselli*, 3/2011: Europa: immigranti e citta, Alinea Editrice, Firenze, pp.161-173.
 10. Kokkali, I. 2010. *Migrants albanais en Grèce: De la dissimulation identitaire à l'invisibilité territoriale*, Editions Universitaires Européennes, 488 pages. In: Kokkali, I., (2011), From scapegoats to 'good' immigrants? Albanians' supposedly 'successful' integration to Greece, *Quaderni del Circolo Rosselli*, 3/2011: Europa: immigranti e citta, Alinea Editrice, Firenze, pp.161-173.
 11. Morales, L., & Giugni, M. (2011). Political opportunities, social capital and the political inclusion of immigrants in European cities. In *Social capital, political participation and migration in Europe* (pp. 1-18). Palgrave Macmillan UK.
 12. Robolis, S. (2009) Immigration in Greece: Overview and perspectives. *Social Cohesion and Development*, 4 (1), 27-44
 13. Rovolis, A., & Tragaki, A. (2006). Ethnic characteristics and geographical distribution of immigrants in Greece. *European Urban and Regional*

Studies, 13(2), 99-111.

14. Silver, H. (2010). Understanding social inclusion and its meaning for Australia. *Australian Journal of Social Issues*, 45(2), 183.
15. Triandafyllidou, A., & Veikou, M. (2002). The hierarchy of Greekness: Ethnic and national identity considerations in Greek immigration policy. *Ethnicities*, 2(2), 189-208.

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

1. Douglas, T (1997) *Η επιβίωση της ομάδας*, μεταφρ. Δέγλερης Ν. Αθήνα :Ελληνικά γράμματα
2. Olson, M.(1991) *Η λογική της συλλογικής δράσης*, μεταφρ. Κατσούλης Η. Αθήνα: Παπαζήση
3. Taylor, T.(1997) *Πολυπολιτισμικότητα*, μεταφρ. Παιονίδης Φ. Αθήνα: Πόλις
4. Douglas, T (1997) *Η επιβίωση της ομάδας*, μεταφρ. Δέγλερης Ν. Αθήνα :Ελληνικά γράμματα
5. Dunham, A. (1971) *Κοινωνική εργασία με την κοινότητα: ομιλίες, πορίσματα σεναρίου 1971*. Αθήνα: Σχολή Κοινωνικής Πρόνοιας

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

1. Αγοραστάκης, Γ. (2004) *Οι οικονομικοί μετανάστες στην Ελλάδα, γενική και τοπική τοποθέτηση*, Χανιά <http://www.istologos.gr/> (Πρόσβαση 8/12/2016)
2. Αφουξενίδης, Α. & Σαρρής Ν ,& Τσακηρίδη, Ο. (2012) *Ένταξη των μεταναστών: αντιλήψεις, πολιτικές, πρακτικές*. Αθήνα : Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών <http://www.ekke.gr/> (Πρόσβαση 28 /1/2017)
3. ΕΕΤΑΑ (2009) Ένταξη των παιδιών των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία «Δεύτερη Γενιά», Ηλεκτρονικά διαθέσιμο: <https://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/150.pdf> [πρόσβαση 20/03/2017]
4. Θράκας, Η.(2007) *Οι Αλβανοί μετανάστες και η ελληνική γλώσσα*, Αθήνα <http://www.migrant.gr/> (Πρόσβαση 9/12/2016)
5. *Κανονισμός Λειτουργίας Ένταξης Μεταναστών* .(2011) Ηράκλειο

- <http://www.heraklion.gr/municipality/sem-kanonismos/sem-kanonismos.html>
(Πρόσβαση 30/11/2016)
6. Ν.3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» Διαθέσιμος ηλεκτρονικά: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=2C165207A7114600.1D031AEA53&version=2005/08/23> [Πρόσβαση 15/03/2017]
7. Οδηγός ΜΚΟ και Συλλόγων Μεταναστών(2009) *Καταγραφή φορέων που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σε θέματα μετανάστευσης*. Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο- Τμήμα Γεωγραφίας <http://www.geo.hua.gr/> (Πρόσβαση 03/12/ 2016)
8. Πανταζής, Β. (2003).*Εκπαίδευση ενηλίκων ως παράγοντας της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ενοποίησης*. Αθήνα : Όμιλος Πανεπιστημιακών <http://pandemos.panteion.gr/> (Πρόσβαση 01/2/2017)
9. Παπαδοπούλου, Δ.(2009) *Η επίδραση της νόμιμης διαμονής στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα*, Αθήνα <http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/SCAD/article/viewFile/8905/9109> (Πρόσβαση 10/12/2016)
10. Παπαδοπούλου, Δ. (χ.χ.) *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα. Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον*. Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://eclass.uop.gr/modules/document/file.php/SEP137/1.%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CC%81%20%CE%95%CE%BD%CF%83%CF%89%CE%BC%CE%B1%CC%81%CF%84%CF%89%CF%83%CE%B7%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%A4%CE%BF%CC%81%CE%BC%CE%BF.pdf> [πρόσβαση 16/03/2017]
11. BALKANIST (2015) Albanians and the Greek Crisis: A Briefing of Economic and Social Concerns. Available on line: <http://balkanist.net/albania-economic-social-concerns/> [πρόσβαση 22/03/2017]

12. Barber, T. (2015) Albania braced for fallout from Greek crisis. Available on line: <https://www.ft.com/content/55ea2a34-2082-11e5-ab0f-6bb9974f25d0> [τελευταία επίσκεψη 20/03/2017]
13. Barjaba, K. (2004). Albania: Looking beyond borders. Migration Information Source. Available on line: <http://www.migrationpolicy.org/article/albania-looking-beyond-borders> [πρόσβαση 14/03/2017]
14. Durmishi, V., & Gjini, V. (2011). The Greek crisis effects on the Albanian economy. *Academicus International Scientific Journal*, (04), 130-135. Available on line: <http://www.academicus.edu.al/nr4/Academicus-MMXI-4-130-135.pdf> [πρόσβαση 23/03/2017].
15. European Commission (2011) European Agenda for Integration - well integrated migrants enrich the EU economically and culturally. Available on line: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-911_en.htm?locale=en. [πρόσβαση 12/03/2017]
16. European Commission (2004) Joint Report on Social Inclusion, 2004. Available on line: http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/final_joint_inclusion_report_2003_en.pdf [πρόσβαση 12/03/2017]
17. European Union Agency for Fundamental Rights - Helping to make fundamental rights a reality for everyone in the European Union: Social inclusion and migrant participation in society. Available on line: <http://fra.europa.eu/en/project/2015/social-inclusion-and-migrant-participation-society-0> [πρόσβαση 15/03/2017]
18. Fourie, I. (2007). Public libraries addressing social inclusion: how we may think... Available on line: [http://www.repository.up.ac.za/dspace/bitstream/handle/2263/3542/fourie_theoretical\(2007\).pdf?sequence=1](http://www.repository.up.ac.za/dspace/bitstream/handle/2263/3542/fourie_theoretical(2007).pdf?sequence=1) [πρόσβαση 12/03/2017]
19. Geranis, C. & Karassavoglou, A. & Papadopoulos, D. & Violitzi, K. (2015) *The effect of socio-demographic variables on acculturation of Albanian immigrants in Greece*, Kavala: Elsevier B.V www.sciencedirect.gr (Πρόσβαση στις 2/12/2016)
20. Gazakis, A., Sirri, D. and Takis, A. (2014) Racism and discrimination in

- Greece today. Available on line: <http://gr.boell.org/en/2014/10/14/racism-and-discrimination-greece-today> [πρόσβαση 20/03/2017]
21. Kalmouki, N. (2014) Albanian Immigrants Leave Greece. Available on line: <http://greece.greekreporter.com/2014/10/08/albanian-immigrants-leave-greece/> [πρόσβαση 22/03/2017]
 22. Niessen, J., Schibel, Y., & Magoni, R. (2003). EU and US approaches to the management of immigration. *Comparative Perspectives*”, *Migration Policy Group, Brussels*. Available on line: https://www.researchgate.net/profile/Dita_Vogel/publication/270821433_EU_and_US_approaches_to_the_management_of_immigration_Germany/links/54b560370cf26833efd0f994.pdf [πρόσβαση 20/03/2017]
 23. Siadima, M. (2001) Immigration in Greece during the 1990’s: An Overview. Available on line: <http://www.mmo.gr/pdf/library/Greece/grckaimigracija.pdf>. [πρόσβαση 15/03/2017]
 24. Triandafyllidou, A., Maroufof, M. and Nikolova, M. (2009) : Immigration towards Greece at the eve of the 21st Century, ELLIAMEP. Available on line: http://www.idea6fp.uw.edu.pl/pliki/WP4_Greece.pdf [πρόσβαση 15/03/2017]
1. United Nations (1994) Social Integration: Approaches and Issues. Available on line: [http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/\(httpAuxPages\)/510920DA18B35A6880256B65004C6A7B/\\$file/bp1.pdf](http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/(httpAuxPages)/510920DA18B35A6880256B65004C6A7B/$file/bp1.pdf) [πρόσβαση 13/03/2017]
 2. Vidali, M. (1999) Living in a Policy Vacuum. *Central European Review*. Vol.1, No. 21. Available on line: <http://www.ce-review.org/99/21/vidali21.html> [πρόσβαση 16/03/2017]
 3. World Bank (2013). Inclusion Matters: The Foundation for Shared Prosperity. Washington, DC: World Bank. Available on line: http://siteresources.worldbank.org/EXTSOCIALDEVELOPMENT/Resources/244362-1265299949041/6766328-1329943729735/8460924-1381272444276/InclusionMatters_AdvanceEdition.pdf [πρόσβαση 14/03/2017].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προφίλ ειδικών	
	<p>Σ1Α:</p> <ul style="list-style-type: none">• Γεωργία Τσαφή• Κοινωνικός λειτουργός• Εγώ στο γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής από το τέλος του 2015 , αλλά έχω προϋπηρεσία στο κομμάτι πρόληψης των εξαρτήσεων είκοσι πέντε χρόνια στο ΚΕΣΑΝ Ηρακλείου• συνεργάζομαι με την κ. Τσατσάκη και έχω αναλάβει ένα κομμάτι Ισότητας των Φύλων• Έχω αναλάβει κομμάτι Ένταξης μεταναστών και ένα κομμάτι της ισότητας των φύλων• Τόπος διαμονής Ηράκλειο <p>Σ1Β:</p> <ol style="list-style-type: none">3. Τσατσάκη Εμμανουέλα4. Κοινωνικός λειτουργός5. Τόπος διαμονής Ηράκλειο6. Εργάζομαι στο γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής από το 20097. Έχω αναλάβει αποκλειστικά το κομμάτι Ένταξης μεταναστών8. Στηρίζει το Σ.Ε.Μ. <p>Σ2:</p> <ol style="list-style-type: none">11. Κωνσταντίνος Κουτρομπής12. 20 χρόνια Δικηγόρος13. Τόπος διαμονής Ηράκλειο14. Μέλος δικηγορικού συλλόγου15. Σύμβουλος διοικητικού συμβουλίου16. Υπεύθυνος επιτηρητής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με την ειδικότητα αυτή έγινα μέλος του ΣΕΜ-Π17. άλλες ιδιότητες

Σ3:

4. Ματίνα Λευκόχειρ
5. Κοινωνιολόγος
6. Διεύθυνση αστικής κατάστασης, Τμήμα Κοινωνικών υποθέσεων (Αποκεντρωμένη Διοίκηση)
7. Τόπος διαμονής Ηράκλειο
8. Τόπος καταγωγής Αθήνα
9. Το 2003 ξεκίνησα να δουλεύω στην Διεύθυνση Αλλοδαπών και από το 2011 έως σήμερα εργάζομαι στη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης στο τμήμα κοινωνικών υποθέσεων
10. Στηρίζω το Σ.Ε.Μ-Π

Σ4:

6. Ιρίνα Χατζημηνά
7. Σπουδές σε Αθήνα, Ρέθυμνο, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή και Θεσσαλονίκη
8. Προέρχομαι από Ρωσία και Ουκρανία
9. Είμαι 10 χρόνια στην Ελλάδα
10. ήμουν δικηγόρος , αυτήν τη στιγμή έχω κάνει
11. αναγνώριση πτυχίου στην Ελλάδα , έχω περάσει εξετάσεις , διαδικασίες.
12. Παντρεμένη
13. Παιδιά
14. Διαμονή κέντρο Ηράκλειο
15. Μέλος ΣΕΜΠ και συλλόγου Ρωσοφώνων

Σ5:

5. Βασίλης Παναούσης
6. Αντιπρόεδρος Περιβαλλοντικού Συλλόγου Αγίας Τριάδας
7. Τόπος Διαμονής Ηράκλειο
8. Έχω διατελέσει διευθυντής σε 3 πιστωτικά ιδρύματα
9. Σπουδές στην διοίκηση επιχειρήσεων και στο μάρκετινγκ στην Ιταλία και στον Καναδά.
10. Συμμετέχω από τότε που βγήκα στην σύνταξη.

	Προφίλ υπηρεσία/ φορέα/ συλλόγου
Πληροφορίες υπηρεσίας/φορέα/συλλόγου	<p>Σ1Α-Β:1. Δημόσια Υπηρεσία</p> <p>2. Σ1Α. Το τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής υπάγεται στην Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα καινοτόμων δράσεων, Δημόσιας Υγείας, Ισότητας των Φύλων και τα ΚΕ.ΚΟΙΦ-ΑΠΗ</p> <p>3. Σ1Α. Εδώ η ενασχόληση μας έχει να κάνει και με άλλα θέματα Κοινωνικής Πολιτικής</p> <p>Σ2</p> <p>1. Ιδιωτικός Τομέας</p> <p>2. Παροχή νομικών υπηρεσιών , παροχή συμβουλευτικής νομικού περιεχομένου και νομική κατεύθυνση όσον αφορά την νόμιμη διαβίωση στη χώρα υποδοχής</p> <p>Σ3</p> <p>1. Δημόσιος Τομέας</p> <p>2. Η Διεύθυνσης Αστικής Κατάστασης και κοινωνικών υποθέσεων αποτελείται από τα τμήματα: Ιθαγένειας, το τμήμα Πολιτογράφησης, Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και την Γραμματεία. Ασχολείται κυρίως με μετανάστες που μένουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα και θέλουν να πάρουν την Ελληνική Ιθαγένεια αλλά ουσιαστικά είναι ο ενδιαμέσος κρίκος μεταξύ υπουργείου και των υπόλοιπων υπηρεσιών για κοινωνικά θέματα δηλαδή άτυπα λειτουργούν σαν κοινωνική υπηρεσία. Τέλος, καταγράφουν προβλήματα και ανάγκες.</p> <p>Σ4</p> <p>1. σύλλογος μας είναι από 98'</p> <p>2. βάση του σχολείου ξεκινήσαμε να κάνουμε και άλλες πράξεις και ενέργειες για το σύλλογο μας.</p> <p>Σ5</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο σύλλογος υπήρχε και παλιότερα αλλά ήταν σε αδράνεια. 2. κάναμε ένα σύλλογο, για το περιβάλλον, 3. Δηλαδή από τους πιο ισχυρούς συλλόγους. Ο σύλλογος έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της περιοχής με δραστηριότητα το περιβάλλον επί το πλείστον. 4. Ασχολείται με ζητήματα ένταξης, για την ένταξη των μεταναστών που μένουν στην γειτονιά. 5. Ο σύλλογος είναι ανοιχτός. 6. γραφτήκανε σε αυτόν τον σύλλογο χίλια μέλη 7. Είναι γραμμένοι και μετανάστες που μένουν πολλά χρόνια εδώ. 8. Μεγάλο ενδιαφέρον δείχνουν άτομα που δεν έχουν μεγαλώσει στην περιοχή της Αγίας Τριάδας. <p>ένα τέτοιο σύλλογο πρέπει να είναι κατανοητό ότι όλοι είναι εθελοντές. Πάμε λοιπόν αφιλοκερδώς.</p>
<p>Στόχοι υπηρεσίας/φορέα/συλλόγου</p>	<p>Σ1Α-Β: Β. Πολλούς ! Το τμήμα μας έχει πολλά τμήματα και ο στόχος του είναι να συμβάλλει στην κοινωνική υποστήριξη των κοινοτήτων των δημοτών και σε κοινωνικά θέματα .Το τμήμα μας είναι διαθέσιμο ώστε να συνδράμει στην υλοποίηση των στόχων Κοινωνικής Πολιτικής .</p> <p>Σ2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ασχολείται με μετανάστες 2. Οι στόχοι μας είναι διαχρονικοί και δεν μεταβάλλονται 3. Παροχή νομικών υπηρεσιών. 4. Παροχή συμβουλευτικής στους μετανάστες και στους πρόσφυγες. 5. νομική υποστήριξη ή κατεύθυνση όσον αφορά την νομιμοποίηση του ή την διαβίωση του μέσα σε πλαίσια νόμιμα μέσα εδώ στην Ελλάδα 6. Δράσεις συλλογής τροφίμων και ρούχων. 7. Επίσκεψη στα καταστήματα κράτησης Αλικαρνασσού 8. Δραστήριος 9. Συνέχιση του έργου του Συλλόγου με ευθύνη και σοβαρότητα και

	<p>αποτελεσματικότητα</p> <p>10. ένας μεγάλος Σύλλογος ο ΔΣ του Ηρακλείου, ο 4^{ος} ή 5^{ος} στην Ελλάδα σαν μέγεθος.</p> <p>χαίρει και της Πανελλήνιας εκτίμησης λόγω των θέσεων που κατά καιρούς εκφράζει και για την σοβαρότητα που αντιμετωπίζει τα προβλήματα.</p> <p>Σ3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να τους δώσουμε ιθαγένεια, να 2. Να τους καλύψουμε βασικές ανάγκες 3. πιο πολύ έχει να κάνει με καταγραφή αναγκών, προβλημάτων <p>Σ5:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ανάπτυξη περιοχής 2. Ασχολείται με ζητήματα ένταξης, για την ένταξη των μεταναστών που μένουν στην γειτονιά.
<p>Συνεργασία με άλλους φορείς</p>	<p>Σ1Α. από τους κοινωνικούς φορείς εδώ στο Ηράκλειο είναι συνεργάτες μας ... αλλά και πέρα από αυτό είναι και φορείς πέρα από την πόλη</p> <p>Σ1Β. το 2010 συνέπεσε στο Ηράκλειο ο νόμος του Καλλικράτη ,στους δήμους φτιάχτηκαν τα συμβούλια και μαζί με το ΤΕΙ έγινε κάποιες συντονισμένες ενέργειες</p> <p>Σ1Β. Συνεργαζόμασταν και με το τμήμα της Κοινωνικής Μέριμνας και γινότουσαν κάποιες ενέργειες και δράσεις και με κάποιους φορείς .Τότε ήταν που και το ΣΕΜ ήρθε ώστε να βοηθήσει την δουλειά μας .</p> <p>Σ1Β. Κάθε παρέμβαση που κάνεις σε οδηγεί για το ποιους τομείς ,τοπικούς ή υπερτοπικούς θα εμπλέξεις κάθε φορά.</p> <p>Σ2</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Σ.Ε.Μ-Π Ηράκλειο 7. Σύλλογοι μεταναστών 8. Δικηγορικός Σύλλογος

	<p>9. Ιατρικός Σύλλογος 10. Δημοτικό Συμβούλιο 11. Περιφέρεια Κρήτης που είναι υπεύθυνη για τη χορήγηση των αδειών στους μετανάστες. 12. Το Συντονιστικό Κρήτης για τους πρόσφυγες 13. Αρχιτέκτονες 14. Δικηγόροι 15. Γιατροί 16. Εθελοντικές ομάδες 17. Τοπική Αυτοδιοίκηση 18. Υπηρεσία της Κρήτης 19. Περιφέρεια 20. ο Δήμος 21. κάποιοι Δήμοι ,όχι όμως με όλους τους δημάρχους δεν είναι όλοι ευαισθητοποιημένοι</p> <p>Σ3</p> <p>1. Η υπηρεσία συνεργάζεται με τον Δήμο, τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, με το ΙΚΑ, με νοσοκομεία, με πανεπιστήμια και με τους περισσότερους φορείς που ασχολούνται με τους μετανάστες.</p> <p>Σ5</p> <p>1. Έχει υπάρξει συνεργασία με τον Δήμο Ηρακλείου. 2. Έχει υπάρξει συνεργασία με το ΤΕΙ. 3. Πολύ καλές σχέσεις με τον δήμο, τους αντιδημάρχους, με την αστυνομία, με την εισαγγελία. 4. Συνεργασία με σύλλογο στα Χανιά.</p>
	<p>Κοινωνικό Κλίμα και Διαφορετικότητα</p>
<p>Αλλαγές στη ζωή των μεταναστών και στις με την πάροδο των χρόνων</p>	<p>1. Σ1Α-Β: Σ1Β.1. Έχουν αλλάξει πολλά και οι μετανάστες μεταξύ τους αλλά και οι μετανάστες με τις υπηρεσίες και με την κοινωνία .</p> <p>2. Σ1Α.4. από το ενενήντα μέχρι και το 2015 τα πράγματα έχουν βελτιωθεί κατά πολύ. στην πορεία του χρόνου την ευκολία αυτή τη στιγμή χρήσης των υπηρεσιών του τόπου μας από τις ομάδες των μεταναστών από χθες μέχρι σήμερα είναι σαφώς πιο βελτιωμένες</p> <p>3. τα προβλήματα που υπήρχαν στην σχολική κοινότητα των</p>

μεταναστών . Τώρα πια γνωρίζουμε τι ανάγκες έχουν οι μετανάστες και από την δική μας πλευρά πρέπει να γνωρίζουμε την μεθοδολογία για να βοηθήσουμε αναλόγως την κάθε περίπτωση .

4. Σ1Β. Υπάρχει καλύτερη εξυπηρέτηση των ερωτημάτων τους και με τις άδειες διαμονής
5. Σ1Β.Υπάρχει μια βελτίωση σαν κράτος
6. Σ1Β. Μπορούμε να πετύχουμε σαν κράτος. Έχουμε και νίκες στο επάγγελμα μας .Με το χρόνο βλέπουμε το σεβασμό στην διαφορετικότητα.
7. Σ1Β. υπήρχαν ελλείψεις και με τις άδειες διαμονής αλλά και ελλείψεις με τις υπηρεσίες . αυτό έχει βελτιωθεί μέσα στα χρόνια έχει μπει μια κόκκινη γραμμή έχουν μάθει καλύτερα την δουλειά τους έχουνβοηθάνε.
8. Σ1Β. Υπάρχει καλύτερη εξυπηρέτηση των ερωτημάτων τους και με τις άδειες διαμονής . Υπάρχουν και οι σύλλογοι που έχουμε μια καλή συνεργασία σαν τμήμα και ΤΕΙ .

Σ2 :

16. Όσο περνάνε τα χρόνια τόσο αίρονται τα προβλήματα.
17. Τα προβλήματα έχουν μειωθεί.

Σ3

4. Τα πράγματα έχουν γίνει ευκολότερα για την άδεια παραμονής. Αν δεν είχαν δουλειά παλαιότερα θα γίνονταν παράνομοι (αλλαγή στην διαδικασία πλέον- οι άδειες έγιναν μακροπρόθεσμες).

Σ4

1. τελείως διαφορετική η αντιμετώπιση από τότε που ήρθα με το τώρα
2. όσοι έρχονται τώρα πιο σπουδαγμένοι-άλλη δουλειά
3. κέντρα μάθησης ελληνικής γλώσσας
4. νόμους , μπορείς να νομιμοποιηθείς αν έχασες τα χαρτιά σου , μπορείς να τα ξανά βρεις , υπάρχουνε τρόποι να έχεις ασφάλεια άμα έχασες τα ένσημα

Σχέσεις-στάσεις των
μεταναστών με τους

<p>ομοεθνείς τους</p>	<p>Σ3:</p> <p>25. η αλβανική κοινότητα , ανέκαθεν είχε δυσκολίες στο να συντονιστεί και εκπροσωπηθεί και ήταν είχαν μεγαλύτερη ένταση μεταξύ τους δηλαδή δεν μπορούσαν να συνεργαστούν και να βρουν κάποιους ίδιους κώδικες</p> <p>Σ4:</p> <p>1. Ομοεθνείς τα τελευταία χρόνια αρχίζουν και οργανώνονται</p>
<p>Σχέσεις μεταναστών με ντόπιους και την ευρύτερη κοινότητα</p>	<p>1. Σ1Α. Η ανθρώπινη συνύπαρξη δείχνει να είναι οικονομική εκμετάλλευση , μπορεί να μην τους διώχνουμε αλλά δεν τους αποδεχόμαστε.</p> <p>2. Σ1Α. Αρχίζει και αλλάζει η εικόνα , ο τρόπος αντίληψης της συνύπαρξης των γηγενών με τους μετανάστες κι αυτό έχει συμβάλει η διαχείριση προγραμμάτων για την διαφορετικότητα μέσα στα σχολεία ειδικά οι μετανάστες δεύτερης γενιάς δηλαδή τα παιδιά που γεννήθηκαν εδώ και συνυπάρχουν με τα παιδιά των Ελλήνων κατοίκων έχουν συμβάλει πάρα πολύ η συνύπαρξη αυτών των παιδιών σε κοινούς χώρους ,αλλάζει κι η εικόνα των ενηλίκων πια γηγενών απέναντι στους μετανάστες, γίνεται πάρα πολύ αργά, θέλουν πάρα πολλά χρόνια.</p> <p>Σ1Β Τώρα η συνύπαρξη αποκτά αυτή τη σύνδεση με τα ανθρώπινα δικαιώματα , να θεωρούμε ότι κάθε άνθρωπος αξίζει την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων αυτό να είναι η κοινωνική εργασία η εκεί που βρίσκεται ο καθένας για λόγους αδιαπραγμάτευτους.</p> <p>Σ2</p> <p>1. Διαφορετική επικοινωνία μεταξύ επαρχίας και πόλης.</p> <p>2. Συνύπαρξη ντόπιου και μετανάστη: διαδικασία δούναι και λαβείν</p> <p>3. Σε δράσεις υπέρ των μεταναστών- προσφύγων οι Έλληνες έχουν σπεύσει αθρόα- δίνοντας τρόφιμα, χρήματα και ρούχα</p> <p>Σ5</p> <p>1. Οι ξένοι είναι πολύ επιφυλακτικοί και δύσπιστοι</p> <p>2. Υπάρχουν πολλοί που είναι συνεργάσιμοι.</p>

<p>Απόψεις για την στάση της κοινότητας σε θέματα μετανάστευσης</p>	<p>Σ1B. 2: Επίσης βλέπω πως στην τοπική κοινότητα δεν είχαμε εθελοντές και τώρα υπάρχουν ανεξάρτητες ομάδες που κάνουν ανεξάρτητα πράγματα μόνοι τους .</p> <p>Σ1B. 3: Έχουν ενωθεί όλα τα είδη ανάγκης και έχουν γίνει κάποια βήματα ,και αυτό καλλιεργήθηκε λόγω της κρίσης με τα κοινωνικά ιατρεία σε όλη την Ελλάδα που βοήθησε πολλούς μετανάστες με τα χαρτιά τους .</p> <p>Σ2</p> <p>Σε δράσεις υπέρ των μεταναστών- προσφύγων οι Έλληνες έχουν σπεύσει αθρόα- δίνοντας τρόφιμα, χρήματα και ρούχα.</p>
<p>Στάσεις -αντιλήψεις των συνεντευξιζόμενων για την διαφορετικότητα του ρατσισμού, τα στερεότυπα και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σ1A.Είναι αρκετά μικρό το ποσοστό αυτό της αποδοχής της διαφορετικότητας ως προς τον εθνικό χαρακτήρα. Σε άλλα θέματα η τοπική κοινωνία είναι σκληρή όπως στο τρανσέξουαλ . 2. Σ1A. Το διαφορετικό έχει πολλές έννοιες 3. Σ1A.Το πιο δυνατό στερεότυπο που το βλέπω να ισχύει είναι τι εικόνα έχει η χώρα μας ή η κάθε χώρα ,για την χώρα από την οποία φεύγουν οι άνθρωποι δηλαδή η χώρα μας έχει την Αλβανία ως μια υποδεέστερη κοινωνικοπολιτισμικοοικονομικό στην αντίστοιχη κατάσταση που ήταν αυτή η χώρα. 4. Σ1A. Αυτοί που έχουν πραγματικά ανάγκη για να γίνουν αποδεκτοί είναι η μειοψηφία από την πλειοψηφία . 5. Σ1A. Αρχίζει και αλλάζει η εικόνα , ο τρόπος αντίληψης της συνύπαρξης των γηγενών με τους μετανάστες κι αυτό έχει συμβάλλει η διαχείριση προγραμμάτων για την διαφορετικότητα μέσα στα σχολεία ειδικά οι μετανάστες δεύτερης γενιάς δηλαδή τα παιδιά που γεννήθηκαν εδώ και συνυπάρχουν με τα παιδιά των Ελλήνων κατοίκων έχουν συμβάλλει πάρα πολύ η συνύπαρξη αυτών των παιδιών σε κοινούς χώρους ,αλλάξει κι η εικόνα των ενηλίκων πια γηγενών απέναντι στους μετανάστες, γίνεται πάρα πολύ αργά, θέλουν πολλά χρόνια. 6. Σ1B. Με τον χρόνο βλέπουμε τον σεβασμό στη διαφορετικότητα , αυτό τώρα τι σημαίνει κοινή συνύπαρξη 7. Σ1B. Τώρα η συνύπαρξη αποκτά αυτή τη σύνδεση με τα ανθρώπινα δικαιώματα , να θεωρούμε ότι κάθε άνθρωπος αξίζει την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων αυτό να είναι η κοινωνική εργασία η εκεί που βρίσκεται ο καθένας για λόγους αδιαπραγμάτευτους. 8. Σ1B.υπάρχουν στερεότυπα ακόμα και στις υπηρεσίες αυτό είναι πραγματικότητα και στην γειτονιά υπάρχουνε , δηλαδή εν καιρώ

- ώρα Σ.Ε.Μ , υπήρχαν και ρατσιστικά επεισόδια στην πόλη,
9. Σ1Β. Υπάρχουν άνθρωποι που αγκαλιάζουν το διαφορετικό , όπως με το πρώτο κύμα αλληλεγγύης που έχουν πάρει πρωτοβουλία οι πολίτες και το συντονιστικό που συστάθηκε για τους πρόσφυγες .
 10. Σ1Β.Ένα μέρος του πληθυσμού δεν έχει σεβασμό .
 11. Σ1 Β:Πολλοί φοιτητές έχουν αντιμετωπίσει ρατσιστικά επεισόδια φραστικά ακόμα και ξύλο ,αποκλεισμοί υπάρχουν άσχετα αν δεν τα γνωρίζουμε εμείς .

Σ2

1. Κρυφός ο αριθμός ρατσιστικών φαινομένων γιατί πολλές φορές και δύο πλευρές δεν επιδιώκουν να χαρακτηριστεί το συμβάν ως ρατσιστικό καθώς η αντιμετώπιση με αυτόν τον ποινικό χαρακτηρισμό είναι δυσχερέστερη.
2. Τα άτομα που υφίστανται ρατσιστική βία έχουν περισσότερα δικαιώματα ,μέχρι και νομιμοποίηση.
3. Υπάρχουν ρατσιστικά φαινόμενα αλλά έχουν μειωθεί σε σημαντικό βαθμό.
4. Στο Ηράκλειο είναι λιγότερα τα φαινόμενα του ρατσισμού
5. δεν έχουν συνειδητά ρατσιστικές απόψεις αλλά λεκτικά υπάρχουν (αναφέρθηκε σε παράδειγμα)
6. υπάρχει νόμος για το ρατσισμό.
7. υπάρχουν νόμοι για τους αλλοδαπούς

Σ4:

1. Παλιότερα δέχονταν ρατσισμό από ντόπιους, τώρα πιο καλή
2. Η αντιμετώπιση των Ελλήνων προς τους μετανάστες έχει αλλάξει.

Σ5:

1. .Δεν υπάρχει ρατσιστικό πρόβλημα στην Ελλάδα
2. Το ρατσιστικό πρόβλημα στην Ελλάδα έχει αλλάξει καθώς υπάρχει συναναστροφή με τους ξένους.
3. Παντού υπάρχουν εξαιρέσεις.
4. Η Ελλάδα είναι από τις πιο φιλόξενες χώρες στην Ευρώπη.
5. Πάντα υπήρχε στην αρχή αρνητική στάση προς κάτι το διαφορετικό.
6. έχουν ζήσει σε μια άλλη χώρα έχουν μια διαφορετική κουλτούρα
7. μεγαλύτερο ποσοστό των Ελλήνων δεν είναι ρατσιστές.
8. ο ρατσισμός και στα σχολεία και στα...και στις γειτονιές, ανάλογα και βέβαια με την γειτονιά, έτσι...υπάρχει....Αλλά σε πολύ μικρό επίπεδο για μένα στην Ελλάδα.

		Ζητήματα-δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες
Δυσκολίες και προβλήματα μεταναστών		<p>Σ1Α-Β :</p> <p>26. Σ1Α.Υπάρχουν πολλές ανάγκες σωστής πληροφόρησης πρώτης υποδοχής</p> <p>27. Σ1Α. Δυσκολία γραφειοκρατικών καταστάσεων</p> <p>28. Σ1Β. Πολλά δικαιολογητικά και να μην τα έχουν όλα οι μετανάστες και να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν .</p> <p>Σ2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οικονομικό πρόβλημα. 2. Μη εύρεση εργασίας. Γι αυτό.. είναι πολλοί αυτοί που δουλεύουν χωρίς να δηλώνουν την εργασία τους 3. Μη διδαχή της μητρικής του γλώσσας. 4. Δυσκολότερη προσέγγιση στις δημόσιες υπηρεσίες λόγω γλώσσας-δυσκολότερη πρόσβαση σε αυτές. 5. Τα προβλήματα έχουν μειωθεί. <p>Σ3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το θέμα εργασίας είναι πολύ σημαντικό γιατί δεν μπορούν να καλύψουν βασικές ανάγκες. 2. Μπορεί να έχουν κάποια δυσκολία στην γραφή, στην ανάγνωση αλλά μπορούν να επικοινωνήσουν. <p>Σ4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γλώσσα όταν δεν ξέρεις ντρέπεσαι τελείωσε 2. δουλειά 3. ρατσισμός

	<p>Σ5</p> <p>1. Οικονομικό πρόβλημα</p>
<p>Στάσεις -αντιλήψεις ειδημόνων για τα αίτια δυσκολιών</p>	<p>1. Σ1Β. Ένα μέρος του πληθυσμού δεν έχει σεβασμό .</p> <p>Σ2</p> <p>2. Η ελληνική διοίκηση νοσεί.</p> <p>Σ4</p> <p>1. Έλλειψη επικοινωνίας 2. Έλλειψη συνεργασίας 3. έλλειψη πληροφορίας 4. η εμπιστοσύνη δεν μπορεί να αποκτήσει 5. έλλειψη εκπαίδευσης</p> <p>Σ5</p> <p>1. Έλλειψη παιδείας και σωστής διαπαιδαγώγησης</p>
<p>Προβλήματα-δυσκολίες μεταναστών από την Αλβανία</p>	<p>1. Σ1Α. Εγώ δεν βλέπω δυσκολία ένταξης της συγκεκριμένης μεταναστευτικής κοινότητας , των Αλβανών, τώρα πια νομίζω ότι έχει αρθεί αυτή η δυσκολία</p> <p>2. Σ1Β. Οι Αλβανοί έχουν λύσει οι πιο πολλοί τα βιοποριστικά τους ζητήματα από τους</p> <p>Σ2</p> <p>1. Τα προβλήματα έχουν μειωθεί.</p>

		2. Υπάρχουν ρατσιστικά φαινόμενα αλλά έχουν μειωθεί σε σημαντικό βαθμό.
Αντίληψη ειδημόνων για την κοινωνική Ένταξη των μεταναστών από την Αλβανική κοινότητα	Σ2	<ol style="list-style-type: none"> τα παιδιά που έχουν γεννηθεί εδώ στην Ελλάδα φοίτησαν σε ελληνικά σχολεία και σε ελληνικά πανεπιστήμια, θεωρούν πατρίδα τους περισσότερο την Ελλάδα παρά την Αλβανία. στην πλειοψηφία της η ελληνική κοινωνία έχει αποδεχθεί τους μετανάστες από την Αλβανία καλύτεροι και προσεχτικότεροι και νομιμοποιούνται πλήρως έχουν δικά τους σπίτια, εργασία Ως προς την ένταξη, οι Αλβανοί μετανάστες έχουν αφομοιωθεί σε μεγάλο βαθμό.
	Σ3	<ol style="list-style-type: none"> πάρα πολλοί από αυτούς βέβαια διεκδικούν να πάρουν την Ελληνική Ιθαγένεια, έτσι πάρα πολλοί από αυτούς είναι ομογενείς, πάρα πολλοί από αυτούς πλέον γίνονται Έλληνες και πάρα πολλά παιδιά πλέον είναι Έλληνες. Θα φτάσουμε σε ένα σημείο πλέον που τα περισσότερα παιδιά πλέον των υπηκόων Αλβανίας και γενικότερα των μεταναστών θα έχουν την Ελληνική Ιθαγένεια, λόγω σχολείου , λόγω γέννησης. νομίζω ότι οι περισσότεροι είναι ενταγμένοι, είναι ενταγμένοι τουλάχιστον όσοι είναι χρόνια στην Ελλάδα και τα παιδιά τους φυσικά, τα παιδιά είναι πλήρως ενταγμένα, νομίζω τα περισσότερα δεν ξέρουν καν την μητρική τους γλώσσα έτσι. από το '98 στην Ελλάδα και τα παιδιά είναι πλήρως ενταγμένα και κάποια δεν γνωρίζουν την μητρική τους γλώσσα
Τρόποι Ένταξης Μεταναστών	Σ4.	<ol style="list-style-type: none"> Η ίδια καλή εγκατάσταση λόγω γάμου με Έλληνα έχει μετανάστες και ντόπιους που συζούν μαζί
	Σ5	<ol style="list-style-type: none"> εμείς δηλαδή έχουμε δει αρκετούς να συνεργάζονται, είναι βέβαια ανάλογα με την...εεε εθνικότητα του καθενός, έχουν αποκτήσει και τους συλλόγους ,μετά οι σύλλογοι μεταξύ τους ή οι εθνικότητες

	<p>μεταξύ τους να έρχονται σε επαφές για να μπορούν να ενταχθούν στον φορέα...σε αυτό το κράτος που τους φιλοξενεί. Παραδείγματος χάριν και να δούνε ξέρες κάτι, εμείς είμαστε εδώ πέρα, με φιλοξενεί αυτό, εδώ θα ενταχθούμε εεε μπορεί να να γίνουνε επαφές και να παντρευτούν και άνθρωποι του εξωτερικού, δηλαδή οι μετανάστες με ντόπιους..</p> <p>2. Η δεύτερη και τρίτη γενιά έχουν παντρευτεί Έλληνες</p>
	<p>Προτάσεις αντιμετώπισης ζητημάτων-ενεργοποίηση</p>
<p>Προτάσεις για επίλυση προβλημάτων και εξάλειψη στερεοτύπων- Συμβολή κοινωνικών φορέων</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σ1Α-Β :Το εργατικό κέντρο , ο ιατρικός σύλλογος , ο δικηγορικός σύλλογος , πάρα πολλοί αυτοί οι φορείς διατραφούν με αυτήν την συμμετοχή τους κάτι, επίσης συμβάλλουν στην εισαγωγή, συγκέντρωση ειδών για να τα στείλουν, επίσης με αφορμή αυτό κάνανε την ομάδα στον δικηγορικό σύλλογο , εθελοντών δικηγόρων που είναι διαθέσιμοι για κάποια περιστατικά. , κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, στέλνουνε κάποιες οικογένειες για να δούνε τι θα κάνουνε. 2. Σ1Α. Με καλή δικτύωση μπορούν να κάνουνε πάρα πολλά πράγματα για τις ανάγκες και με τις δυνατότητες τους 3. Σ1Β. Το σχολείο, η δασκάλα ,οι καθηγητές είναι άνθρωποι που προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα 4. Σ1Β. Άρα πρέπει να είμαστε διεκδικητικοί και να γνωρίζουμε πόσοι άνθρωποι έχουν ταλαιπωρηθεί. Να έχετε επιχειρήματα και να διεκδικείται πράγματα γιατί αυτό είναι δικαίωμα του καθενός να του εξετάσουν μια αίτηση . 5. Σ1Β .Υπάρχουν αυτές οι συμπράξεις των φορέων που μπορούν να γίνουν πάρα πολλά πράγματα και είναι πολύ σημαντικές και στο Σ.Ε.Μ υπάρχει αυτή η σύμπραξη των φορέων 6. Σ1Β. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί και οι Υπηρεσίες θα μείνουν στην φιλανθρωπία ή θα εξοργιστούμε και θα περάσει στο δημόσιο σύστημα δηλαδή στην οργάνωση της κοινωνίας . 7. Σ1Β. Εδώ στο Ηράκλειο οι κοινωνικοί φορείς λίγο πολύ γνωριζόμαστε μεταξύ μας και υπάρχει έτσι μία καλύτερη συνεργασία και δικτύωση και κινητοποιούνται υπάρχει η πρόθεση και η προσπάθεια στην επίλυση αυτών των προβλημάτων . 8. Σ1Β. Ανάλογα τα χρήματα μπορούμε να κάνουμε πολλά, πάρα πολλά από ένα ένα αίτημα και να σπρώξουμε μία απάντηση μέχρι μία δράση πολύ απλή καθημερινή.

	<p>Σ2 :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι φορείς δεν θα μπορούσαν να κάνουν πάρα πολλά. 2. Τα ελληνικά σχολεία να δίνουν στη νέα γενιά την κατεύθυνση του πολιτισμού και του αλτρουισμού και να φτιάχνουν χαρακτήρες συγκροτημένους και με ανοιχτό πνεύμα. Θα μπορούσαν τα..ελληνικά σχολεία να..και οι Έλληνες δάσκαλοι να..δίνουν τις απαιτούμενες κατευθύνσεις στα παιδιά ,έτσι ώστε τα μυαλά που αναπτύσσει η νέα μας γενιά να είναι προς την κατεύθυνση του πολιτισμού και του αλτρουισμού 3. Τα πάντα ξεκινάνε από την παιδεία. 4. Η ελληνική πολιτεία να οργανωθεί καλύτερα ,ώστε να εξυπηρετεί τους μετανάστες. 5. Ανάπτυξη προγραμμάτων βοήθειας, επαγγελματικού προσανατολισμού, διδαχή της μητρικής γλώσσας μεταναστών, προνοιακά επιδόματα
	<p>Σ3 :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άνοιγμα στην κοινότητα. 2. Συναντήσεις σε τοπικά διαμερίσματα. 3. Οργάνωση σε συλλόγους. 4. Θεωρώ ότι το ΣΕΜ είναι ένας ένας πάρα πολύ σημαντικός θεσμός, ο οποίος πρέπει να συνεχίσει 5. σε κοινούς τόπους είτε να είναι φεστιβάλ, είτε να είναι... νομίζω ότι με κάποιον τρόπο πρέπει να νιώθουμε όλοι μαζί λίγο πολύ στην καθημερινότητα μας να ζήσουμε λίγο περισσότερο ο ένας τον άλλο 6. Μεταφορά προβλημάτων στους δημοτικούς συμβούλους. 7. Ακούγεται η φωνή “προς τα πάνω” 8. ακούνε τα προβλήματα των συμπολιτών τους 9. Να εκπροσωπούμαστε για να διεκδικούμαι. <p>Σ4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Είμαι πρόθυμη για βοήθεια στον κύριο Βαγγέλ 2. Θα μεταφέρω πληροφορίες για τον σύλλογο Αλβανών <p>Σ5 :</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δεν μπορούμε εμείς αν δεν τους ακούσουμε να καταλάβουμε ε να τους βάλουμε σε καλούπι. Πρέπει να το θέλουμε και εμείς και να καταλάβουμε τα...τις ιδιαιτερότητες που έχει ο κάθε λαός...το κάθε κράτος. 2. να ενταχθούμε σωστά...όσο μπορούμε και να βοηθάμε ο ένας τον άλλο κατά το δυνατόν που μπορούμε και νομίζω ότι καλύτερο αυτό είναι. 3. Η σωστή παιδεία μπορεί να αποσιωπήσει αυτά τα προβλήματα. 4. Οι επαφές των συλλόγων μεταξύ τους μπορούν να οδηγήσουν στην καλύτερη ένταξή τους. 5. Θέλω να πω ότι με το κατάλληλο τρόπο,θα πρέπει οι αρχές και οι φορείς να το πω γενικά,θα πρέπει να βρουν τον τρόπο να τους δώσουν τα κατάλληλα εφόδια εκείνα για να μπορούν να αλλάξουν και να ενταχθούν σωστά. 6. Κοίταξε να δεις,να του προσφέρεις μια δουλειά να του προσφέρεις να δουλέψει. 7. Να παρέχει βοήθεια σε όποιον βλέπει ότι την χρειάζεται.
<p>Απόψεις ειδήμονα για τα οφέλη της ύπαρξης της Ένωσης Αλβανών Ηρακλείου</p>	<p>Σ3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. θεωρώ πρώτα απ' όλα όταν οργανώνονται σε συλλόγους είναι σημαντικό γιατί, ακούνε τα προβλήματα των συμπολιτών τους έτσι, οπότε μπορούν να τα μεταφέρουν σε μένα σε σας, ότι το μεταφέρουν απευθείας σε δημοτικούς συμβούλους έτσι, ότι ακούγεται στο δημοτικό συμβούλιο του δήμου δηλαδή πλέον αποκτά ακούγεται η φωνή τους προς τα πάνω. 2. Το ότι οργανώνονται φυσικά και το σημαντικό είναι βέβαια ποιος τους εκπροσωπεί . Αν δεν εκπροσωπηθούν δεν μπορούν να διεκδικήσουν και έτσι είναι δηλαδή όλοι σε συλλόγους ανήκουμε όλοι εκπροσωπούμαστε όλοι για να μπορούμε να διεκδικήσουμε κάτι.
<p>Προτάσεις και κινήσεις για την Ένωση Αλβανών Ηρακλείου</p>	<p>Σ1Α-Β :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Σ1Α. Πρέπει να ξεκινήσει η διεκδίκηση χώρου που μας δίνει και μία ταυτότητα , ότι είμαστε αυτοί ότι βρισκόμαστε εκεί κι ανοίγουμε την πόρτα μας για εσάς γιατί θέλουμε να γνωριστούμε, η ενεργοποίηση αρχής δεδομένης από αυτό στην γειτονιά που ανήκει χωροταξικά το συγκεκριμένο κτίριο μπορεί με πάρα πολλούς τρόπου να γίνει γνωστή η παρουσία-ύπαρξη του συλλόγου Αλβανών 2. Σ1Α. Οι Αλβανοί θα πρέπει να «κινηθούν» για να ακουστεί η φωνή

τους , να είναι ορατή η παρουσία τους

3. Σ1Β. να κοινοποιήσουν την ταυτότητα τους μέσα από καθημερινές δράσεις ..αυτό που είτε η Εμμανουέλα εεε ναι παρουσίαση των ηθών και εθίμων της κουλτούρας τους ουσιαστικά
4. Σ1Β. Να συμμετέχει ο σύλλογος σε όλες τις τοπικές δράσεις
5. Σ1Β. θέλουν μία παρουσία των ανθρώπων που πιστεύουνε δυνατά στα ανθρώπινα δικαιώματα , πιο σταθερή σε επίπεδο γειτονιάς , θεωρώ δηλαδή ότι όποιος έχει κάποια ιδέα και εμείς σαν δήμος και η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ σαν εθελοντές και ο σύλλογος σαν σύλλογος .
6. Σ1Β. Να κάνει κάποιες όμορφες , απλές , καθημερινές δράσεις
7. Σ1Β. Θα μπορούσαν να προσφέρουν μία χείρα βοήθειας στους Σύριους όταν αυτοί το χρειάζονται το θεωρώ πολύ σημαντικό να γίνει αυτή η διασύνδεση (αναφέρθηκε σε παράδειγμα με Αραβόφωνους)
8. Σ1Β. Σκεφτόμαστε συνδυαστικά και αυτό θα βοηθάει πολλές φωνές είναι πιο δυνατές από μία φωνή
9. Σ1Β. Ανάπτυξη πολιπολιτισμικότητας και κοινή συνύπαρξη

Σ2 :

1. Να βρουν δασκάλους για διδασχή της μητρικής γλώσσας.
2. Προστασία
3. Προβολή
4. Διατήρηση των πολιτιστικών, ιστορικών, παραδοσιακών και λαογραφικών στοιχείων που συνδέονται με την Αλβανία.
5. Όλες οι δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή
6. Ημερίδες
7. Προβολή ταινιών
8. Έκδοση εντύπων
9. Η μάζωξη των Αλβανών σε ορισμένους χώρους κατά καιρούς, καλοκαίρια, χειμώνες, στις γιορτές τους ,έτσι ώστε να μοιράζουν τα γλυκά τους, να φτιάχνουν τα φαγητά τους, να τραγουδάνε τα τραγούδια τους και να χορεύουν τους χορούς τους.
10. Φιλία
11. Συνεργασία
12. Ανάπτυξη πνεύματος επικοινωνίας κι αλληλεγγύης
13. Να μαζεύονται συχνότερα, να ανταλλάζουν απόψεις.
14. Να δείχνουν κατευθύνσεις, να ενημερώνονται για τους νόμους που αφορούν την παραμονή τους εδώ στην Ελλάδα.

Σ3 :

1. Γνωστοποίηση για την επίσημη σύσταση του συλλόγου.
2. Ιστοσελίδες και μέσα μαζικής δικτύωσης.
3. Παρουσίαση του συλλόγου σε ραδιοφωνική εκπομπή
4. Ανακοίνωση για επίσημη σύσταση του συλλόγου
5. Είναι απαραίτητο να εκπροσωπηθούν για την επίλυση των προβλημάτων τους
6. Θεωρώ πολύ σημαντικό να γίνει το αλβανικό σχολείο θεωρώ ότι πρέπει να ξέρουν την μητρική τους γλώσσα δεν πρέπει να χάνουν τα δικά τους στοιχεία.

Σ4 :

1. Καθοδήγηση από το Σύλλογο Ρωσσόφωνων για την παραλαβή βιβλίων (για το εθελοντικό σχολείο των Αλβανών).
2. Μπορούμε να μοιραστούμε εμπειρίες.
3. Υποστήριξη.
1. Κοινές εκδηλώσεις (με Ρωσσόφωνους)
4. Υποστήριξη στον τομέα της εργασίας.

Σ5 :

1. Να ακούγονται οι απόψεις του συλλόγου.
2. Να αναδεικνύει ο σύλλογος τα προβλήματα.
3. Διεκδίκηση λύσεων μέσω νόμιμων τρόπων.
4. Σωστή οργάνωση εθελοντών και αποτελεσματικότερη λειτουργία συλλόγου.
5. Ο σύλλογοι με πολλά μέλη εμπνέουν εμπιστοσύνη
6. Οι επαφές των συλλόγων μεταξύ του μπορούν να οδηγήσουν στην καλύτερη
- 7.
8. ένταξή τους
9. Πρέπει να βρίσκονται εκεί δραστήρια άτομα ορεξάτα να έχουν σωστές τοποθετήσεις και σωστές σκέψεις για τους συνανθρώπους τους για να μπορέσουν και αυτοί κάτι να δώσουν ένα μικρό όφελος στην κοινωνία που ζούμε.

Δημογραφικά στοιχεία	
-----------------------------	--

	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άντρας 2. Είναι από Βόρεια της Αλβανίας 3. Ήρθε 1η φορά στην Ελλάδα το 1993 μέχρι το 1998 4. Έχει μείνει στη Θήβα για 1,5 χρόνο, στην Βέροια και στα Χανιά 5. Ερχόταν παράνομος 32 φορές περπάτησε μέχρι να έρθει στη Ελλάδα και από το 1998 έφτιαξε τα χαρτιά. 6. Είναι 15 χρόνια στο Ηράκλειο 7. Στην Αλβανία δε τελείωσε το σχολείο και τώρα δουλεύει σερβιτόρος στις Αρχάνες. 8. Είναι παντρεμένος 9. Δεν έχει παιδιά 10. Τόπος κατοικίας: Μασταμπάς <p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άντρας 2. Παντρεμένος 3. Έχει τρία παιδιά (δύο κορίτσια 25 και 26 χρονών και έναν γιο 20 χρονών) 4. Έχουν τελειώσει το πανεπιστήμιο 5. Δουλεύει στις γυψοσανίδες 6. Η γυναίκα του είναι μοδίστρα και έχει δικό της μαγαζί 7. Τόπος κατοικίας: Ανάληψη 8. Είναι 25 χρόνια στο Ηράκλειο 9. Έμεινε 15 ημέρες στην Αθήνα, πριν έρθει στο Ηράκλειο <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άντρας 2. Πηγαίνοερχόταν στην Ελλάδα από το 1993-1998 παράνομα. 3. Από το 1998 είναι νόμιμος στην Ελλάδα με την οικογένειά του. 4. Έχει μείνει σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας 5. Εργάζεται ως οικοδόμος. 6. Τόπος κατοικίας: Πόρος (από το 2000.) 7. Είναι παντρεμένος και έχει δύο γιούς που
--	---

	<p>σπουδάζουν.</p> <p>8. Στη Αλβανία είχε τελειώσει γεωπόνος και μετά σπούδασε ένα χρόνο για στρατιωτικός και δούλεψε ως εκπαιδευτής στα τανκς.</p> <p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γυναίκα 2. Από την Αλβανία 3. Είναι 15 χρόνια στην Ελλάδα 4. Είναι 10 χρόνια στο Ηράκλειο 5. Έχει μείνει και στην Παλαιόχωρα 6. Είναι 41 χρονών 7. Είναι άνεργη 8. Έχει δύο δίδυμα παιδιά (ένα αγόρι και ένα κορίτσι) 9. Τόπος κατοικίας: Κέντρο Ηρακλείου <p>E5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άντρας 2. Έχει τελειώσει Πανεπιστήμιο στην Αλβανία 3. Ήταν 8 χρόνια δάσκαλος σε δημοτικό και 2 χρόνια σε γυμνάσιο, ήταν και μουσικός. 4. Ήρθε το 1992 στην Ελλάδα, πηγαionoέρχονταν και από το 1996 είναι στο Ηράκλειο. 5. Παντρεμένος με Βορειοηπειρώτισσα 6. Έχει δυο κόρες 13 και 20 χρονών. 7. Έμεινε 13 χρόνια στην 62 Μαρτύρων και τώρα 7 χρόνια διαμένει στο Μασταμπά. 8. Ήταν 8,5 χρόνια σερβιτόρος, τώρα είναι αυτόνομος οικοδόμος με μεγάλη πελατεία. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άντρας 2. 30 χρονών 3. Εργάζεται σαν υδραυλικός και σε ότι έχει να κάνει με την οικοδομή 4. Είναι 21 χρόνια στην Ελλάδα
--	--

5. Ανύπαντρος
6. Τόπος κατοικίας: Καρτερός
7. Είχε περάσει στα ΤΕΙ ηλεκτρολόγος αλλά τα παράτησε και έχει τελειώσει ΙΕΚ εγκαταστάσεις φυσικού αερίου
8. Ήρθε 9 χρονών στην Ελλάδα

E7.

1. Άντρας
2. 48 ετών.
3. Οικοδόμος.
4. Είναι από το 1991 στην Ελλάδα και από το 1999 στο Ηράκλειο
5. Έχει μείνει στην Πρέβεζα και στην Θεσσαλονίκη
6. Είναι παντρεμένος
7. Έχει τρία παιδιά. Το πρώτο πάει πρώτη λυκείου, το δεύτερο πέμπτη δημοτικού και το τρίτο πρώτη δημοτικού.
8. Τόπος Κατοικίας: Χρυσοπηγή.
9. Έχει κάνει το γυμνάσιο.
10. Έχει κάνει εκπαίδευση για το στρατό στην Αλβανία.
11. Έχει δουλέψει αστυνομία στην Αλβανία

E8.

1. Άντρας
2. 49 χρονών
3. Από Αλβανία
4. Παντρεμένος
5. Έχει 2 παιδιά
6. Είναι οικοδόμος
7. Διαμένει στο Μασταμπά
8. Είναι 13 χρόνια στην Ελλάδα
9. Έχει μείνει στο Αγγίνιο και στη Βέροια

E9.

1. Είναι 30 χρονών.
2. Έχει έρθει 14 χρονών στην Ελλάδα

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Έχει έρθει από το 2001 στην Ελλάδα. 4. Ήταν νόμιμος μέχρι το 2012 5. Έμεινε 12 χρόνια στις Βασιλειές. 6. Μένει στην Φορτέτσα. 7. Εργάζεται στα Μάλλια (και διαμένει εκεί αυτή την περίοδο) 8. Είναι ανύπαντρος. 9. Είναι γυψοσανίδα. 10. Δεν έχει τελειώσει το σχολείο
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΛΙΜΑ	
Σύνθεση γειτονιάς	<p>E5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μισοί μετανάστες, μισοί ντόπιοι
Καθημερινότητα των μεταναστών στο Ηράκλειο	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Είναι πολύ καλύτερα από το 1998 και μετά, με λιγότερο φόβο. 2. Πιο πολύ βγαίνω με τον αδερφό μου και έναν ξάδερφο που έχω στο Μασταμπά. Πότε πότε για κάνα καφέ, στο κέντρο για κάνα ρούχο, super market, αυτά. Σπάνια βγαίνω τα βράδια. Σχολάω από τη δουλειά από την ταβέρνα, βγαίνω για κανένα ποτό. <p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γενικά πάω βόλτα με τη γυναίκα μου. 2. Όταν εκείνη δουλεύει, πάω στο Γρηγόρη και πίνω κανένα καφέ με φίλο. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Με τη δουλειά. 2. Τον ελεύθερό μου χρόνο, τώρα που άνοιξε ο σύλλογος, ασχολούμαι με αυτό. 3. Παλιά ήταν πιο χαλαρά τα πράγματα.

	<p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έχω υποχρεώσεις, έχω τα παιδιά που δεν με αφήνουν από το πρωί μέχρι το βράδυ. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κατά τα άλλα δουλειά σπίτι <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Μια χαρά.” 2. Ήταν πολύ καλύτερα παλιά 3. Πολύ τρέξιμο με τις δουλειές τους 4. Να πάω το παιδί στο φροντιστήριο, από δω, από κει. 5. Μόνο αν κάνω κανένα τρέξιμο στο Κουλέ <p>E9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δουλειά, σπίτι, αυτά.
<p>Καθημερινότητα 2ης γενιάς</p>	<p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τα παιδιά μου δουλεύουνε. 2. Οι φίλοι, οι παρέες τους είναι πιο πολύ ντόπιοι. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Ο μεγάλος τώρα είναι στην Αθήνα. 2.2. Κάνει μεταπτυχιακό. 2.3. Παίζει καμιά μπάλα με τους φίλους του. 2.4. Ο μικρός πέρασε Ρέθυμνο και σπουδάζει, παρακολουθεί τα μαθήματα. <p>E5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η μεγάλη κόρη δουλεύει εδώ πέρα στα ξενοδοχεία, βγάζει φωτογραφίες και παίρνει κανονικό μισθό. 2. Η μικρή παίζει πιάνο τώρα, δύο-τρία χρόνια. Πάει καράτε και στη χορωδία Ηρακλείου, πέντε χρόνια τώρα. Όλα τα παιδιά πάνε αγγλικά, αυτή λέει όχι, εγώ θέλω γαλλικά. <p>E8.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο μεγάλος πάει box. 2. Η μικρή έχει πάει φέτος στο μπαλέτο.
Δίκτυο σχέσεις	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δεν έχω πολλούς φίλους στο Ηράκλειο. Πιο πολύ βγαίνω με τον αδερφό μου και έναν ξάδερφο που έχω. 2. Ήταν σημαντικό που με αγκαλιάσανε(ντόπιοι), στο σπίτι αυτό με είχαν σαν παιδί τους. <p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εγώ στη γειτονιά μου περνάω μια χαρά. Δεν έχω θέμα. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι γείτονες είναι ευχαριστημένοι μαζί μου, κι εγώ μαζί τους, έχουμε καλή σχέση. 2. Με τους πιο κοντινούς γείτονες, έρχονται, πίνουμε καφέ, πηγαίνουμε και πίνουμε, μιλάμε, κουβεντιάζουμε, κανένα πρόβλημα. <p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εγώ δεν έχω πάρα πολλούς φίλους. Με 3-4 άτομα έχω πολύ καλή σχέση. 2. Και εδώ όταν ήρθα στην Ελλάδα μας βοήθησαν. <p>E5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τον Ιάσονα δουλεύαμε μαζί, τον έχω πολύ φίλο. 2. Με ξέρουν όλοι, με συμπαθούν όλοι. Όλοι η γειτονιά με αγαπάνε. 3. Προσπαθώ να τους βοηθήσω, και αυτοί εμένα. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έχω γνωστούς, φίλους από όλες τις μπάντες δηλαδή. Έλληνες και Αλβανούς και Βούλγαρους. 2. Όλοι οι γνωστοί μου είναι Έλληνες.

	<p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έχω φίλους. <p>E8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τώρα που έχουμε τόσα χρόνια (στη γειτονιά), έχουμε πάει με τους Έλληνες. 2. Η μικρή, για να πάω εγώ στη δουλειά, την παίρνει ένας γείτονας και την πάει στο κολυμβητήριο. <p>E9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Για καφέ με φίλους. 2. Τώρα όσοι ξέρω, δουλεύουν όλοι στις γυψοσανίδες.
<p>Δυσκολίες ένταξης μεταναστών</p>	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εγώ έχω συναντήσει πολλές φορές ένα κομμάτι ρατσισμού. 2. Ο μετανάστης όπου και να είναι δεν θα αποκτήσει ποτέ τα δικαιώματα που μπορεί, τα θέλει και τα δικαιούται. 3. Η ελληνική ιθαγένεια είναι ένα χαρτί που πρέπει να αποκτήσει ο μετανάστης. 4. Δεν μπορούμε να έχουμε τα ίδια δικαιώματα με εσάς. <p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τα χαρτιά. 2. Εμείς πληρώνουμε την άδεια παραμονής και δεν έχουμε κανένα δικαίωμα. 3. Έχουν τα παιδιά μου και δεν έχω εγώ (ελληνική ιθαγένεια). 4. Οι ντόπιοι εδώ ζηλεύουνε πάρα πολύ αν μάθουν ότι πήρε δουλειά ο Αλβανός. <p>E3.</p>

	<p>1.Εεε το οικονομικό είναι.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εφόσον έχουν λιγοστέψει οι δουλειές, κι εμείς δεν έχουμε τα ίδια δουλειά όπως είχαμε πριν. 2. Ναι υπάρχει πρόβλημα ρατσισμού και θα έχει ακόμα. Η πρώτη γενιά και δεύτερη γενιά θα έχει ακόμα ρατσισμό. 3. Ούτε εμείς μπορούμε να ζητήσουμε παραπάνω από το νόμο, ούτε οι αρμόδιοι. <p>E4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Στην Τρίτη τάξη τα παιδάκια μου, ήρθε ένα άλλο παιδί στο σχολείο και του είπε του ενός είσαι αλβανός, το ένα το άλλο, το έβρισε. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Υπήρχε λίγο ξενοφοβία, λίγο ρατσισμός. 2. Είναι η άδεια παραμονής που είναι το βασικό ζήτημα. 3. Οι μετανάστες δεν ξέρουν τα δικαιώματά τους (δεν ενημερώνονται σωστά). <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δεν είναι μόνο η ιθαγένεια. Αυτό είναι ένα από όλα. 2. Ασφάλεια δεν υπάρχει, δεν πληρώνει κανείς (εργοδότης) τα ένσημα. <p>E8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ούτε γλώσσα ξέραμε, ούτε τίποτα. <p>E9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προβλήματα με τα χαρτιά είναι το πιο βασικό.
<p>Σχέδια για το μέλλον</p>	<p>E1.</p>

	<p>1. Έχω δεθεί τόσο πολύ με την Ελλάδα και ειδικά με τη Κρήτη και δεν θα ήθελα ποτέ να φύγω.</p> <p>E7.</p> <p>1. Πάντα ήθελα να φύγω από εδώ, στην Ιταλία. Απλά το θέμα είναι ότι δεν “τραβάει”.</p>
Μνήμες	<p>E5.</p> <p>1. Μου λείπει η πατρίδα μου, μου λείπουν οι φίλοι της που έχω μεγαλώσει μαζί τους.</p> <p>E8</p> <p>2. Εγώ έχω νοσταλγία για εκεί πέρα(πατρίδα), σίγουρα.</p>
Αποτίμηση των στόχων της ζωής τους	<p>E2.</p> <p>1. Εγώ περνάω καλά. Παράπονο δεν έχω.</p> <p>E4.</p> <p>1. Ευχαριστημένη είμαι.</p> <p>E5.</p> <p>1. Εγώ είμαι δηλαδή πάρα πολύ ευτυχισμένος. Την Κρήτη δεν την αλλάζω, μόνο με την πόλη μου, άμα είχα να πάω πουθενά.</p>
Κοινωνική ένταξη μεταναστών στη χώρα υποδοχής	<p>E1. Τότε που απέκτησα χαρτιά στην Ελλάδα, απέκτησα κοινωνική ζωή.</p> <p>E2.</p> <p>1. Έχω σπίτι δικό μου.</p> <p>2. Τα παιδιά μου δουλεύουν, τελείωσαν το σχολείο, το</p>

	<p>πανεπιστήμιο.</p> <p>3. Η γυναίκα μου δουλεύει, έχει δικό της μαγαζί.</p> <p>4. Τα δύο παιδιά γεννήθηκαν εδώ.</p> <p>E3.</p> <p>1. Ο μεγάλος ήτανε σημαιοφόρος στο σχολείο. Πέρασε στην ΑΣΟΕ στην Αθήνα, και τώρα κάνει μεταπτυχιακό. Παίζει και καμιά μπάλα.</p> <p>2. Ο μικρός ασχολείται με ποδόσφαιρο. Ήταν στην ακαδημία του Εργοτέλη. Πέρασε Ρέθυμνο στο οικονομικό.</p> <p>3. Εμείς (μετανάστες) έχουμε συνηθίσει να δουλεύουμε οποιαδήποτε δουλειά.</p> <p>E4.</p> <p>1. Τα παιδιά είτε είμαστε Ελλάδα είτε Αλβανία προσαρμόζονται.</p> <p>2. Σιγά σιγά συνηθίζεις . Δηλαδή θέλεις δεν θέλεις.</p> <p>E5.</p> <p>1. Εγώ αρραβωνιάστηκα μια Βορειοηπειρώτισσα.</p> <p>2. Έχω δύο κόρες, έχουν αποκτήσει την ελληνική υποικότητα.</p> <p>3. Η γυναίκα μου ήξερε τη γλώσσα, κι εγώ σιγά-σιγά την έμαθα.</p> <p>4. Μάθαμε και τις τέχνες.</p> <p>5. Εντάξει, πρώτη φορά ήρθα πολύ άνετα γιατί είχα πάρει απ τη γυναίκα μια βεβαίωση.</p> <p>6. Έχω μια πελατεία τρεισήμισι με τέσσερις χιλιάδες πελάτες, δηλαδή μόνιμους.</p> <p>7. Ασχολήθηκα κάποια χρόνια με τον Δήμο Ηρακλείου (ως μουσικός).</p> <p>8. Η μικρή είναι τέσσερις φορές πρωταθλήτρια Κρήτης. Έχουν γίνει τρία φεστιβάλ παιδικού τραγουδιού, έχει πάρει μέρος και στα τρία και φέτος πήρε την πρώτη θέση.</p>
--	--

	<p>9. Φέτος είναι η πρώτη χρονιά που δούλεψε (μεγάλη κόρη). Τελείωσε νοσηλευτική.</p> <p>10. Κάθε άνθρωπος και στην οικογένεια και στην παρέα όπου να 'μαστε, έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις. Εάν είσαι εντάξει στις υποχρεώσεις σου, πιστεύω θα είναι εντάξει και οι άλλοι απέναντί σου, θα έχεις δικαιώματα.</p> <p>E7.</p> <p>1. Και τα παιδιά τρέχουν πολύ με τα φροντιστήρια.</p> <p>2. Η γυναίκα πρέπει να δουλέψει, εγώ πρέπει να δουλέψω.</p> <p>E8.</p> <p>1. Έχουμε μάθει τη γλώσσα πολύ.</p> <p>2. Στα παιδιά τους αρέσει να μιλάνε ελληνικά.</p> <p>3. Το μεγάλο παιδί ήρθε έξι χρονών εδώ.</p> <p>4. Και η μικρή, μετά από δύο μήνες που ήρθαμε εδώ έγινε (γεννήθηκε) η μικρή.</p> <p>E9</p> <p>1. Ήμουν νόμιμος μέχρι το 2012 και τα ξαναέφτιαξα πάλι.</p> <p>2. Εγώ έχω μεγαλώσει εδώ και εδώ έχω συνηθίσει.</p>
ΣΤΑΣΗ- ΑΝΤΙΛΗΨΗ	
<p>Στάση-αντίληψη μεταναστών για την οικονομική κατάσταση των Ελλήνων</p>	<p>E3.</p> <p>1. Εεε όχι δυσκολίες στα οικονομικά, εγώ πιστεύω ότι το αντιμετωπίζουν πολύ οι ντόπιοι παρά εμείς.</p>

<p>Στάση-αντίληψη των ενδιαφερόμενων για τον ρατσισμό</p>	<p>E1.</p> <p>1.1.Εγώ έχω συναντήσει πολλές φορές ένα κομμάτι ρατσισμού.</p> <p>1.2.Κάποιοι είναι φανατικοί στο θέμα του ρατσισμού.</p> <p>E3.</p> <p>1.Υπάρχει πρόβλημα ρατσισμού και θα υπάρχει ακόμα.</p> <p>2. Η πρώτη γενιά και η δεύτερη γενιά, θα υπάρχει ακόμα ρατσισμός.</p> <p>3. Ναι, ναι θα λιγοστεύει πάρα πολύ (ο ρατσισμός στην Τρίτη γενιά).</p> <p>E4.</p> <p>1. Με ένα δύο άτομα δηλαδή, μετά μας ζήτησε συγνώμη. Δηλαδή ήταν κάτι χωρίς λόγο.</p> <p>E5.</p> <p>1.Εε όσο είμαι εδώ, δηλαδή είκοσι χρόνια, σε γενικές γραμμές, δηλαδή 90% δεν έχω νιώσει ποτέ ρατσισμό.</p> <p>E6. Υπήρχε λίγο ξενοφοβία, λίγο ρατσισμός και τέτοια.</p>
<p>Άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων και προκαταλήψεων</p>	<p>E6.</p> <p>1. Ντάξει και στη μεριά μας υπήρχε (ρατσισμός), δηλαδή και οι δύο πλευρές βομβαρδιζόντουσαν Απλά φτάνεις στο σημείο και λες, ντάξει όλοι οι γνωστοί μου είναι Έλληνες, καλά παιδιά είναι, γιατί ξέρω εγώ να είσαι</p>

	<p>ρατσιστής;</p> <p>E5.</p> <p>1. Το 75 τοις εκατό των Αλβανών έχουν παντρευτεί, έχουν αρραβωνιαστεί Ελληνίδες. Τώρα δεν τα βλέπει κανείς, αυτά (φαινόμενα ρατσισμού), έχουν εξαφανιστεί.</p>
<p>Στάση αντίληψη των ντόπιων για την εργασιακή κουλτούρα των μεταναστών</p>	<p>E2.</p> <p>1. Άμα μάθουν ότι πήρε δουλειά Αλβανός, λέει γιατί την πήρε Αλβανός;</p>
<p>Αίτια μετανάστευσης</p>	<p>E1.</p> <p>1. Έχω περπατήσει πάνω από 32 φορές για να έρθω στην Ελλάδα με τα πόδια, λόγω οικονομικής κρίσης που είχε απάνω και τα λοιπά.</p> <p>E3.</p> <p>1. Εμείς σκεφτόμασταν έτσι, με την έννοια ότι να δουλέψουμε μερικά χρόνια, να μαζέψουμε μερικά λεφτά, να γυρίσουμε πίσω.</p> <p>2. Τον μισθό που έπαιρνα εκεί για ένα χρόνο, εδώ τα έπαιρνα για ένα μήνα τα λεφτά.</p> <p>E5.</p> <p>1. Καταλάθος βρέθηκα στην Ελλάδα γιατί εγώ είμαι από περιοχή που όλοι οι δικοί μας είχανε πάει στην Ιταλία.</p> <p>2. Εγώ αρραβωνιάστηκα μια Βορειοηπειρώτισσα.</p>
<p>ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ</p>	
<p>Ρόλος της Ένωσης</p>	<p>E1.</p> <p>1. Να υπάρχει ένας σύλλογος είναι σημαντικό.</p>

	<p>E2.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Έχει μεγάλη δύναμη ένας σύλλογος, από ότι ένα άτομο.2. Να ναι δίπλα μας αν συμβεί κάτι, αν συμβεί, να ξέρουμε ότι έχουμε ένα σύλλογο δίπλα μας να μας βοηθήσει σε οτιδήποτε πρόβλημα με το νόμο, με τον έναν και με τον άλλο. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ένας σύλλογος είναι βοήθεια για τους αδύναμους.2. Το πιο βασικό είναι το οικονομικό (βοηθάει οικονομικά τα μέλη του).3. Να κρατήσουμε τις παραδόσεις μας. <p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Άμα υπάρχει ένας σύλλογος με νέα κορίτσια δηλαδή που να μπαίνουν στο ίντερνετ να σε βοηθήσουν (σχετικά με τους νόμους ή τα διαβατήρια), αυτό είναι καλό. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Καταρχάς να βρεθεί ένας χώρος να μπορούμε να συζητάμε. <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Κάπως πρέπει να πεις τα παράπονα, κάπου πρέπει να πεις τα προβλήματα, κάπου πρέπει να είσαι οργανωμένος.2. Δεν θα κάνεις τίποτα σπουδαίο για να σου λύσει όλα τα προβλήματα. Εγώ πάω σε αυτόν, αυτός πάει(απευθύνεται) παραπάνω.
--	--

<p>Διάθεση συμμετοχής μελών στην Ένωση Αλβανών</p>	<p>E1. 1. Ναι θέλω (να συμμετέχω), δεν έχω πρόβλημα.</p> <p>E2. 1. Κι εγώ μπορώ να πληρώσω σε αυτό. (εννοεί να συμβάλει).</p> <p>E4. 1. Όσο μπορώ να βοηθήσω, θα βοηθήσω. 2. Κι εγώ κι ο άντρας μου, καλό είναι. 3. Κοίτα, είπα όσο μπορώ θα είμαι κι εγώ κι ο άντρας μου. 4. Θα έρθουμε... είναι το μόνο σίγουρο όσο μπορούμε θα βοηθήσουμε.</p> <p>E5. 1. Θα βοηθήσω όπου μπορώ.</p> <p>E6. 1. Δεν είναι η πρώτη φορά που ασχολούμαι με κάτι που είναι μαζικό. (μέλος συμβουλίου συλλόγου).</p> <p>E8. 1.1. Καθόλου, καθόλου (επαφή με τον σύλλογο).</p> <p>E9. 1.Εεε για τέτοιο δεν έχω χρόνο.</p>
<p>Στάση -αντίληψη για την ύπαρξη της Ένωσης</p>	<p>E1. 1. Να υπάρχει ένας σύλλογος είναι σημαντικό.</p> <p>E3. 1.1.1. Ένας σύλλογος είναι βοήθεια για τους αδύναμους.</p>

	<p>E4.</p> <p style="text-align: center;">1.1.2. Καλό είναι (η ύπαρξη του συλλόγου).</p> <p>E5.</p> <p>1. Να είμαστε όλοι μαζί για να μπορούμε να κάνουμε κάτι, να έχουμε δύναμη, να έχουμε φωνή.</p> <p>E7.</p> <p>1.Άμα δεν έχεις σύλλογο, είναι σαν να μην υπάρχουν καθόλου.</p> <p style="text-align: center;">2. Σύλλογο πρέπει να έχεις.</p>
<p>Στόχοι της Ένωσης</p> <p>Αλβανών</p>	<p>E1.</p> <p>1. Πρέπει να ξέρουν ότι υπάρχει ο σύλλογος. Να ξέρουν ότι αν προκύψει κάτι, να πάω μωρέ στον σύλλογο μήπως με βοηθήσει; Και μετά σιγά σιγά, θα έρθει και ο ένας θα έρθει και ο άλλος, θα έρθει κι άλλος. Αλλιώς δεν μαζεύονται. Το είπα και στον κύριο Βαγγέλη ότι στην περιφέρεια, θα μπορούσε να σε βοηθήσουν.</p> <p>E3.</p> <p>1. Βλέπουνε ότι εμείς προσπαθούμε εθελοντικά με τα δικά μας λεφτά, προσπαθούμε να τους βοηθήσουμε. Όχι να περιμένουμε να μας δώσουν.</p> <p>2. Μόλις καταλάβουνε ένας ένας ότι εμείς όχι μόνο δεν τους παίρνουμε, αλλά τους δίνουμε, πιστεύω ότι θα έρθουνε περισσότεροι.</p> <p>E4.</p> <p>1. Να ναι δίπλα μας αν συμβεί κάτι, να ξέρουμε ότι έχουμε έναν σύλλογο να μας βοηθήσει σε οποιοδήποτε πρόβλημα.</p> <p>E5.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πως μπορεί να κερδίσει την εμπιστοσύνη, γιατί αυτό είναι το πιο σημαντικό πράμα τώρα, αυτή τη στιγμή είναι η εμπιστοσύνη. 2. Πρέπει να έχεις ένα γραφείο, πρέπει να έχεις κάποιο υπολογιστή. Αυτά πρέπει να πληρωθούνε. Οπότε λέω πρέπει να κάνουμε κάτι. Αλλά πρώτα απ όλα πρέπει να καταλάβουνε(τα μέλη της Ένωσης) ότι αυτά τα λεφτά είναι για καλό όλων. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να βοηθήσει σε κάποια ζητήματα, τα οποία έχουν να κάνουν με την διατήρηση κάποιων πολιτισμικών στοιχείων μας. 2. Να υπάρχει ένας χώρος να συγκεντρώνονται (όλα τα μέλη). 3. Να μάθουν κάποια πράγματα τα παιδιά δεύτερης γενιάς κάποια πράγματα για την γλώσσα τους, για την ιστορία τους, κάποια πράγματα για την χώρα τους. 4. Το βασικό είναι να μαθευτεί καταρχάς.
<p>Εμπειρίες συμμετοχής σε άλλο σύλλογο</p>	<p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δεν είναι και η πρώτη φορά που ασχολούμαι με κάτι που είναι μαζικό ή και στα ΤΕΙ που ήμουνα υπήρχαν οι φοιτητικοί σύλλογοι. Και τώρα που είμαι εργαζόμενος υπάρχουν τα σωματεία. Ασχολούμαι γενικά.
<p>Προτεραιότητες της Ένωσης</p>	<p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προτεραιότητα είναι το σχολείο των παιδιών. 2. Μετά μπορεί να κάνουμε όταν εμείς έχουμε γιορτές στην Αλβανία, να κλείσουμε σε μια ταβέρνα ας πούμε, να κάνουμε αλβανικό γλέντι με τα έθιμά μας.

	<p>3. Αργότερα πιστεύω ότι θα μπαίνουνε πιο πολύ και οι γυναίκες.</p> <p>E4.</p> <p>3.1. Είναι ωραίο που προσπαθούν να ανοίξουν μια σχολή να μάθουν αλβανικά τα παιδιά.</p> <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καταρχάς να βρεθεί ένας χώρος να μπορούμε να συζητάμε. 2. Είναι τα μαθήματα που είπαμε και το προχωρήσαμε. 3. Και οι άδειες παραμονής. <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρώτο θέμα τώρα είναι το σχολείο.
<p>Ο ρόλος του συμβουλίου στη λειτουργία της Ένωσης</p>	<p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο ρόλος του είναι να μαζεύει περισσότερους ανθρώπους. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το βασικό είναι να μπορεί να βγάζει εις πέρας αυτά που αποφασίζει η γενική συνέλευση. 2. Να συσπειρώνει τον κόσμο που υπάρχει.
<p>ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ</p>	
<p>Προτεινόμενες δράσεις</p>	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτή τη στιγμή δεν έχω σκεφτεί κάτι, αλλά θα υπάρχει κάτι. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Στο πρόγραμμα έχουμε πολλά.

	<p>2. Η σκέψη μου είναι να κάνουμε μια ποδοσφαιρική ομάδα Αλβανών.</p> <p>3. Να κάνουμε μια ομάδα για γυναίκες που θα μαζεύονται να κεντάνε και να τα πουλήσουμε για την ένωση.</p> <p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ένα παζάρι. Να παίρνουμε, λέω εγώ τώρα, όποιος πάει στην Αλβανία, κάποια πράγματα από τον τόπο μας, να τα πουλήσουμε. <p>E5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρέπει να έχει ένα γραφείο, πρέπει να έχεις έναν υπολογιστή. 2. Κατά τη γνώμη μου, το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνεις είναι εκτός από έναν φάκελο δηλαδή να σε ξέρουνε, ένα τηλέφωνο ή μια διεύθυνση, οτιδήποτε έχει ο άλλος να σου πει, καλό είναι, κακό είναι ή την γνώμη του. Ξεκινάνε όλα από εκεί. Πρέπει να κάνεις ένα ανοιχτό γράμμα(ανακοίνωση). 3. Όποιος θελήσει να γίνει μέλος, να του πούμε πέντε πράγματα, το σκοπό μας, τους νόμους μας. 4. Μετά λέω, πρέπει να βγάλει μια κάρτα μέλους. Κατά τη γνώμη μου όποιος θέλει να γίνει μέλος, 5 ευρώ νομίζω δεν είναι πολλά. 5. Μπορούμε να κάνουμε μια εφημερίδα, κάθε τρεις μήνες, κάθε μήνα; Έτσι με δύο φύλλα . 6. Άμα έχουμε το γραφείο, μπορούμε να βρούμε δουλειά σε κάποια άτομα που ζορίζονται. 7. Μπορεί να νοικιάσουμε και ένα καφενείο για τους Αλβανούς, στο οποίο θα έχει τηλεόραση με αλβανικά κανάλια, θα φέρουμε και εφημερίδες αλβανικές που βγαίνουνε στην Αθήνα, μπορεί να κατεβάζουμε και καμία εφημερίδα από Αλβανία ξέρω εγώ. 8. Έχω βρει και δύο-τρεις που μπορούνε να μας βοηθήσουνε στην αρχή σαν σπόνσορ.
--	---

	<p>9. Μετά ζητήσαμε από την ANEK LINES όποιος έχει κάρτα μέλους να του κάνουνε και μια έκπτωση στο εισιτήριο.</p> <p>10. Να κάνουμε σε μερικούς που είναι πραγματικά σε πολύ δύσκολη θέση, να κάνουμε μια έκπτωση στο ψωμί.</p> <p>11. Να κάνουμε μια αίτηση στο Δήμο για μια θέση εργασίας.</p> <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το εθελοντικό σχολείο 2. Από εδώ και πέρα να βρούμε το χώρο να μπορούμε να μαζευτούμε για να δούμε όλοι μαζί τι πρέπει να κάνουμε και τι έχουμε. 3. Τώρα να σου πω την αλήθεια, δεν έχω κάποιες ιδέες να σου πω. <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Με τα παιδιά, κάτι να κάνουμε ένα βράδυ, τα παιδιά να μαζευτούν, να γνωριστούν, να ξέρεις, να περνάνε καλά, παιδιά είναι, έτσι; 2. Να μπορούν να κάνουν κάτι (οι γονείς), σε ένα κέντρο, από δω, από κει (σε ένα κέντρο), που να υπάρχει διασκέδαση χωρίς χρηματικό ποσό. 3. Το θέμα διασκέδασης. Άμα θέλουν(ένωση), ας πούμε να γίνει κάτι, έτσι να τραβήξει κόσμος, μπορεί.
<p>Τρόποι υποστήριξης της Ένωσης από τα μέλη</p>	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κοιτάζτε, εγώ είπα στα παιδιά προχθές (μέλη συμβουλίου της ένωσης) που βγήκαμε έξω, είπα, δεν μπορείς να πεις ποιος έχει και ποιος θέλει να δώσει λεφτά. Καλύτερα να πεις 2 ευρώ ο καθένας, 10, 5, ένα ποσό. Όταν όμως θες να κάνεις κάτι, να τους το πεις. Άρα εκεί λοιπόν εσύ (συμβούλιο ένωσης) θα

	<p>αγοράσεις τα βιβλία για τα παιδιά και θα κάνεις πολλά πράγματα.</p> <p>2. Θα μπορούσε από κάποιο πρόγραμμα ή ξέρω εγώ από το κράτος να χρηματοδοτηθεί.</p> <p>E4.</p> <p>1. Να αφήσουμε ρε παιδί μου ένα ποσό όποιος μπορεί και πενήντα ευρώ τον μήνα, όποιος μπορεί ή έχει τη δυνατότητα να τα βάλει, όμως να ξέρεις ότι θα πάνε πραγματικά σε καλά χέρια.</p> <p>2. Γιατί είναι κρίμα, ο άντρας μου δουλεύει οικοδομή κι εγώ να δώσω αυτό το πενήντάρικο τόσο εύκολα και να μην ξέρω που πάει.</p> <p>3. Να πληρώσουμε δηλαδή, όπως μαθαίνουν αγγλικά τα παιδιά, όπως μπορεί ο καθένας, όσο μπορεί να το σπρώξουμε αυτό το πράγμα (το σχολείο εκμάθησης αλβανικής γλώσσας).</p> <p>4. Το είπα σε μια κοπελιά και εξήγησα και μπορεί να ανοίξει ένα σχολείο και να μάθουν (τα παιδιά την αλβανική γλώσσα).</p> <p>E5.</p> <p>1. Να βάλουμε δέκα ευρώ το χρόνο την συμμετοχή (του κάθε μέλους)</p> <p>2. Έχω βρει και δύο τρεις που μπορούνε να μας βοηθήσουνε (οικονομικά) στην αρχή σαν σπόνσορ.</p> <p>E7.</p> <p>1. Όποιος μπορεί να δώσει ότι έχει ένα ευρώ, δέκα ευρώ, χίλια ευρώ. Πρέπει να δώσουμε, απλά για να λειτουργήσει καλύτερα.</p>
<p>Δημιουργία δικτύου</p>	<p>E6.</p>

<p>επαφής και επικοινωνίας</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Χρειάζεται ένα site. 2. Χρειάζεται να δούμε και να κάνουμε προσπάθειες όποιος ξέρει άτομα από διάφορες περιοχές, να κάτσουμε κάτω και να δούμε ποιόν ξέρει που μπορούμε να πάμε να βοηθήσουμε κι εμείς, δηλαδή να πάμε περιοδεία ξέρω γω. Να πάμε να μας γνωρίσουν και από κοντά. <p>E7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γνωριμίες σιγά σιγά. 2. Θετικός στη συνεργασία για να τους βοηθούν, να τους μιλάνε και να τους ενημερώνουν.
<p>Συνεργασία της Ένωσης με άλλες υπηρεσίες και φορείς</p>	<p>E1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το είπα και στον κύριο Βαγγέλη ότι η περιφέρεια, θα μπορούσε να σε βοηθήσει. <p>E3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Και στο Δήμο έχουμε κάνει και τώρα ξαναείχαμε μια συνάντηση με τον δήμαρχο του Ηρακλείου για να μιλήσουμε για τα προβλήματα που μας απασχολούνε. 2. Και με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση. 3. Έχουμε επικοινωνία και με άλλους συλλόγους. <p>E4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να συνεργαστεί με όλους. Με δικηγόρους με τον Δήμο. <p>E6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Με εσάς που μας βοηθάτε από τα ΤΕΙ με το εργαστήριο (ΕΔΑΔ). 2. Με κάποιον άλλο φορέα. 3. Με κάποιον άλλο σύλλογο μεταναστών ή με κάποιο σωματείο.

	<p>E7.</p> <p>1. Αφού δουλεύουμε, μαζί και με Ρώσους και με όλους, αφού δουλεύουμε τόσα χρόνια. Δεν είναι το θέμα Ρουμάνος, Βούλγαρος. Εντάξει, καλά παιδιά είναι. Μπορούμε (να συνεργαστούμε). Όλα γίνονται άμα θες.</p>
<p>ΛΟΓΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ- ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ</p>	<p>E1.</p> <p>1. Το είπα και στον κύριο Βαγγέλη ότι η περιφέρεια, θα μπορούσε να σε βοηθήσει , στέλνουν ένα μήνυμα στον καθένα (κάθε Αλβανό μετανάστη).</p> <p>E4.</p> <p>1. Πολλά πράγματα εξαρτάται από τον Δήμο.</p>